

Nietzscheci Darbe

PeterLamborn**Wilson**
(Hakim Bey)

Çeviren: alişan şahin

hayalci hücre: #37 başıbozuk kitaplığı #1 | peter lamborn wilson (hakim bey) | nietzscheçi darbe | ingilizce orijinalinden çeviren: alişan şahin
©2024 hayalci hücre | bu kitabın türkçe yayın hakları alişan şahin ve hayalci hücre yayın'a aittir. | yayına hazırlayan: soner torlak | kapak tasarımı: sezgin 'garga' ibik | dizgi: nail düNDAR | baskı-cilt: repar tasarım matbaa, yenibosna merkez mh. cemal ulusoy cd. no: 43
bahçelievler/istanbul (sertifika no: 40675) | 1. baskı 2024 / istanbul | isbn no: 978-625-6597-30-3 | sertifika no: 73832 | hayalci hücre yayın lema yayıncılık basım dağıtım kırtasiye ticaret limited şirketi sinanoba mahallesi aktay caddesi A3-27 blok no: 6a iç kapı no: 6 büyükçekmece / istanbul | <https://hayalcihuce.com>

Nietzscheci Darbe

PeterLamborn**Wilson**
(Hakim Bey)

Çeviren: alişan şahin

Peter Lamborn Wilson (Hakim Bey)

Daha çok Hakim Bey takma adıyla tanınan Peter Lamborn Wilson, başta anarşi ve sol-sonrası aktivizm olmak üzere çeşitli karşıt kültür hareketlerini derinden etkileyen üretken bir yazar ve düşündürüdür.

Doğum 1945 - 22 Mayıs 2022.

Öncelikle, baskın sosyal kontrol yapılarının dışında var olan kısa ömürlü alanlar olan Geçici Özerk Bölgeler (TAZ) kavramıyla tanınır. Kendisinin tabiriyle 12 kadar İran'da kalmış ve araştırmalar yapmıştır. Tasavvuf, siyasi makaleler, şiir ve teknoloji gibi çeşitli konuları ele alan yazı ve denemeleri vardır.

Doğrudan eylem ve kültürel yaratım yoluyla bireysel özgürlüğü ve anti-otoriterliği vurgulayan ontolojik anarşide merkezi bir figür olarak kabul edilir.

TAZ: Geçici Özerk Bölge (1991): Gücün kontrolü dışında özgürlük ve neşe alanlarının kendiliğinden yaratılmasını savunan en etkili kitabıdır.

Ontolojik anarşi dediği bir kavramla Bireysel özerkliğe ve günlük uygulamalar, dil ve hayal gücü aracılığıyla güce direnmeye odaklanan bir felsefesi vardır. Sufizm, korsan ütopyaları, Ludist hareketi ve yerli kültürler gibi konular, sıklıkla alternatif toplumsal organizasyon modelleri üzerine çalışmaları vardır.

Düşünceleri küreselleşme karşıtı aktivistlerin ve çeşitli anarşist grupların düşüncesini şekillendirmiştir ve geleneksel protesto biçimlerinin ötesinde, egemen güç yapılarını yıkmaya eğlenceli ve yaratıcı yollarını teşvik etmiştir.

Katı ideolojilere ve sistemlere güvenilmemesi gerektiğine, bireysel özgürlüğe ve deneyciliğe vurgu yapmıştır.

Eserlerinin bir kısmı:

Türkçe:

- T.A.Z: Geçici Otonom Bölge, Ontolojik Anarşi, Şiirsel Terörizm

İngilizce:

- *The Winter Calligraphy of Ustad Selim, & Other Poems* (1975) (Ipswich, England)
- *Kings of Love: The Poetry and History of the Nimatullahi Sufi Order of Iran* (1978) (çevirmen ve editör, Nasrollah Pourjavady ile Tehran)
- *Weaver of Tales: Persian Picture Rugs* (1980) (Karl Schlamming ile)
- *Loving Boys: Semiotext(e) Special* (1980) (editör Hakim Bey olarak; Semiotext(e) (New York))
- *Divine Flashes* (1982) (Fakhruddin 'Iraqi, William C. Chittick'in sunuşu ile çeviri; Paulist Press (Mahwah, New Jersey))
- *CHAOS: The Broadsheets of Ontological Anarchism* (1985) (Hakim Bey olarak; Grim Reaper Press (Weehawken, New Jersey))
- *Scandal: Essays in Islamic Heresy* (1988) (Autonomedia (Brooklyn, New York))
- *Sacred Drift: Essays on the Margins of Islam* (1993) (City Lights Books (San Francisco))
- *The Little Book of Angel Wisdom* (1993, 1997)
- *Pirate Utopias: Moorish Corsairs and European Renegades* (1995, 2003) (Autonomedia (Brooklyn, New York))
- *Millennium* (1996) (Hakim Bey; ismi ile Autonomedia (Brooklyn, New York) ve Garden of Delight (Dublin, Ireland))
- *Escape from the Nineteenth Century and Other Essays* (1998) (Autonomedia (Brooklyn, New York))
- *TAZ: The Temporary Autonomous Zone, Ontological Anarchy, Poetic Terrorism, Second Edition* (2003) (Hakim Bey ismi ile incorporates full text of *CHAOS* and *Aimless Wanderings*; Autonomedia (Brooklyn, New York))
- *Orgies Of The Hemp Eaters* (2004) (Hakim Bey olarak Abel Zug ile)
- *Green Hermeticism: Alchemy and Ecology*; (Christopher Bamford ve Kevin Townley ile, Lindisfarne (2007))

başıbozuk kitaplarından elde edilen
bütün gelir
her türlü hayvanatın
yeme içme ve barınma masrafları için
harcanacaktır.

i. Sunuş	13
ii. Kuman Bölgesi	21
iii. Genç Hospodar	45
iv. Coup D'etat (Darbe)	67
v. Gözden Kaybolan Bir Olayın Kısa Tarihi	81
vi. Nietzscheci Ütopya	87
vii. Son ve Ondan Sonrası	119
Bibliyografya	129

Not

Nietzscheci Darbe, Peter Lamborn Wilson'un (Hakim Bey olarak da bilinir) denemelerinin yer aldığı "*Escape from the 19th Century and Other Essays*" isimli kitabından alınıp çevrilmiştir. Kurgusal ve hayali bir tarih anlatımı ile Birinci Dünya Savaşı sonrası Romanya'nın Dobruca bölgesinde iktidar boşluğunu devrimci bir fırsata çeviren bölge insanları ve bir grup anarşist Nietzschecinin Nietzsche'nin fikirlerinden oluşan bir anayasa ile kurdukları otonom bir bölgenin hikayesini anlatmaktadır. Bu bölge Şeyh Bedreddin'in bulunduğu ve başkaldırdığı bölgedir. Bu deneme 1920'lerde olaylar meydana geldiğinde bölgeye dair gerek iklim gerekse coğrafi bilgilere yer vermektedir. Karadeniz şairi Ovid'den Dada akımına; anarşist düşünürlerden ve Nietzsche'nin fikirlerinden İslam'a çeşitlemelerin bulunduğu ilginç bir deneme...

Alişan Şahin

i.

Sunuş

≈

“Hiçbir şey hakikat değil, her şeye izin var”

Thus Spoke Zarathustra 386

*“Tarihin parçası olabilmeyi anlatmanın hiçbir yolu yok-tur.
Belki geçmiş halen esaslıca araştırılmamıştır! Halen önceki
olaylara dönüp bakacak pek çok enerjiye ihtiyaç var!”*

Gay Science 10

≈

Σ

*“Şöyle bir kendimizle yüz yüze gelelim. Biz Hyperborean-
larız: Yaşadıklarımıza ne kadar uzak olduğumuzu biliyo-
ruz. ‘Ne kara ne de deniz yoluyla Hyperborean’a bir yol
bulacaksınız’- Pindar bize dair olanı zaten biliyordu. Ku-
zey, buz ve yaşam ve ölüm, mutluluğumuzun ötesinde.
Mutluluğu biz keşfettik. Yolunu biliyoruz. Binlerce yılın
labirentinin çıkışını biz bulduk.
Bizden başka kim bulabilirdi ki onu?”*

The Anti-Christ, 569

Σ

19. yüzyıl sonunun gelmesine direndi. 1830’lardaki en-
düstri devrimi ile geç ama bir başlangıç yapmayı başarmıştı
ve (yükselmekte olan çaresizlikle beraber) 1900’ün öte-
sinde kalmıştı. 19. yüzyılın son savaşı olarak başlayan I.
Dünya Savaşı, Monark ve Diplomatların bir olayı ve 19.
yüzyılın son savaşı olarak – fakat o modern bir ölüm festi-
vali, güçlü bir kurban etme töreni ve teknolojik bir kitlesel
katliam içinde yozlaşmıştı – ve elbette bir devrim olarak
başlamıştı. 20. yüzyıl gerçekten de –arka cephe-
1917’de, Rusya da başladı. Bir yıl ya da daha sonraki yıl,
diplomatların parlak emirleri ve tepelerinde şapkalarıyla
yeniden-ortaya çıkışına rağmen 20. yüzyıl Avrupa ve
Amerika’ya ulaştı. Ve ebedi barış ilan edilmiş olmasına
rağmen, bu yüzyıl saf bir şiddet yüzyılı oldu.

1830’da Kapitalin dünyası ortaya çıktığında evrensel
zaferi kesin gibi görünüyordu. Böyle bir “ilerleme”ye ne
ya da kim engel olabilirdi ki? Zaten Avrupa krallıklarına
birer mücevher gibi eklenmiş olan bu geri kalmış ve bitkin
şark ülkeleri kesinlikle olmazdı – ve daha da kesin olarak
tamamen bizim kendimizin olan beş para etmez “işçi sını-
fımız” ise hiç bir zaman. Bu içsel ya da dışsal “yerliler”
rahatsız bir şekilde büyümüş ve fakat böyle problemler sü-
per güçlerce idare edilebilirdi. Sermaye zamanı gelmiş bir

düşünceydi. Yalnızca eşit güçteki bir düşünce ile muhalefet edilebilirdi ona. Ve böyle bir düşünce 1830’da nerede bulunabilirdi? “Ütopik Sosyalistlerin çatlak-fikirli hayallerinden mi? Ama sermaye reformist düşünürler tarafından dağıtılacak, saf bir sistem değildi. Sermaye kendince bir tarih–bir evrensel alınyazısı–bir doğal hukuktu.

Ve fakat 1871’den itibaren sermayenin oyun planında bir şeyler, rahatsızlık verecek derecede kötüye gitmişti. Paris’teki isyanı bastırmak için birkaç polisten daha fazlası yeterliydi -gerçekten, iki ulusun en kitlesel ordusunu aldı ve binlerce kişiyi katletmekte ısrarcı oldu. Ve bu tahrip edici yayılma, –muhafif bir düşünce olarak– sermaye hareketlerine diyalektik bir toplumsalın hareketi, yanıtıdır. Birinci Dünya Savaşı (ki temsili olarak 19. yüzyılın olayı olan Grand Dük’e suikastla başlamıştı) toplumun raydan çıkarılması için geniş taktik manevralara sahne oldu. İşçiler yurtseverlik duygularıyla yoldan çıkarılmakta ve savaş tarafından disipline edilmekteydiler.

Onun yerine, hendeklerdeki yıkıntılarda 19. yüzyılın sonu geldi. Sermayenin Stratejilerinden gene bir şeyler yanlış gitmişti. Rusya’da da kontrolü kaybetti. Savaşın bir hata olabileceği aniden mümkün göründü. İşçilerin ve askerlerin “sovyetleri” şurada-burada ve en garip yerlerde dahi ilan ediliyordu. Ve 1918 en azından gerçek asi ve reaksiyonerlerin hararetli imgelemlerinde Dünya Devrimi’nin yılı olarak başladı.

Bu anı yeniden kurmak mümkün değildir. Başarılı olmasından dolayı Rus devrimine takıntılı bir dikkat gösterilmektedir. Fakat diğer devrimler –onlar başarılı olamamıştı– unutulmuştur. Hemen hemen “saplantılı olarak unutulmuş” olduğunu söylenebilir. 1918-1919’u kapitalist tarihçiler unuttur, çünkü hepsinden sonra bir yaşam boyu kadar önce meydana gelmiş olan hadiseler, ciddi hadiselerdir ki hemen hemen anlamsızdır, birilerinin okuyucularına

başka birilerinin hatırlatmasına gerek yoktur. Komünist tarihçilere gelince, Marksizmden ilhamını almamış pek çok hadise (Marksizmden ilhamını alan birileri ise diğerleri gibi başarısız olmuştu) gerçekliğiyle onları şaşırtmıştı. Peki, 1918-19'u hatırlamak kimin sorumluluğundadır? Açıkçası hiç kimsenin. Ve bundan dolayı İrlanda'da 1919 Nisan'ında Limerick şehrinin kendini bir sovyet olarak ilan etmiş olması, İngilizlere karşı kendi parasını uzunca süre basması ve orayı tutmasını öğrenmek bir sürpriz olarak gelebilir kimilerine.¹ Kasım 1918'den Mayıs 1919'a kadar fırtınalı süren Münih'teki Anarşist Raterepublik'e pek fazla dikkat verilmemiş olmasına rağmen, Almanya'daki bu başkaldırıları belki daha iyi biliniyordur. Ayaklanmanın yetenekli katılımcıları: filozof Gustav Landauer, şair Eric Muhsam, oyun yazarı Ernst Toller ve romancı B.Traven'di (ki o zamanlar "Ret Marut" olarak bilinirdi).² 1919'da Macaristan'da Marksist Bela Kun kısa bir süre iktidara geldi. Eylül 1919'da şair Gabriele D'Annunzio, Yugoslavya'nın bir şehri olan Fiume'yi "kurtardı" ve bağımsızlığını ilan etti. Resmen (müzik temeli üzerine kurulmuş) bir Anarşist Anayasa ilan etti ve hazine sandıklarını Anarşist "korsanlar" tarafından kazanılan ganimetlerle doldurdu. Bu operatik deneyimler İtalyanlar D'Annunzio'nun sarayının dışını bombaladıklarında, Kasım 1920'de son buldu.³ Bu arada Ukrayna'da Beyaz ve Kızılların her ikisine karşı bir devrim, elebaşı Anarşist Nestor Makhno'idi, patlak verdi. Tüm bölgeleri, tüm yöneticiler ve iktidarlardan, o an için kurtararak başarılı oldu.

1918-1919'da dünyanın büyük bir bölümünde devrimin başarısız olduğunu söylemek bir bakıma 19. yüzyılın tümüyle tekrar ediyor olduğunu söylemektir. 19. yüzyılda ne

¹ Bkz. Cahill (1990).

² Sarhoş Kayık adlı makaleme bakınız (Autonomedica).

³ Bkz. Bey (1991).

sermaye ne de toplum birbirini alt etmekten başarılı olmuştu ve 20. yüzyıl dünyanın coğrafik ve ideolojik olarak iki “blok”a bölünmüş olmasının tüm yansımalarını sona erdirmeye malik olabiliyordu. Toplumun sermaye ile mücadelesi devam eder ve bu bakımdan 19. yüzyıl devam ederdi.

1918'de Sosyal hareketin ele geçirilip sonunda Marksizm tarafından tekeline alınacağı hiçbir şekilde açık değildi. Bolşeviklerin Moskova'daki başarıları Marksist dünya devriminin bir işareti olarak anlaşılmıyordu henüz. Bu, devrim içindeki alanlarda, diğer sistemler ve ideolojiler yarışma içindeydiler: sosyalizmin birçok formu ve ütopycacılarla birlikte Anarşizm mesela... Bunun ötesinde toplumsal hareket henüz belirgin şekilde sağ ve sol olarak parçalanmamıştı. Nazizm ve Faşizmin her ikisi de “Toplumsal” hareketlerdi ve gerçekten de “sol”cu köklerden gelişip serpilmişlerdi (Mussolini, D'Annunzio ve İtalyan Futüristlerinin hepsi de Anarşistti. Ve Naziler, Sosyalist İşçi Birliği olarak başlamıştı). Fakat her iki reaksiyoner formun hiçbiri 1918-1919'da ortaya çıkmamıştı⁴ ve bu tuhaf melezlikler halen mümkün olma halini koruyordu. Fiumi, üniform-fetişizm (kara, kurukafa çapraz kemik nişanlar, sonraları SS'ler tarafından aşırılmıştır), nasyonalizm, *fin-de-siecle*⁵ süfliliği ve anarşizmin acayip bir karışımı idi.

Klasik Kuman Bölgesi; İskitler & Argo Gemicileri

1918-1919'un devrimci egzotik çiçeklerinden en ilginç ve baştan sona unutulmuş olanı- Georghiu Mavrocordato'nun

⁴ Gelecek, Thule Gessellschaft'ın elemanlarınca paldır küldür ölümüne götürülen Yahudi Gustav Landauer'ın öldürüldüğü Münih kaldırımlarındaki kan lekelerinde okunabilse de.

⁵ Fin-de-siecle: aydınlanma, akıl çağı anlamına da gelen bu kelime Fransızcada “yüzyılın sonu” anlamında da kullanılmaktadır. Ayrıca çöküntünün ve kendinden şüphenin 19. yüzyılı anlamında da kullanılmaktadır.

liderliği altında, Kuman Bölgesi Otonom Sancağında- sermayeye ve Komünizme karşı kendiliğinden mücadelede 19. yüzyılın ideolojileri ve sistemlerinin karmaşık akışkanlığını sergiler. Kuman Bölgesi bu yönden hiç bir zaman bir bölümü bile olsa yoruma tabii tutulmadı, çünkü onun ideolojik *Bouillabaisse*'si⁶ pek çok tarihçiye tam olarak anlaşılmaz olduğu kadar yabancıdırlar. Kuman Bölgesi'nin anlaşılmasının güç olmasının başka bir nedeni daha vardı. Sadece bir şey, sancağın “Geçici Hükümet”i isyan ve başkaldırı ile gelmedi, darbe ile geldi (Coup D’Etat); bundan dolayı o devrimci bir fenomen olarak görülmemiştir. Sonra da, Kuman Bölgesi'nin anlaşılması güç, uzak, Avrupalılığı hayli zordur – Romanya'nın Karadeniz bölgesinde Dobruca denen önemsiz bir sahil kasabası, Tuna Nehri'nin çok eski Alüvyon ağızlarından birinin üstünde, yüzlerce mil bataklık, ada, balçık, çay, deniz kulağı ve kordon tarafından kuşatılmıştır. Bundan dolayı insan hemen hemen Kuman Bölgesi'nin unutulmak için yaratılmış olduğunu düşünür.

Bu denemede Kuman Bölgesi'nin ergime-potasının içine giren tarihsel etkiler ve karışık entelektüel şeyler araştırılacak. Fakat Sancağın Geçici Hükümeti'nde bizim ilginizi çeken ana neden Syncretistic [farklı dinsel ve felsefi insanların bir arda bulunmaları anlamındaki bir zorluğa vurgu yapılmaktadır – ç.n.] zorluğu değildir ama onun biricikliğidir. Bildiğim kadarıyla⁷ açıkça Friedrich Nietzsche'nin Felsefesi üzerine kurulmuş tek hükümet deneyimidir bu. Kesinlikle değerli bir anıdır.

⁶ Fransız mutfağında bir çeşit balık çorbasına verilen ad. Bu çorbayı yaparken balık, ıstiridyeye, sebze, baharat ve safran kullanılır. [burada “ideolojik gıda” demek istenmektedir zannımızca]

⁷ Diğer kaynaklardan geçen birkaç referansın yanında dikkat etmem gereken şeydir bu, Dadaist Şair Valery Oesteanu tarafından fark ettirildiğim, O. Densusianu'nun *Hronicul Dobruja* (Bucharest, 1929)

adlı kitabından gelmektedir. Bu kitabın İngilizce çevirisinin bir kısmını New York'ta öğrenci olarak bulunmuş olan Ion Barak'tan aldım. Her ikisine de teşekkürler. Densusianu'nun kaynakları bu zamanlarda, 1918-1919 arasında *Luceafarul* (Akşam Yıldızı) adlı Kuman Bölgesi'nde yayınlanmış gazete ile sınırlı gibi görünmektedir. Romanya'da özel kütüphanelerde, ya da Kuman Bölgesi'nde ya da Devlet Arşivlerindeki belgelerde kullanılmamış kaynaklar bulunabilir vs. Bu kaynaklar yetenekli âlimlerin araştırmalarını bekliyordur. Ve belki de bu denemenin yetersizliği birilerine esin kaynağı olur da daha derin bir araştırmaya vesile teşkil eder.

ii.

Kuman Bölgesi

∞

*“Beni bataklığın içine çeken,
cezbeden bugüne şükürler olsun!”*

Thus Spoke Zarathustra, 362

∞

Kuman Bölgesi’nin eski tarihi kendiliğinden ilginç değildir fakat 1918-1920 olaylarının alan derinliği ve nüansının yokluğunda bir arka plan da sağlar. Belki sadece iklim (ya da manzara) ve bu coğrafya ile o, herkesçe bilinen bir şey söyler; burada, her bina ya da temizlenmiş tarlaların (manzara da) iç kısımları yanında, bir bölgede paylaşılan tarihsel olaylarda ortaya çıkar – ama Kuman Bölgesi’nde klişeler (sözler) yeni bir kavrayışın tazeliğiyle çarpar bizi.

Cıvalı taş devrinin başlangıcında, aşağı-yukarı 9 ya da 10 bin yıl önce, Karadeniz’in tüm batı sahilleri Cucuteni denilen kültüre aitti. Arkeolog Maria Gimbutas ve başka diğerleri tarafından tarımsal , “Anaerkil” ya da İlaheye-tapan, barışçıl ve artistik olarak çok parlak, güzel bir şekilde analiz edilmiştir. Gimbutas, M.Ö. 4. yüzyıl dolaylarında bu bölgenin Doğu’dan, büyük steplerin karşısından Karadeniz’in ötesine gelen “Kurgan halkı” (onlar, farklı defin Tümseklerinden sonra böyle adlandırılmışlardı) tarafından “istila edilmiş” olduğuna inanmaktadır. Bu yeni insanlar Pastoralist, “ataerkil” ya da ilaha-tapan, savaş sever ve barbarlardı. Muhtemelen Hint-Avrupa kökenliydi. Ana rotalardan bir tanesi Steplerden Avrupa’ya, Tuna Nehri’nin giriş yerinden geçer ve oradan Yunanistan’ın içine iner ya da ırmak boyunca şimdi bizim Doğu Avrupa dediğimiz yere inerdi. Ve hakikaten de Dobruca hemen hemen sayısızca kereler sonsuz sayıda barbar akınlarına uğramıştır. Eski klasik çağlardan önce, hiçbir şeyin ayırt edilemediği istilaların bölümleri bulanık kalır ve M.Ö. 7. yüzyıl dolayları bir parça sislidir. Ve Kırım’dan aşağı Trakya’ya, Karadeniz dolaylarında, Kimmerler denilen bir halkı buluyoruz.

Yarı-Barbar, belki Trakyalılar ya da İranlılar, Kimmerler derhal yeni yerleşmiş step göçmenleri, İskitler ile yüz yüze geliyorlar. Eskiçağ tarihçilerine göre (Heredot, Aristetas) İskitler, Massagetler, onlar İssedonovlar, İssedonovlar ise Arimasplar tarafından yerlerinden edilmişlerdi. Bu son ırk, herkesin tek gözlü olduğu Cyclopeanlılardı ki bunlar Hyperborea'dan (Kuzey) fazla uzak yaşamayan, Altay dağlarının yakınlarında stoklanmış altınları olan ve Griffinlilerle[mitolojik ejderha – ç.n.] yaşıyordu. – bunlar sadece genel düşüncelerdi. İskitler, İranlı barbarlar ve Ugrianlıların (yani Magyarlar) bir Konfederasyonu olarak görünüm arz eder. Fakat Hipokrat onların diğer soylardan, diğer insanlardan oldukça farklı olduklarını söyler. İskitler bu bir parça etkiyi, Eneas [İskitli şaman – ç.n.] denilen Travesti falcılarının bir sınıfına karıştıkları, Şamanizmin olağandışı bir kolu yoluyla oluşturmuşlardır; onların, Tanrıça Askelon'a hakaret etmiş olduklarından dolayı kadınımsı davranmanın “kutsal hastalığınca” çarpılmış olduklarını iddia eder Heredot. Modern âlimlerden biri “Tüm hikaye,” der “Tatar kabilesinin bozulmanın son safhasında olduğunu gösterir”.⁸ Hakikatte ise, Travesti Şamanizm sadece Orta Asya'da ve Sibirya'da değil, Endonezya ve Kuzey Amerika'da, geniş bir alanda yaşanmıştır. Bu bir bakıma doğaldır anlaşılan. Benzer şeyler diğer İskitler için de söylenmiş olabilir ki bu acayip bir şeymiş gibi Heredot'u çarpar: onlar çadırlarını yanan kenevirin (*cannabis*) dumanıyla doldurur ve dumanı teneffüs ederler. Ta ki sarhoş olmayı başarana kadar (Arkeolojik deliller göstermektedir ki İskitler arasında kenevir kullanımı oldukça fazladır). Onlar birçok gö-

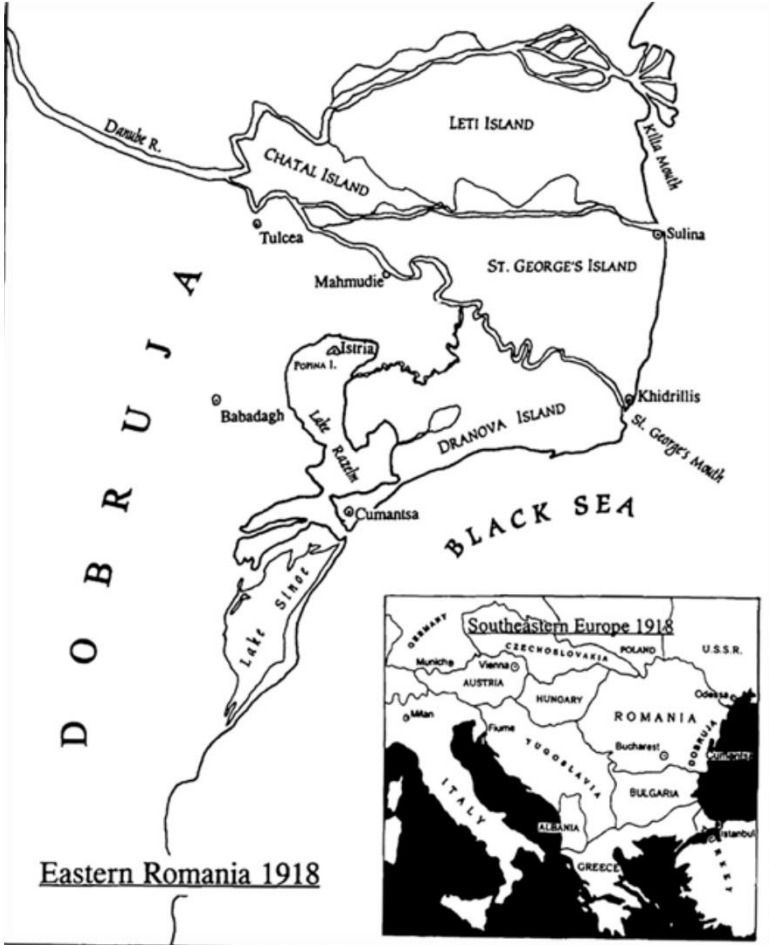
⁸ Güney Baltık sahillerinden oturan Eski Almanlara verilen addır. Daha sonra Dacia ya göç edip Güney Fransa, İspanya ve İtalya da egemenlik kurmuşlardır. Barbar ve uygar olmayan kimse ya da kaba anlamlarına da gelir bu kelime. Burada da Barbar anlamında kullanılmış olduğu kanaatindeyim (The Chambers Dictionary-1998-99) [Çn.]

ebe kabile gibi yer, gök ve güneşle birlikte ateşe ve Ar-
gimpaşa denilen bir tanrıçaya (Yunanlılar tarafından *Afro-
dit Urania* olarak tanınan, homosekselliğın patroniesi),
denize ve savaşa inanırlar ve taparlardı. Onların soylu defin
törenleri insan kurban etmeye adanmış ve muhteşem dere-
cede gösterişliydi. Yapılmış olan kazılara şükür ki İskit sa-
natına dair de bir şeyler bilmekteyiz. Onların sanatları,
yüksek barbarlık sanatının en eski ve en iyi örneklerinden-
dir ve sonraları birçok uygarlıka taklit edilmişlerdir (rne-
ğın Tuna Nehri havzası bölgesinin içlerinde İskitleri yerle-
rinden eden Keltler onları taklit eden uygarlıklardan biri-
dir.); – Armacı, güçlü, büyülü ve karmakarışık. Ayrıca bil-
mekteyiz ki, kendilerinin ne yapacaklarını iyi bildikleri –ki
oğunu gmmşlerdi– altından çok daha fazlasına sahipti-
ler. Altın post efsanesi Karadeniz’in (Kolhis) doğu kıyıla-
rına ait bir efsanedir. Fakat hiç bir şüpheye mahal yoktur
ki, bu efsane eski çağlarda bu bölgelerin tarihsel gerçeğinin
tümünü temsil eder: Aşırı bolluk. Bu altınların bir kısmı
Altay dağları gibi upuzak yerlerden geldi. Yunanlılar ve
Romalılar için İskitler görkemli, uzak, gizemli, korkunç ve
tipik barbarlardı. Klasik süper güçlerin hiçbiri onları bo-
yunduruk altına almayı başaramadı. –fakat pek çok barbar
gibi Tuna Nehri’nin ötelerine doğru geri çekildiler ve on-
ların güçleri asla Dobruca’dan daha gneylere ulaşmadı. Ki
onların yaşadığı bölgelere Bizans Kaynaklarında bile “*les-
ser scythia*” (*küçük İskit lkesi*) denmekteydi.

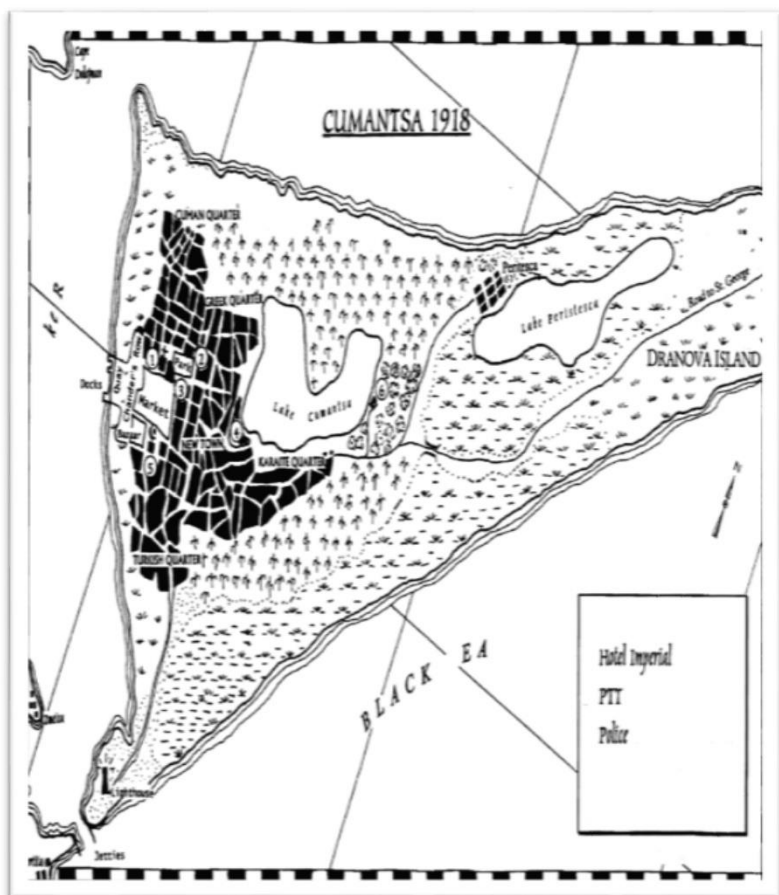
Dobruca, Klasik edebiyatta değişik şekillerde görünür:
Helenistik şair Rodoslu Apollonius’un “*Argo’nun Deniz
Seferi*”nde (The Voyage of Argo) (M.. 3.yy), Jason ve
Madea, Kolhisliler [Antik dönemde bugünkü Gürcistan’ın
batı taraflarında yaşayan halklar, muhtemelen Lazlar –
.n.] filosu tarafından takip edilen, Altın Post olayına karı-
çan Kolhis’deki “olay”dan kaçıyorlar. Paphlagonia’da (de-
nizin güney sahilllerinde) [Orta Karadeniz bölgesinin eski
adı – .n.] dururlar ve Madea cadı-tanrıçası Hecate’ya bir

kurban sunar – “Fakat törenle sunmaya hazırladı, hiç kimse duymamalıydı... dudaklarım korku ve merakla mühürlendi”. Bu anda onların Kolhisli müttefiklerine Argus tarafından bir kaçış rotası önerildi – “Mısır Thebes’inde Rahipler”in otoritesi üzerine ki harita ile onların atalarınca korunmuş taş tabletler... Bunların üstünde, geniş ve yeterli derinlikte, okyanus akıntılarının en uzağına tacirleri taşımakta olan bir ırmak gösterilir... buna Ister (denir). Kuzey rüzgârının ötesinde, uzakta [Hyperborea’da, denirdi] ana sular Rhipaen dağlarından aşağı aceleyle gelir ve tek bir akıntı olarak sonsuz ovalara doğru akar.” bu elbette Tuna Nehri’dir. Onlar ona ulaştıklarında, Ister’i “Peuke denilen bir adayı kucaklamış, bir üçgene benzeyen, denizle ilişkisi plajlarla kurulmuş ve zirvesi ırmağı işaret ederdi. İki kanala ayrılmış olan Tuna Nehri’nin kollarından birinin adı Narex ve öbürü ise adanın daha aşağısındaki “the Fair Mouth” olarak bilinirdi.” Kolhis filosu, Argo’yu sıcak takibinde “Fair Mounth”a geldiğinde Jason kuzey girişine (Narex) girmeyi tercih etmişti. Kolhisliler, Kuman Bölgesi’nin bugünkü arazisinin kuzeyine Tuna’nın aziz George Ağzı demeye alışmışlardı. Argo, Tuna’da, bugün Suluna limanı denilen, yere girmişti.

Dobruca'nın Haritası; Kuman Bölgesi'nin Haritası

“Kolhis gemileri gittiklerinde korku salmışlardı. Leviathanların anası, denizden gelmiş canavarlar için alınan gemiler vardığında, çobanlar merada otlatmakta oldukları sürülerini bu korkunç görünüm karşısında bırakmış ve onlar bu sürüleri gemilerine almışlardı. İstrialı kabilelerin hiç biri, Trakyalılar ve onların İskitli dostları, Sigynni, Graucenii, Sindilerin – ki bunlar Lavrion’un boş ve büyük ovasında ikamet etmiş olan kabilelerdi – hiç biri gözlerini denizde, gitmekte olan gemilere dikmemişlerdi”⁹

Şamanik İzler

Dobruca daima yarı-Yunan ve yarı-barbar oldu. Onun dini bu tahlile ayna tutmalıydı– ve gerçekten de bu bölge daima dinsel bir mayaydı. Antik çağın Trakya tanrısı Zalmoxis’in¹⁰ kutsal emanetlerini sakladığı kutusu ve “şarklı” Dionysus ve Trakya’nın Orphus’u da buradaydı. Tüm bu kültler “İskit” etkilerine dair üzerinde düşünülebilecek olan, Şamanik özellikler ve Şamanizm için güçlü delillerin göstergesidir. Heyecan verici ve sihirli biçimlerdeki tanrıçalar (Aphrodite, Hecate) – erken dönem neolitik (cılalı taş devri) kültlere dair önemli- bir bağlantı bırakmıştı. Bu dinlerin dünyası Dacia [Romanya topraklarının eski adı – ç.n.] şehri ya da idari birim olarak Roma İmparatorluğu’nun içinde son buldu.

Bugünkü Kuman Bölgesi kasabasının sadece Orta Çağ dönemlerindeki tarihi saptanmaktadır. “Antik” Kuman Bölgesi, Histria olarak bilinirdi. Kalıntıları Popin adasının Razem lagününde bulunmuştur. 150’nin üzerinde kitabe, Millesian orijinli ve açıkçası bolluğun en önemli kaynağı,

⁹ Apollonius (1959): IV, s. 155.

¹⁰ Eliade (1972) Encyclopedia Britannica (1953) XX: 235.

Roma zamanlarından iki adet Histrian balık avlama-hakları ile ilgili olan antlaşma örneği bulunmuştur. Ne zaman ki sahil-kordonu, lagün ve deniz arasında halice karşı şekillendirildi ve lagün kendi kendine gemilerin yüzmeleri için çok sığlaşıp büyümeye başladı, Histria, sahil kordonunun sıkı bir parçası olmaya doğru yöneldi ve bir liman olarak koya dönüştü; Belki 6. ve 7. yüzyıllarda “karanlık çağların” bazı anlarında yerini değiştirmiştir. Fakat bu zamana kadar bölgenin etnik karakteri (doğası) de değişmiş ve Yunanca ismi terk edilmiştir.

Histria; Altın Hazineleeri

“Klasik zamanlarda bu bölge şimdikinden daha zengin ve daha fazla nüfusa sahipti. Helenik sızma göze çarpmaktaydı. Fakat bu, asla etkili olamadı ve Romanya’nın Dacotetic insanları Balkan Trakyalıları gibi asla Helenleştirilemedi. Yunan dönemine dair birçok delil mevcuttur. Modern bir köy olan Karanasufun karşısında, bir Lagün adası üzerinde, Tuna Nehri ağzına yakın Histria’nın önemli yerleşim yeri Milesian iyice kazılmıştı.[...]

Kallatis, Dobruca’da Modern Mankalya’nın eski Dorian yerleşim alanının bir kısmı kazılmıştı. Buradaki yazıtlar göstermektedir ki nüfus, ağırlıklı olarak Dorian’dı ve bu şehirde, diğerleriyle ve diğerlerinin yanında bu sahil bölgesi yaygın bir şekilde Trakya-İskit’in iç krallarına bağımlıydı. Açıkçası Kallatis, Karadeniz’in tahıl ihraç eden en büyük alışveriş merkeziydi. Köstence, antik Tomi olarak tanınmaktaydı (Ovid’in sürgün edildiği yer). Şehrin kalan duvarları burnun karşısında bulundu ki kasabanın yerleşime açık yerleri inşa ediliyordu. Tüm lokal Antikaları barındıran küçük müze, 1917’de Bulgar askerleri tarafından yağma edilmiş ve içindekilerin hepsi yağmalanmıştı. Yunanlıların ticari objeleri Pruth ve Argesul’un kaynağından

daha uzakta iç bölgelerde bulundu. Ege ve Thasos şarapları bu bölgelerde çok değerli bir üründü.

Ülke Roma kalıntıları bakımından olağanüstü zengindir. Cernova yakınında Tuna Nehri ve Köstence arasında, Tarajan'ın olağanüstü duvarları hiçbir güçlük çekmeden izlenebilir. Axiopolis'in batı yakasında bol miktardaki kalıntılar Tuna Nehri'nde görülebilir ve buradaki kazılar halen devam etmektedir. Roma anıtlarının en etkileyicisi Adamklissi'deki Tropaeum Trajani'dir. O, Köstence ve Tuna Nehri'nin arasındaki inişli bozkırda, ıssız ve vahşi bir bölgede durmaktadır. Ki halen yekpare katı kütleler olarak etraftaki heykellerin dekorunda capcanlı durmaktadır.[...]

Bizanslıların etkisi altında kalan Romanyalılarından önceki zamanda Roma sonrası kalıntılara az rastlanır. I. Dünya Savaşı sırasında her nasılsa Moskova'ya taşınan Petroasa'nın büyük altın hazineleri, kesinlikle Hunnish yada yarı-şark kökenliydi. Bu hazineye saf altından iki kut-sal şarap bardağı (panterlere benzetilerek şekillendirilmiş kulpları ile yapılmış iri lal taşlı), benzer malzemeye yapılmış büyük bir kolye, çok ince detaylarla oyulmuş büyük bir ibrik ve bir kısım mükemmel bir şekilde işlenmiş olan hazineden ibaretti.

(Petroasa'nın "Hunnish Altınları" ve Tomi'nin [Köstence – ç.n.] yağmalanmış müzesi öykümüzde ilerde tekrar yerini alacak.)

Ovid halen Dobruca halkınca kendilerinden biri olarak düşünülüyor. – her şeyden öte, gerçekten de o, lokal Dacian dilinde (ve Romanyalılar değil, Romanlar) şiir yazmış mıydı? Mahalli yurtseverlik buna evet der ve Kuman Bölgesi'de Ovid kültü, Darbe altında, Akşam-yıldızı'ndan yayınlanmış onun Tristia'sının çevirisiyle kutlanmıştı. Ovid, M.S. 8 yılında sürgün edilmişti. Şaire göre onun suçu "bir şiir ve bir hata"dan ibaretti.

Şiir açık seçik (müstehcen) olarak yargıladığı Ars Amatoria'ydı; "hata" ise gizli kaldı. İklimden duyduğu rahatsızlık, berbat bir can sıkıntısı ve barbar baskınlarının tehditleri altında 8 yıl isteksizce Pontus'ta (Karadeniz bölgesinde) kaldı. Arkadaşlarını ve düşmanlarını, diğer eserlerinin yanında, acılı serzenişli şiirler (5 kitaplık "Tristia" ya da "Kederler") ve mektuplarla (*Epistulae ex Ponto*) Roma'ya dönüp bombardımana tabi tuttu. Yerel dili öğrendi ve halk tarafından poh-pohlandı, fakat melankolisi M.S. 17'de, ölünceye kadar daha da derinleşti. Şimdi aşağıda Akşam Yıldızı'nda yayınlanmış şiirlerden onun Pontus'un tasvirlerini görüyoruz. Tahminen onun okuyucuları, onun kederliliğinden sapkın bir gurur duymaktaydılar.

Ovid'in Tristia'sı, Donmuş Tuna

*Burada soğuk, düşmanlık ve buz denizinin dondurucu
rüzgarından öte
hiç bir şey uzanmaz,
Burada, Karadeniz'in uğursuz dönemecinde,
Roma'nın köprübaşı durur,
İskitler ve Keltlerle karşı karşıya,
Onun en son, İmparatorluğun kenarına
az miktarda yapıştırıcı olan.
düzen ve hukukun en güçsüz kale burcu.*

(Tristia; Kitap II. 195-200)

*Bir bölge ki komşudur kuzey takımyıldızlarına,
tutuklar şimdi beni, engelleyici ayazdan ülke kavrulur
İskit bataklıkları, Don, Boğaziçi uzanır kuzeye,
isimlerin bir saçılımı, bir hep-fakat-bilinmeyen israf;
Onun ötesinde, hiçbir şey fakat donmuş, içinde yaşanmaz
tundra –*

Eyvah! Ne kadar yakın duruyorum dünyanın sonuna!

(Trista; Kitap III. 4B/47-52)

*Orada, halen birileri hatırlıyorsa sürgün edilmiş Ovid'i,
ismim halen yaşıyorsa şimdi götürüldüğüm şehirde,
Asla okyanustan derin olmayan bu yıldızların altında
olanı bırak bilsin,
yaşıyorum şimdi barbarlığın ortasında,
Vahşi Bessi, Gatea, Sarmiteanlarca kuşatılmış, yaşıyorum
doğal yeteneklerimi,
layık olmayan isimleri! ama sıcak meltem sakince
esebildiği kadar, Tuna Nehri savunur bizi arasında:
Akıntı, onun suları uzak tutar tüm saldırılardan
Fakat acımasız rüzgar dürtmekteyse onun kaba kurulmuş
çehresini ileriye,
ve toprak uzanır mermer ayaz altında beyaz.
Bora ve kar fırtınaları kuzey bölgelerini
yerleşim için uygunsuz tuttuğunda, o zaman Tuna
Nehri'nin buzu
bu gıcırdayan vagonların ağırlığını hisseder. Kar düşer:
bir kere düştüğünde
uzanır daima, rüzgar dondurur. Ne güneş ne yağmur kal-
dırır onu.
Düşenler erimeden evvel, diğeri gelir ve pek çok yerde
uzanır iki yıl,
ve sonra acımasız boranlar, zorlayarak çatıları, dondurur
onları
Paldır küldür düşmeksizin, çabucak hareketlenmiş uzun
kuleler;
insan uzak durur bu ağrı veren soğuktan, kürkler ve dikil-
miş golf pantolonuyla,
Sadece onların yüzleri kalır ifşa edilmiş.*

ve sık sık onların saçlarında çınlar
Sakallar parıldarken ayaz ve beyaz.
şarap şişelenmemiş durur, kabının biçimini tespit eder,
Peki, içmekte olduğun likör değil, ama katı kütlelerdir
... pek yakın
Tuna kuru buz, soğuk rüzgarda (...) seviyede donar don-
maz,
Düşman vahşiler kalabalığı biner kırlangıç üstüne
Midilli atları, onların onuru, uzun atımlı oklar ve yaylar
ile
ve keser kırlara doğru bu çapulcu akınını,
Kimi komşular kaçır ve kimse tutamaz onların sakinlikle-
rini
Onların mülkleri, korumasız, çabuk bir yağma olur:
Çirkin kaba ev eşyaları, sürüler ve gıcırdayan vagonlar,
tüm bunlar fakir yerli köylünün tüm sahip olduğu.
Diğerleri yakalanır, sürülür, elleri bağlanır arkalarından,
sürekli bakma geriye, yararsız.
Evde ve tarlalarda
diğerleri olur orada tekrar, bu keskin uçlu oklar onlara
doğru,
Istirap içinde ölür, de, uçan çelik için lekelenirilir
zehir ile. Öyle biniciler ki çekip götüremez, taşıyamaz ya
da, tahrip eder
Gücendirmeyen mezbele yükselir alevlerden,
ve barış halen egemenken bile, insan titrer terörden
Saldırı düşüncesinde, sürülmemiş bırakılır tarlalar.

(Tristia; Kitap III, 10/11 24,52-68)

Taze pınarlar olmamasından övünürsün: suların acı,
tuzla dolu-
iç onu, ve merak ederim eğer Susuzluk giderilmiş

*ya da artmışsa! Senin açık alanlarının verimsiz ya da bir
kaç ağacı var,
Senin sahillerin insansız bölge, topraktan çok deniz.
Kuş şarkıları yok, koru; garip başıboş hayvanı uzak or-
manlardan,
boğuk sesle bağırır, gırtlaklar yıpranır tuzlu suyla;
Boş ovalar baştanbaşa sessiz, ağaç kurdu diken dikendir-
bir acı ekin
çok uygun olur arazisine.*

(Karadeniz Mektupları: Kitap III 1/18-24)

Çevirmen [İngilizceye çeviren], Peter Green, şu notu ekler:

Bilinen dünyanın kenarlarında bir çeşit Ultima Tula gibi Dobruca'yı temsil eden, verimsizlik ve kısırlığına dair Ovid'in açıklamalarını okurken, onu göz önünde canlandırmak oldukça zordur. Ki bu bölge buğday üretiminde uzun yıllar bayağı ün salmıştı. Ve bugün Köstence'da sadece buğday değil, Ovid'in o zamanlar çok fena özlemiş olduğu meyve ağaçları ve şarap da üretilmektedir. Ovid eğer Dobruca'da seyahat etmiş olsaydı, ağaçsızlığın sadece bir lokal vaka olduğunu anlardı. Köstence'ya aşağı-yukarı 4 mil mesafede büyük ormanlar başlar. Fakat o Tomis'den öteye kendisini tehlikeye atmışa benzemiyor. Onun Relegatio kavramı lokal gezilerde yasaklanabilirdi. Ve iç bölgelerde şartlar öyle ya da böyle bayağı tehlikeliydi. O bölgeye dair var olan böyle bir bilgiyi o, M.Ö. 7 yılında Roma'da yayınlanmış olan Strabo'nun Geography'sinin 7. kitabından edinmiş olmalıdır.

*Fakat yeteneklerim bir defasında yapmış olduğu gibi,
bana yanıt vermekten başarısız:*

Ekiyorum kupkuru sahili, verimsiz bölümü,

*Sadece bu yol ile (seni temin ederim) set çeken alüvyon-
dur su kanallarına,*

*Ve akıntılar tıkanmış pınarları susturur,
Sonra kalbim talihsizliğin alüvyonunca bozulmuştur,
Ve mısralarım dar bir damardan akmaktadır.
Homer teslim etmiş olsaydı kendini bu adaya, inan bana,
O da bir goth¹¹ olurdu.*

(Karadeniz Mektupları IV: 2/15-22)

*Ne Cycloplar, İskitli yamyamlarımızı acımasızlaştırma-dı-
şında
tutacak –ama onlar,
Bana dadanan küçük bir terördür fakat. İskitlilerin biçim-
siz rahim canavarları
havlamalarına rağmen,
denizciler daha fazla acı çekmektedirler korsanlardan.
Charybdis hiçbir şeydir
Karadeniz'deki korsanlarımıza, üç kere emip, üç kere
kusmasına rağmen denize;
daha iyi bir yetkinlik ile, Doğulu sahillere Dua edebilir-
ler,
Fakat bu sahil şeridini baskınlardan azade bırakma.
[...]
evden gelen haberler ki yetersizdi, kabul buldu
sizler arasında: yazık, zavallı kimsedir geçmişe inancına
dayanan!
ama inan ona! Ne Karadeniz'in dondurucu kışı nedeniyle
gerekçelerin ilgisizi
bırakayım seni,
Uzanırız çok yakın buraya,
aşırı soğuk getiren yük arabası gibi takım yıldızlarına*

*buradan kuzey rüzgarları yükselir, bu sahiller onun
yurdu,
bu yer ki kuvvetinin kaynağına hala yakın uzanır.
Fakat güney rüzgarlarının meltemleri hevesiz kalmıştır,
kırk yılda bir ulaşır
uzak kutuplardan buraya. Bunun yanında,
Nehir akıntısı vardır Euxine'e kilitlenmiş ülkede,
Irmak üstündeki ırmak, azaltır
tüm akıntının gücünü, hepsi
akar ırmaklara:
[buradan sonra Karadeniz'e akan tüm ırmakların uzun
bir listesi...]
ve sayısız diğerleri, Tuna Nehri en mükemmelidir ara-
sında onların,
Nil'le bile boy ölçüşür. Eklendiğinde ona,
büyükçe suların eklenerek saflığını bozması,
durdurur onu... kendi gücünde tutar.
Seyreltmesine rağmen rengini, değildir hiç de gök
Mavisi, fakat sanki gölcük yada durgun bataklık.
Ağır diplerde tuzlu temeliyle üstüne binen,
Taze su yukarı çıkandır.*

(Karadeniz Mektupları IV. 10/23-30.35-47,57-64)

Çevirmen su ilginç notu ekler:

Roma'daki belgelerden belirtilir ki insanlar onun bu korku hikayelerine inanmamaktadırlar. Pekiyi: o, onların içinden bir tanesini alacak ve bilimsel delilleri (Karadeniz'in donması) sunacaktır haklı olarak. Kuzey rüzgarlarının egemenliğini zorunlu koşulların ürettiği, denizin içindeki sayısız ırmakları içine aldıkları ile birleştirmişti; taze su (tuzsuz) tuzlu suyun üstüne çıkar ve daha kolay donar.

Rüzgar bu oluşuma yardım ettiğinde soğuma faktörü yaratılmış olur. Bilimsel olarak kusursuz olan, gerçekten parodi olmayan, bu didaktik –masal gerçekten güç kazanır: J. Rauch, Akdeniz (1946), S. 187-93, bundaki alıntıyı Andre Pont. S. 142-3, n.1’de yapar. Dr. Stefan Stenascu, “kıyıya yakın bölge ve kıyı boyunca tuz bakımından zengin [Tuna Nehri deltasında] suların sıcaklığı tersine döndürdüğü ve hafif tuzlu bölgeler yarattığı” konusunda beni bilgilendirdi. Tuna Nehri’nin tuzsuz suları, dibe oturmuş Akdeniz’in tuzlu akıntısının üzerinden, azda olsa tatlı taze suyu üzerine yayan etkili bir güce sahiptir. Sonuç olarak, Tuna Nehri sahillerinin yakınlarında meydana gelen donmalar olağanüstü bir hadise değildir. Ovid haklıydı.¹²

Bizans’ın erken zamanlarında bu bölge barbar dalgalarıyla tekrar çiğnendi. Sarmatianlar, Gepidealar, Slavlar, Avarlar, Magyarlar, Hunlar ve Bulgarlar Batıya hareket ederken tarihin karpit lambası ışığında (ya da değil) Dobruca daha az başarılı, bataklıklarda anlaşılması güç bir şekilde yaşamakta olan, kabilelerce doldurulmuştu. Özellikle Kuman Bölgesi, Peçenekler (ya da Parzinaklar, latincesi Bisseniler) ve Kuman Bölgesi’ne ismini veren onların akrabaları Kumanlar tarafından yönetiliyordu. Peçeneklerin torunları bugün Soplalar olarak bilinir ve Kuman Bölgesi’nin etrafında kalmış olan bir kısma rağmen çoğunlukla bugün Güney’de ya da Bulgaristan Dobruçasında yaşarlar. Ve ardından Encyclopedia Britanica bizi Profesörlere ait önyargının eğlendirici bir örneği ile ödüllendirir.

Kötü Havalara; Barbar Akınları

“Peçenekler bir Han, örgütlenmiş 8 kalabalık ve 40 küçük ve her birinin daha küçük dereceli hanları olan birimlerce

¹² Ovid (1994)

bir şekilde yönetilirler. Çok net bir şekilde onlar göçebe-
dirler; akınlarda kadın ve çocuklarını yanlarına alırlar ve
kamplarını vagonlarının çevresinin dışında kurarlardı.
Uzun sakallı ve bıyıklı ve uzun kaftan giyerlerdi. Zengin
olanlarının yiyecekleri kan ve kısırak sütü [kıymız – ç.n.];
fakir olanlarının ise darı ve bal likörü idi. Esasen onlar “si-
hirbaz” idiler, ateşe taparlar; fakat evvelden İslam’ın bir
formu aralarından bir akım olmuştu ve milletçe, geçici ola-
rak 1007-1008 yıllarında, Hristiyan olmuşlardı. Göçebele-
rin en korkuncu ve en fazla nefret edileniydiler; Edessali
Mathew onlara “leş yiyiciler, Allahsız, kirli insanlar, kötü
ve kan-emici hayvanlar” der. Diğer anekdot ise onların
utanmazlıklarına ve acımasızlıklarına dairdir. Onlar elle-
rine geçen tüm erkek esirleri kaçınılmaz bir şekilde öldü-
rürlermiş. Modern Soplar aptallıkları ve kabalıklarından
dolayı Bulgaristan’ın diğer yerleşiklerince aşağılanırlar.
Merhametsizliklerinden dolayı korkutucudurlar. Kısa ba-
cıklı, sarı-benizli, çekik gözler ve çıkık elmacık kemikleri
ile sadece tiksindirici bir ırktır. Köyleri genellikle pis, fakat
kadınların kostümlerinin altın şeritleri barbar zenginlikle-
rini gösterir.”

Kumanlarda görüldüğü gibi (Poloutsi ya da Walwen
olarak da bilinen) iktidar hareketleri oldukça sonraları, 11.
yüzyılda, ortaya çıkmıştı. Onlar Selçuk Türkleri ile ilişki-
lendirilir fakat Kıpçak Moğollarıyla da karışmışlarmış. Ya-
hudi Hazarlarını yenmişler ve o zamanlar imparatorluğun
merkezini Kiev’de tutmuşlar. Bir zaman için Ukrayna, Ku-
man Bölgesi olarak biliniyormuş.

“Bu zamanda Kumanların bir bölümü Muham-
metçi fakat halen büyük oranda pagandı. “Biz gökte
olan bir tanrıya taparız”, “ve bunun ötesinde hiç bir
şey bilmeyiz; bu rahatlıkla, beğenilmeyen alışkan-
lıklara sahibiz,” derlermiş ilk misyonerlere. Benzer
şekilde “Nestor’un vaka-nüvisi”nde açıklandığı

gibi: “Polovtsi’imizinde kendi alışkanlıkları var. Kirli hayvanların çiğ etlerini ve leşlerini yerken hamster ve minsk kedisi gibi kan dökmeyi ve bununla övünmeyi severler. Kaynana ve gelinleriyle evlenirler ve her şeyi babalarını örnek alarak taklit ederler.” Kumanlar kısa kaftan giyer ve iki uzun saç örgüsü hariç kafalarını tıraş ederlerdi. Avcı ve savaşçı gibi görünürler ve toprak işlemeyi Slav kabilelerinin işidir diyerek Slavlara bırakmış gibidirler. Kuman Bölgesi, güney Rusya da denirdi, gelişmiş kasabalara sahipti. Köle, kürk ve diğer ürünlerin ticaretiyle uğraşırlardı. Fakat muhtemelen ticaret Yunanlılar ve Cenevizlilerin elindeydi; Kumanlara atfedilen cenaze töreni anıtları (piramitler ya da sütunlar, zorlukla yapılmış olan elinde içki kadehiyle duran erkek figürü) muhtemelen onların çalışmaları değildi.”¹³

Kumanlar 13. yüzyılda Moğol akınlarıyla parçalandı. Köle olarak satılmış oldukları Mısır’dan daha öte yerlere kadar dağıldılar. Orada yeni bir hanedanlık kurdular, Boharib memlukluları ve Moğollardan intikam almayı başardılar da. Kötü olarak bilinen “Osmanlı çocuk vergisi”[devşirme – ç.n.] sistemi altında İstanbul’daki sultana Yeniçeri olarak hizmet etmiş olmalarına rağmen, onların, Dobruca’da evde kalan bazı kuzenleri Hristiyan olarak kaldılar. Kuman Bölgesi’nde (daha çoğu Müslüman olan) ise kendilerine Kuman demelerine rağmen bugün onların torunlarına Gagavuz denmektedir. Onlar Bölgenin balıkçı, avcı ve fakir köylülerinden oluşmaktadırlar.

Kuman İnançları; Bizans ve Osmanlılar

¹³ Bkz. *the Codex Cumanicus* (Kuun, 1 880) ; partial translation in Boswell’de yapılan kısmi çevirisi (1927)

15. yüzyılın başlarında Bulgaristan ve Romanya'nın hepsi Osmanlı İmparatorluğu'na ele geçirildi. Kuman Bölgesi her şeyden öte bir Türk kasabası haline geldi -1918'de burada konuşulan dil halen Türkçe idi- fakat bölge sayısız sayıda azınlığa da sahip olmaya başlamıştı. Türkler ve Romanyalıların yanında Kırım Tatarları, Yunanlılar, Kumanyalar, Peçenekler ve Karait Yahudileri'de bulunmaktaydı. Karaitler Orta Çağ'ın başlarında Talmud'u reddeden Reformist bir mezhep ve Saduceeler ve Esseneler gibi Yahudilik içinde bir erken dönem reformunu temsil etme iddiasındadırlar. Defalarca Müslümanlar tarafından ilk-Müslüman, Hristiyanlar tarafından ilk-Hristiyanlar olarak düşünülmüşlerdir. Karaitler Karadeniz'e 10. yüzyılda varmış olmalarına rağmen, alimlerinin hepsi (ünlü Kırımlı Abraham Firkovitch'de (d.1874) dahil olmak üzere) onların Klasik çağlardan beri zaten orada olduklarını iddia etmişlerdir. Bundan dolayıdır ki onlar İsa'nın çarmıha gerilmesinin suçlularından -Kudüs'te yaşıyor olmadıklarından dolayı- değillerdi. Böylece Askenazi Yahudileri ayrı olarak yasaklamalardan muaf tutulmuşlardır. Benzer muafiyetleri Osmanlı İmparatorluğu periyodunda benzer argümanlarla kazanmışlardır. Küçük Karait cemiyeti Kuman Bölgesi'nde ticaretle uğraşmıştı. Fakat bu ticaret borç-para verme [tefecilik - ç.n.] işi değildi. Ve Kuman Bölgesi'nde anti-semitizm asla bir temel bulamadı.

Bazı dönemler Osmanlı, Kuman Bölgesi'ni doğrudan Paşa ya da Beyler vasıtasıyla, imparatorluğun ayrı bir sancağı olarak yönetmiştir. 17. yüzyılın sonlarında, her nasıl olduysa, Doğu-Avrupa'daki iktidar "Fener Patrikhanesine" (phanariot rule) geçti. Bu sistemde Ortodoks prensler ya da "hospodarlar", İstanbul'un soylu ve İmparatorluk'tan

gelme aileleri arasında Ortodoks kilisesinin patriğine danışılarak Bab-ı Ali tarafından atanırdı.¹⁴ Moldovya, Wallachia, Bessarabia ve diğer küçük prenslikler kuşaktan kuşağa bu aileler arasında seçilen kişilerce değişik zamanlarda paylaşılarak yönetilmiştir. Bunun için yarışma çok acımasız ve saltanat temayülü kısa oluyordu. 1720’de Mavrocordato ailesinin iki değişik kolu arasındaki Bizans oyunlarından dolayı ciddi bir hayal kırıklığına uğramış, iş aramakta olan Konstantin I Kuman Bölgesi’nde ayrılmış küçük bir “devleti” rüşvetle aldı. İlk anda bayağı üzgündü (çünkü o Moldovya’yı istemişti). Konstantin, kısa zaman sonra Kuman Bölgesi’ne dair avantajlar elde etmek için araştırmalar yaptı: – Kuman Bölgesi kimsenin istemeyeceği kadar küçük ama düzenli bir gelir getiriyordu. Asla daha büyük bir taht elde etmeyi hayal etmekten vazgeçmiş olmamasına rağmen, Konstantin I Mavrocordato, tüm Fener Hospodarlarından daha uzun ve daha fazla bir süre iktidarını devam ettirdi. Yalnız kendisi değil, tahtını oğlu Konstantin II ve torunu Georghiu I’de devam ettirdi; Fener yönetimi 1720’den 1811’e kadar devam edip kendi Altın Çağlarını yaşadı. Bağımsızlığı sona erdiğinde (Moldovya’ca yeniden-yutulmuştu), Mavrocordatolar yerel soylular olarak Kuman Bölgesi’nde kaldılar. Fakat 1859’dan sonra Romanya Birleşik Monarşisi altında şansları zayıfladı. Onlarda İstanbul’a daha fazla eklemlendiler. Bükreş mahkemesi tarafından onların Hospodarlık unvanları tanınmadı. Kuman Bölgesi görmezlikten gelindi ve düşüşe geçti.

1888’de Mavrocoratoların mirasçısı Georghiu III doğdu. Ailesinin eski sarayında büyüdü ki burası parasızlıktan harap durumdaydı. Bükreş’te Askeri Akademide eğitim gördü ve tatillerini Kuman Bölgesi’nde geçirdi.

¹⁴ Fener patrikhanesinin bu dönemine ilişkin mükemmel bir özeti için an bkz. Runciman (1968), chapter 10.

1950’de M n h  niversitesine –sonraki bölümde onunla beraber olacağımız yere– felsefe eğitimi görmesi için gönderildi.

 

iii.

Genç Hospodar

*Mutluluk ve Kültür. Çocukluğumuza dair olayların işa-
retlerince harap edilmekteyiz: Bahçe, ev, mezarlıkla-
rıyla kilise, gölcük ve ağaçlara – daima onları acı çe-
kenler olarak görürüz. O zamandan beridir acı çekme-
diğimiz için mi Kendi zavallılığımızca yakalanırız!*

*Ve burası – her şey halen çok sakın duruyor,
– çok sonrasız. Yalnızken çok farklı ve kargaşadayız.*

*Bir meşe ağacından daha fazla bir şey olmayan,
dişlerini keskinleştirmiş zamanın üstünde olan*

bazı insanları yeniden keşfederiz:

Köylüler, balıkçılar, oduncular

–hepsi de birbirinin aynı.

Human, All Too Human, 168

Kuman Bölgesi 19. yüzyılın son yıllarında çocukluk dö-
nemini geçirmek için ilginç bir yer olmalıydı. Bir Liman
olarak değişik ve ilginç tiplerin ilgisini çekmekteydi- ge-
rileme döneminde yeterli olmayan balıkçılık gelirinin
yanına ek olarak kaçakçılığın eklendiğine dikkat edilme-
lidir (şarap, tahıl, esrar ve afyon, mamul mallar-çalıntı
antikalar). Kuman Bölgesi içindeki bataklık ve bataklıklar
Kuman kaçaklarının uğrağıydı ve Yunan, Yahudi ve
Türklerin küçük dükkânları baştan aşağı şaşkınlık veren
mallarla doluydu. Aziz George kilisesi (eskiden beri pis-
koposlarla ilgili Ortodoks patrikliğinin işlerini görürdü)
ile Hızır camisi arasındaki Pazar yeri genç Hospodar’a
rengârenk bir âlem gibi görünmüş olmalı.

*Hronocul Dobruja*¹⁵ bu olaydan bahsetmiyor fakat
Aziz George, bu bölgenin Hristiyan koruyucusu, Hızır
aynı kişidir yani bölgenin Müslüman koruyucusu. Hızır

gizlenmiş peygamber ya da İslam esoterizmi ve folklorunun “Yeşil Adamı”dır. O, Büyük İskender’e yaşam suyunu bulmak için eşlik etmiştir – fakat Makedonyalılar yalnız dünyaya ulaşırken, o ölümsüzlüğe yalnız ulaşmıştı. Bir can-suyu gibi o denizler ve ırmaklarla önemli yerleri korumuştur (buna Cebelitarık kayaları da dahildir) – onları çölde ölümden kurtaran ya da yaşayan yönetici olarak değil ruhsal çalışan bir peygamber olarak ortaya çıkar. O, her nerede yürürse ayak izlerinde çiçek ve bitkiler hayat bulur ve daima yeşil giyinir. Neden Aziz George’un (acımasız bir ünü var bu ismin) Hızır olarak adlandırıldığı açık değildir. Dobruca folklor bakımından çok zengindir fakat birçoğunun Romanyacadan çevirisi hiç mi hiç yapılmamıştır.

Mavrocordatoların azalmış mülkleri, bataklıkların gizlerini genç Georghiu’ya tanıttıkları sırada, hiç şüphesiz Kuman köylülerince işletilmekteydi. Türkiye ve Doğu Avrupa Baedeker Rehber’i (Baedeker Guide to Eastern Europa and Turkey) 1903 baskısına göre, Dobruca beş çeşit kartal, 4 çeşit şahin, 8 çeşit küçük kuş turu, 7 çeşit ağaçkakan, 5 çeşit çalibülbülü, 4 tür değişik varyetelerde karga çeşidi, sayısız türden balık ve deniz hayvanı, ayılar, kurtlar, tilkiler, karacalar, sayısız diğer çeşit kuşlar ve 9 çeşit farklı cinsten ördekle sporseverler için bir cennetti. Bataklıklar sahilin iç kısımlarına doğru idi ve yerleşiklerce yaşanılmaz ve ıssız olarak düşünülüyordu. Tüm Kuman Bölgesi sancağında 1900 kişi yaşıyor ve birkaç bin kişi Kuman Bölgesi’nin dışında yaşıyordu (ki nüfus 5000 kişi dolayındaydı). Yazın bataklıklar yavaş yavaş kaynar, kişin soğuktan kaskatı olurdu. Ovid iklim hakkında hiç de hoş şeyler söylemiyordu ve ne de Baedeker söylemektedir. Fakat bataklıkların oluşumu her hayranının bildiği gibi bu “terk edilmişlik” yaşamın safı bolluğu temelinde nadir ve yakalanması zor

bir g z ll k gizler ve mevsimsel tek renkliliğin ve tonların g   algılananını paletinde gizler. Genç Hospodar'ın yaz tatilleri Turgenyev'in o m kemm l "Avcının Karalama Defteri"ndeki bir sayfaya benziyor olmalıdır.

Onun sonraki yaşamına dair bildiklerimizden hareketle eminiz ki kasabanın Türk Kültürü Georghiu için gizemli ve cezbediciydi. Dobruca Türkleri eski tarz olarak bilinirlerdi ve 19. yüzyılda Türkler hala Osmanlı başlığı ve Türban (Fes, tarz olarak sonraki zamanlara kadar gelmemişti) ve geleneksel kostümler giymekteydiler. Yemek konusunda ki a ğ zl l kleriyle  nl  Türkler, Kuman Bölgesi'nin tüm kaynaklarını araştırarak özellikli bir mutfak yarattılar. Pazar yerinde kurdukları yemek tezg hında kahve ve tütün yanında yemek de satıyorlardı. Her nerede Türk varsa orada kahvehane ve nargile içen insanlar da vardı. Yunanlılar da güzel yemeğe hayrandılar (tabi buna şarabı da eklemek gerekir) ve onlar da kahvehane yaşamının hayranıydılar. Kuman Bölgesi'nde zaman en iyi şekilde, politikaya dair tartışmalar yapmak, yalan söylemek ve bunları şarap ve kahveyle desteklemekle harcanırdı.

Aile Tarihi; Avrupalı Eğitim

Kuman Bölgesi'nin İstanbul'daki Yeniçeri -imparatorluk muhafızı- teşkilatıyla ilişkilerinden dolayı (sufi Bektaşı tarikatıyla güçlü bağı vardı ve hemen hemen tüm Yeniçeriler onlara bağlıydı) ilişkisi vardı. Hızır¹⁶ camii Bektaşı törenleri için kullanılıyordu. Heterodoksların mistik amaçlarla şarap içip, esrar içtiklerine dair şeyler bilinmiyordu fakat buna dair dedikodular dolaşıyordu.¹⁷

¹⁶ Hızır, Saint George ve Aya Yorgi'nin benzer bir mitik kişiliğe işaret ettiğine dair A. Yaşar Ocak'ın çalışması için "İslam-Türk İnançlarında Hızır ya da Hızır-İlyas Kültü"ne bakılabilir. [ .n.]

¹⁷ Birge (1937)

Hospodar belki de aynı zamanda ergenliğe ulaşmış ve Bükreş'te deneyim kazanarak sıkılmış ve çekingen olarak çocukluk evine geri dönmüştü. Birçok ergen daha az nedenlerle böyle davranır. Fakat şu kesindir. Yakın zamanda değil ama 1905'de Almanya'ya varmış olduğunda Kuman Bölgesi'ne dair onun nostaljisi ve sıra hasreti başlamıştı (bunu "Akşam Yıldızı" için yazmış olduğu bir makalesinde bahsettiği için bilmekteyiz). Başka türlü değilse, bu mutlu bir çocukluk döneminin işareti olarak alınmalıdır.

Maalesef Mavrocordato'nun çocukluk dönemine dair bildiklerimizden az daha fazlasını onun yüksek eğitime dair bilmekteyiz. Densusianu'nun *Cronicle*'nda sadece bir kaç mektup ve Akşam Yıldızı için yazılmış bir kaç mektuba yer verilmişti. Belki Münih'deki Arşivler, üniversitenin kayıtları yeni bir şeyleri bilgimize ekler. (II. Dünya Savaşı'ndan tahrip olmamış olduklarını farz edersek)- fakat su an için büyük oranda spekülasyona düşüyoruz. Onun hukuk ve felsefe okuduğunu ve derece aldığını biliyoruz; öğretmenlerini, arkadaşlarını ve ekstra-çalışmalarını bilmiyoruz. Kant ve Hegel okumuş ve en son gezisini Paris'e yapmış ve anlaşılan Fransızca öğrenmiştir. Tatili sırasında Almanya dolaylarını dolaşmış, *wandervogel* stilinde ve Alman öğrencilerle modaya uygun davranmıştır belki (dağcılık ve otostoptan zevk aldığından bahsedilir). Hepsinin ötesinde –ve bunun için hiç bir şüpheye mahal yoktur– hayatının en büyük keşfini yapmış, Nietzsche'yi keşfetmiştir.

Bu keşif, Nietzsche'nin kitaplarıdır. Bu adam 1889'dan beri iştah kabartan sersemlik içerisinde olmuş ve 1900'de ölmüştü. Fakat kitapları yaşamaya başlamıştı

sonunda. Bunun için bir parça da kocası güney Amerika'da saf Anti-Semit Aryanlar¹⁸ için ütöpik koloni denemesine başlama çalışması içinde iken ölen ve Sils Maria'de Nietzsche arşivini yürüten (Mavrocordato'nun hac ziyaretini yaptığı ve onunla buluşmuş olabileceği yer) Nietzsche'nin rezil kız kardeşi Elisabeth Forster'e teşekkürler. Elisabeth o zamanlar *The Will to Power* (Güç İstemi) için Nietzsche'nin toparlanmamış notları üzerinde çalışıyordu. Zaten bu, daha sonraları Adolf Hitler'in kafasına çok uygun şeyler sağlayan bir yalanlar, kaytarmalar ve kalıntılar kültü yaratmıştı. Berbat bir yayan açısından da, Elisabeth'in üstün yeteneğine rağmen, Nietzsche'nin eserleri kendi kendilerini ifade ediyorlardı. (Kitapların Nazi basımları, Nietzsche'nin anti-semitizme saldırıları ve Yahudilere dair güzel şeylerin sansür edilmelerine ilişkin durumlar daha sonraları ortaya çıktı). Daha o ölmeden önce Nietzscheci harekete bayağı benzeyen bir şeyler başlamıştı Almanya'da. Genç insanlar özellikle etkileniyorlardı. Tepkinin peygamberi olarak görülmüş olmaktan daha öte, Nietzsche tüm modern zamanların en radikali ve hem de en devrimcisi olarak düşünülüyordu. Hareket 1890'da başlamış (havalanmış) ve Mavrocordato'nun Münih yıllarında en ateşli zirvesine ulaşmıştı. Robert Musil'in "Niteliksiz Adam" (*Man without Qualities*) adlı kitabında bir pasajdaki güzel düşüncelerde hareketi tanımladığı gibi o, kötü piyano çalma, *sturm ve drang*¹⁹, görüntüde anıtsal egoizmler ve zevk içinde seks gibi düşüncelerle Viyana'da ortaya çıktı. Kendisi önceden görmüş olduğu gibi Nietzsche bir zehir – ya da bir halüsinasyona neden olan bir şeydi. (Ni-

¹⁸ Macintyre (1992).

¹⁹ 18. yüzyılda Alman edebiyatında ortaya çıkan toplumu şiddetle reddeden ana karakterin duygularındaki acıyı ifade eder bu deyim. Bir diğer anlamı ise duygusal karmaşıklaktır.

etzsche'nin kendisi uyuşturucular denemişti ve çalışmaları uyuşturuculara dair referanslar ile süsleniyordu). Fakat her heves kimi aptallıklara evrilir. Esas olarak kendi aptallıkları için kimi tutkular hatırlanır-hipnotizma gibi-fakat Nietzsche yalancı doktor değildi. Belki de döneminin – belki yüzyılın (fakat hangi yüzyıl) en önemli düşünü-rüydü: sonsuza kadar değerli ve sonsuza kadar lanetli bir dahi, zevkinize göre. Fakat... ebedi. Bu onun dile-giydi ve gerçek oldu. Bir “harekete” teşvik etmeksizin dahi, halen genç okurlarında bir çeşit kontrol edilemez heyecanı tutuşturabilmesi, onun yazılarının acayip kalitesinin göstergesidir bugün. Ve Mavrocordato buna ağır yakalanır.

Ölmüş Nietzsche; Radikal Ben

Nietzsche Anarşizme dair birçok alaysı şey söylemişti. Ve bundan dolayı yüz yılın değişmeye başladığı Almanya'da pek çok hayranı ve onu aşağılayanlarca da Anarşist olarak telakki edilmiş olması okurlarını şaşırtmış olabilir. R. Hinton Thomas bu durumun eğlendirici bir tablosunu çizer:

“Bir broşürde, yazar bir Almanı hayal eder, muhtemelen kendi kendine, yıllardan sonra yurtdışından evine dönen bu kişi, kendi kişiliğinin (*personlichkeit-personality*), “kendinin kültü”nce egemen altına alınmış olduğu bir sahneyle karşılaşır. O, sırf anarşizmdir, o öyle düşünür ve tamamen Nietzsche'nin hatasıdır bu. Anarşizm sadece bencil duruşlara bir bayrak olarak hizmet edebilirdi, fanatik anarşistlerin durumundaki gibi, Lily Braun'a göre, Max Von Edigy'nin hanesine dadanmış ve “yaşıyor oldukları kişilikleri (*personlichkeit*) dışında özürleri ile kendi basit arzularını aşırıya götürdükleri özgürlüğün doğruluğunu kanıtlamaya çalışmışlardı. Hem basit ve koyu bir tarzda, büyük burjuvalardan (*epater la bourgeoisie*) daha derin gayeleri olmaksızın, sanıkların

olayı örneklemesi ile kendini-haklı çıkarmada Nietzsche, Anarşizm olarak kabul edilebilirdi. Yazarın biri, üstinsanın ayrıcalıklarından birinin halk arasından tükürmek ve parmaklarını yemek olduğunu düşünen birinden bahseder. Ne zamanki onlara şöyle ya da böyle itiraz edilmişse, o “gururla bireyciliğinden (*individualitat*) ve gerçekten Nietzscheci olduğundan yardım almıştır”lar. Kadınlarca sık sık uğranan kafe yada Publarda ne zamanki bazı koca-kafalar üst-insanı oynar, gecenin ilerlemiş vaktinde bazı dejenere olmuş gençler “iyinin ve kötünün ötesinde” Friedrichstrabe’de caka satarlar, iğrençlikten başka bir şey yoktur ve böyle ‘iğrenç tarzda böyle yüce ve temiz ruhun isim ve sözlerinin yanlış kullanılmış olmasına Nietzsche’nin katlanmak zorunda’ olması şok ediciydi. Saksonya’nın taç giymiş prensi saygın görünen aşıyla kaçtığında, bu durum onun Nietzsche’nin kitaplarını okumuş olmasına bağlanmıştı. 1890’ın ortalarından itibaren Viyana, Münih ve Berlin’de edebiyat kafelerinin, dikkat etmemenin imkânsız olduğu ve şaşkınlıktan tek kelime edemez olarak kalacağınız “üst-insan”larla dolu olduğundan bahsediliyordu. 1897’de Berlin’deki bir Anarşist, bir polisin öldürülmesine katıldığından dolayı yargılandığı mahkemede, kendine Nietzsche’yi referans alarak savunmasını yapmıştır.”²⁰

Nietzsche’ye dönük Anarşist ya da Radikal hayranlık, rütbe ya da mevki ile sınırlı değildi fakat Emma Goldman gibi solcuları dahi ateşlendirmekteydi. Ki Goldman, Nietzsche’nin Aristokrasisi için “ne bir can, ne de servet” fakat “bir ruh”tur demişti, o bir Anarşistti. Ve eksiksiz olarak tüm Anarşistler Aristokrattır. Fransa’da adı kötüye çıkmış Anarşist banka soyguncuları, the Bannot Gang, kendi Nietzscheciliklerini hayata geçirdiler. Max

²⁰ Hinton Thomas (1983): 50.

Stirner'in²¹ okuyucuları ve bireyciler tarafından Nietzsche özellikle saygı görmekteydi. Georg Braudes, Nietzsche'nin (olmayan) sistemini açıklamak için "Radikal Aristokratizm" kavramını uydurmuştu. Kendi kendine Kilise, Devlet, Monarşizm, Temsili Demokrasi, Alman kültürü ve diğer radikallerin Betes Noires'ine (yasa koyucu) saldırmak için çok fazla mürekkep harcamış olan bu adamın eserlerinde en eşitlikçi ve komünar solcular dahi çalışmalarına hayranlık duyup, çalışmalarında bazı şeyler bulabilirlerdi.²² Bunun yanında, onun Sosyalizm ve Anarşizm eleştirileri, özellikle psikolojik seviyede, yardımcı şeyler olarak anlaşılabilir de. Radikaller, kıskaç Chandala'nın köle mantalitesini, küskünlüklerinin (ressentiment) kanıtı olarak ruhlarını test etmeye zorlandılar. Eğer onların Sosyalizmleri Hristiyan hissiyatını kamufle etmiyorduyorsa bunu ve "ilerleme"nin kaçınılmazlığını kendilerine sorarlardı. *Telos*'tan ziyade sorumluluklarının varoluşsal problemleriyle yüz yüze gelirlerdi. Nietzsche üstesinden gelmiş [aşmış olmayı – ç.n.] olmayı kendi kendine sordu. Ve belki de bunlar onun en zor öğrenmiş olduğu ve boğuştuğu şeylerdi. Fakat Mavrocordato asla mücadele etmedi. O zaten baştan çıkarılmıştı.

Volkist Sol; Dada Bağlantıları?

1918'in Münih Sovyet'i Nietzsche'de uzak durmuş olan Radikallerle tıka basa doluydu. En önemli şahsiyetler:

²¹ Nietzsche ve Stirner arasındaki çok net olan paralellikler gerçekten halen araştırılmamıştır. Nietzsche, Stirner'i okumuştur anlaşılan ve bazı anlarda Stirner'den bahsediyor gibi görünür ve fakat asla ondan bahsetmez. Birçok Anarşist her ikisine de hayranlık duyar ve her ikisine de Proto-Faşist denmiştir. Max Stirner'in "Ego and His Own"a (Biricik ve Mülkiyeti) bakınız.

²² Nietzsche "sadece yaratıcılar olarak yıkabiliriz" (*Gay Science*, 122) der, böylece Bakunin'in ünlü cümlesi yaratma olarak yıkmasına dair bir yankı verir.

Yahudi gazeteci, eleştirmen, dramacı, felsefeci ve mektupların adamı, Thule Gessellschaft taraftarlarınınca suikast düzenlenen, Münih Sovyet'inin benzersiz kurucusu Kurt Eisner; ve gene Yahudi, anarşist aktivist ve felsefeci ve eğitim bakanı olan ve gizemci Aryan tarikatınca öldürülen Gustav Landauer'di. Mavrocordato'nun ihtimalen Landauer'in esas çalışmalarının sosyalizm üzerine olan (Münih ayaklanmasının arifesinde yayınlanmıştı, fakat birçok Anarşist dergiden yayınlanmış olan varyasyonları ve kısımlarından daha iyiydi) ilk baskılarını okumuş olduğunu sanmaktayım. Muhtemelen onun Nietzscheci romanını, Ölüm Vaizleri'ni (*The Preacher of Death*), (ki kitabın ismi bile Nietzsche'dendir) okumuştur. Bu dönemde yazar Münih'te yaşıyor olmamasına rağmen, Mavrocordato'nun Landauer'le buluşması imkan dahilindedir. Mavrocordato'nun Landauer'e dair bilgi sahibi olduğunun göstergesi Landauer'in The Folk teorisinin referanslarının *Akşam Yıldızı*'nda içeriliyor olmasıdır. Landauer bugün pek çok insanın hayaline dahi getiremeyeceği düşünce okulunun önde gelen bir düşünürüdür: -Sol-kanat Volk-izm. Çok iyi bilinen yayıncı Eugen Diederichs gibi (sadece Nietzsche üzerine kitap yayınlayan değil, Nietzsche'nin sevdiği kitapların yeni baskısını da yapan)²³, Landauer tüm insanların özerkliği ve insanların tamlığını kapsayan ve eksiksizliğine inanırdı:- bir çeşit *Volkish* (halkçı) evrensel hümanizm. Landauer ve Diederichs Şovenist (ve Anti-Nietzscheci) *Wandervogel*'e karşı, 'solcu-Volkish' genç gruplar arasındaki mücadelede bu genç grupları cesaretlendirip, desteklediler. Proudhoncu Anarşist ilkelere göre, bir federasyonda tarım ve kent komünlerinin geleceği için hepsinin farklı ve özgür oldukları bir tasarım içinde idiler. Bu düşünceler genç olan Martin Buber, Gershom

²³ Hinton Thomas, bkz. s. 166.

Scholem ve Walter Benjamin gibi Anarko-siyonist Yahudileri de etkiledi. Ve elbette Alman kültürünün mü-kemmelliğine ve merkezileşmeye inanan Alman milli-yetçilerinin nefretini uyandırdı bu düşünceler. Sol-kanat Volkizm (Nietzschecilik gibi)²⁴ güneşe-tapan nudistler, ütopyacı koloniler, Lederhosen’de gitar çalan gençler vb. ile mezhepçi bir görünüm arz eder. Fakat onun çok çekici –çok ciddi ki Landauer ve onun gibi birçokları şehit düştüler– yanları da vardı. Nazizm sol-kanat Volkizmin hafızasını sildi ve “Volk” kavramını ölüm ve faşizmin iğrenç kokusuna dönüştürdü. Fakat 1900’de o halen canlı ve masumiyetini koruyordu ve tüm muhiti o oluşturmaktaydı. Bundan başka Kuman Bölgesi’nde Türkler ve Yunanlıların kendi evlerinde olduğu gibi, Anarşistler, şairler, bohemler ve Münih’in delileri (Viyana’dakiler gibi) de Kahvehanede saatlerini geçirmeyi seviyorlardı; Mavrocordato hazırlıklı olmuş olmalıydı; eğer başka bir şey için değilse (yakışıklı olduğu söylenmekteydi), muhtemelen o kendi saf egzotizminden dolayı puan kazanı-yordu.

O dönemlerde Münih’teki Nietzscheci çevre arasına, Mavrocordato’nun onu tanıdığına dair herhangi bir bilgiye sahip olmamamıza rağmen, Aristokratik ve Kulam-para şair Stephan George’u da dahil etmeliyiz. Bu noktadan hareketle büyük ihtimalle “kozmik daire” eksantrik gizemci Ludwig Klages, sonraları Nietzsche üzerine popüler bir kitap (*Die Psychologischen Errungenschaften Nietzsches*, 1926) yazmış ve etrafındaydı ve Münih’in Bohem mahallelerinin atölye (*atelier*) ve kafele-rinde doktrine dair söylevler vermişti, etrafındaydı.

²⁴ Nietzsche volkizmde kendi kendine karşıttır. İlk çalışmalarında Volkisch düşüncelere karşıt gibi görünür. Daha sonraki çalışmalarında ise “halk-ruhu” ve diğer kavramlarla dalga geçme eğilimindedir.

Klages sonraları yönünü Sağa doğru değiştirdi. Fakat kültürel olarak daima radikal kaldı. Onun konuşma yaptığı salonlarda tüm kaçık, çatlak, toplum dışı kalmış geçici ilgi sahipleri, Mistik, sanatçı ve tehlikeli kadınlarla karşılaşmak mümkündü. Bir kere daha; egzotik doğulu (ya da yakın-doğu) bir Prens, böyle bir yerde şüphesiz olarak kahramanlaştırılırdı.

Maalesef, her nasılsa, her şey varsayımdır. Mavrocordato'nun yazılarıyla değerlendirildiğinde, onun Almanya'da "karşılaştığı" kişi Nietzsche'ydi. Fransa'da birileriyle buluştuğuna dair herhangi bir bilgiye sahip değiliz. Bununla birlikte, tüm bu yoklukta, olağanüstü acayip bir şey meydana gelir. 1913'de Kuman Bölgesi'ne dönmeden evvel Mavrocordato'nun bir dönem en azından bir kişiyle-Avrupa'da bir yerlerde- buluştuğunu biliyoruz. Denunsianu'nun *Cronicle*'ı onu tümüyle kaçırmış. Romanyalı şair Tristan Tzara'nın *Collected Correspondence*'inde (Toplu Yazışmalar) aşağıdaki telgraf göze çarpar:

“8 Aralık 1918

Zürih

Eski dost Hospodar Georgiu III Mavrocordato'ya
stop tebrikler stop bir memlekete sahibiz stop

Tzara”

Kuman Bölgesi'ndeki telgraf telleri 4 Kasım'daki darbe sırasında kesilmişti, restore edilip sadece 1 ya da 2 Aralık'ta kullanılmaya başlanmıştı. Tzara'nın telgrafı yurtdışında Geçici Hükümete ulaşan ilk telgraflardan biri olmalı. Fakat *Akşam Yıldızı*'nda yayınlanmamış (ya da Denunsianu onu *Akşam Yıldızı*'nda bulamamıştı) ya da Mavrocordato'ya asla ulaşmadı. Bu daha ötesi gizemli bir sır olarak kalmıştır.²⁵ Bilebildiğim kadarıyla

²⁵ Bu keşif, Denunsianu'nun *Cronicle*'inin örtüsünü açmakta öncülük etmiş olan V. Orsteanu'dan dolayıdır. 1896'da Romanya Moinești'de

Tzara'nın hiç bir biyografisinde Mavrocordato'dan bahsedilmez. Tüm problem imkânsız bir sona boşa umut vermektir.

Mavrocordato toplam olarak 8 yılını Avrupa'da geçirdi. Bu yıllar boyunca Balkanlar ve Karadeniz bölgesi seri krizlerle tarihin göz kamaştıran ışığının içine ve karanlık geriliğine keskince itildi. 1908'de Bosna krizi büyük Avrupalı güçlerin dikkatlerini çekiyor ve Osmanlı İmparatorluğu'ndan meydana gelen bozulmanın tatlı ve hoş kokusu onların yağmacı içgüdülerini kabartıyordu. Total savaşların yüzyılında dünyayı emen karmakarışık Karmik²⁶ ağı –ağ ki Doğu Avrupa ve çevresindeydi– sökme denemesine başlayamayız. Türkiye'nin Avrupalı kolonilerinin en sonunda Bab-ı Ali'den bağımsız olma istemlerini ilan ettiklerini 1912'deki Birinci Balkan Savaşı'na körü körüne sürüklediğini vurgulamayı belirtmeliyim. Bu savaş süresince Dobruca, Romanya ve Bulgaristan arasındaki mücadelenin bir kılıcı olarak ortaya çıktı. İlk raund sona erdiğinde Bulgaristan derhal eski müttefikine karşı saldırıya geçti. (“İkinci Balkan Savaşı”) ve Dobruca'yı işgal etmeye teşebbüs etti. Güçlü Romanya ordusu onları Sofya'ya doğru geri püskürttü ve tüm sahil bölgelerinden sürdü. İkinci Balkan Savaşı süresince gerçek anlamda hiçbir savaş yüzü görmemiş olmasına rağmen, tüm bölge karışıklık içindeydi, Kuman Bölgesi'nde, açlık ve hastalık olduğuna dair raporlar vardır.

doğan Tzara'nın gerçek adı Samuel Rosenstock'tur. [ve bir anti-sanat akımı olup sanattan politikaya birçok alanı etkileyen Dada'nın kurucularından ve en aktif elemanlarından biri olmuştur.

²⁶ Karmik: Hint ve Budist felsefede kişinin bugünkü ve gelecekteki yazgısının geçmişte gelen tarihiyle izlediği rota anlamına gelir. Burada kader anlamında kullanılmıştır demekten bir sakınca görmemekteyim ben. [ç.n.]

10 Nisan’da barış ilan edildiğinde Georghiu Mavrocordato eve dönmek için sabırsızlanmaya başladı. Annesi halen hayatta ve eski sarayda yalnız yaşıyordu. Georghiu, ailenin tek çocuğu gibi görünür. Ve şüphe yok ki, ailenin baş olarak (o zaman 30 yaşındaydı) sorumluluklarını yerine getirmek için dönmek zorundaydı. Böyle huzursuz bir zamanda, fakat iç taraflar halen tahminen güvenli değildi, İstanbul’dan bir botla Kuman Bölgesi’ne vardı.

Barış henüz ilan edilmişti ve Mavrocordato anlaşılan bundan mutlu olma eğilimindeydi. Kuman Bölgesi’ne Romanya folkloruyla büyük bir istekle ilgilenmekte olan (muhtemelen Bükreş’teki eski okul arkadaşlarından) Vlad Antonescu adındaki Romanyalı şair, Klasik ve Amatör Arkeolog –şüphe yok ki üniversite günlerinden arkadaşı ve ateşli bir Nietzscheci– Münih/Almanyalı Wilhelm Schlamminger adında iki arkadaşıyla geldi. Bu iki genç adam Hospodarların Misafiri olarak Kuman Bölgesi’ne verimli ve uzun bir tatil, lokal mitler ve yazıtlar toplama, kırsal alanlarda gezme, avcılık, balıkçılık sandal gezisi yapma eğilimiyle gelmişlerdi. Yedi yılda –ki bayağı uzun bir tatil yaptılar gerçekten– bitirdiler bu tatili.

İkinci Balkan Savaşı’nın kötü etkileri sayesinde Dobruca’daki siyasal durum güvenilirmezdi ve gittikçe daha da kötüleşmekteydi. Savaş sırası ve sonrasında birçok köylü ayaklanması meydana gelmişti. Kuman Bölgesi’nin Peçenek ve Kumanları şimdiye kadar pasif kalmışlardı. Fakat onlar kötü hasat, borç, vergi, kötü ev sahipleri ve genel hoşnutsuzluğun etkilerinde acı çekmekteydiler. Bulgar yönetimini hiç kimse istememişti. Bükreş’te yollanan yöneticiler ise hiç te popüler değildi. Hala Kuman Bölgesi’nin bağımsızlığı -ya da en azından özerkliği- (hiç şüphe yok ki şaraphane ve kahvehanelerde) üzerine konuşmalar yapılmaktaydı.

Üç arkadaş kışın kalmaya karar verdiler. Antonescu ve Schlamminger görünüşe göre kendilerini halk şarkılarının hemen hemen dokunulmamış altın madeni, batıl inanç, harabeler ve kökeni belli olmayan domuz cennetinde bilgiler içinde buldular. Kendilerini bunlardan koparmaya dayanamazlardı. Mavrocordato'ya gelince; o daima orada kalacakmış gibi davranmaya başlamıştı: – sarayı tamir etmeye, tarım ve mühendislik kitapları sipariş etmeye başladı. Belki de Faustçu itkilerini geliştirmişti –kendi yeteneklerini bir şeylere bağışlama arzuları burada somuttur. Eylem gerçekten de ufuktaydı- fakat mühendislik ve tarım değildi.

1914'un Haziran'ında üç arkadaş Köstence kıyılarında deniz yolculuğu yaptılar ki burası Rus Çarı'nın devlet gezisini gözledikleri yerlerdi. Hiç etkilenmediler. Ne de geri kalan dünya etkilendi bu geziyle. Bir kaç gün sonra Sarayevo'da Avusturya Arşidükü Ferdinand öldürüldü. Bu balkanlar etrafında örülen nefret ve entrikaların tüm ağlarının –ve de tüm dünyanın– ateşe verilmesi anlamına gelmekteydi. 29 Temmuz'da I. Dünya Savaşı başladı.

Üç arkadaş ordu saflarından yer alacaklarına dair herhangi bir tavır içerisinde bulunmadı. Anlaşılan hiç kimse de onlara sormamıştı. Mavrocordato'nun savaşa dair Nietzscheci analizleri sonradan (1918'de) yayınlandı. Yaşamın kendisine karşı can çekişmekte olan güçlerin bir komplosu, anlamsız bir kırım ve dünya devriminin bastırılması (ki en sonunda Rusya'da patlamıştı) anlamında bir komplo olarak bu savaşı tahlil etmekteydi bu yazılar. Bununla birlikte 1914'te savaş son bir afetten kaçınmış olmaya uygun olarak görülmemekteydi. – ki 1917'ye benzemekteydi. Kısacası, arkadaşlar Kuman Bölgesi'nde uzanıp beklemeye karar verdiler (ki bu zamanın ay sonuna kadar ya da biraz daha fazlası olacağı sanılmaktaydı).

Bununla birlikte 1915'ten itibaren savaşın başlatılmış olduğu açıklık kazanmıştı. Arkadaşlar halen bu cenaze ateşine [pyre – ç.n.] kendilerini fırlatmak için herhangi bir istek göstermemektedirler –yoksa onlar “iyi Avrupalılar” değil miydiler?– ve dış dünyada olup biten her şeyin onlar tarafından toptan reddedilmiş olduğunun bir işareti olarak onlar, antikalar ve lokal dillerin öğrenimi için bir toplum kurmuşlar ve onun adına bunu sürekli hale getirmişlerdi. Örgüt, İskitliler Kulübü olarak biliniyordu ve düzenli çıkmayan “gazete”lerinin adı ise “Akşam Yıldızı” idi (*The Evening Star* – İng.).

Kuman Bölgesi'nde Kış; İskitliler Kulübü

İskitliler kulübü çalışmalarında bayağı ciddi idi. Ve “Akşam Yıldızı”nın ilk sayıları Antonescu ve Schlamminger'in –ve elbette Nietzsche'nin– araştırmalarıyla doluydu. Fakat kulüp –ki eski sarayda düzenli toplantılar yapılıyordu– toplumsal bir role sahip olmak anlamında, arada sırada yemek ve içkinin mükemmel olduğu (*gourmet*) akşam yemekleri, ikindi yemekleri ve arazi gezmeleri yapmaktaydı. Kısa bir süre sonra toplumun yüksek entelektüel tarz, yer ve zamanını dikkate alan, şaşırtıcı miktarda üyeye sahip oldu. *Akşam Yıldızı*'nın sevinçle böbürlendiği gibi Ovid dahi bu durumu kıskanabilirdi.

Ne kadar çok ve sıklıkla istemişti Tomis'te –ya da berbat Yunanistan'da bile ve burada tüm örgütlenme aklın zevklerine adanmıştı– ve masada! Kasvetli sürgünlüğünde Latince söylenen bir söz işitmek... Ovid'in orada bulunduğu zamanlarda hiç bir yerel şarap yoktu.

Romanyalı birkaç resmi görevli ve yüksek sosyete-deki kimseler hariç, kulüp eski Kuman Bölgesi geleneğinin karışık etnik değerlerinden bayağı memnundu. İlk ve belki de en önemli şahıs Bektaşî tarikatının mahalli lideri olan Şeyh Mehmet Efendi idi. Şeyh Mehmet Efendi çarşıda küçük bir antikacı dükkânının sahibi-ydi.

Tahsilli olmamasına rağmen kulübün hepsini toplayıp bir araya getirir, mahallin tarih ve sanatı hakkında hepsinden daha fazla bilgiye sahipti. Nazik ve hoşgörölü bir kişiliğe sahipti. Diğer taraftan onun Türkiye’de ve özellikle Bektaşiler arasında güçlü olan Hür Masonlarla ilişkisi olduğuna ve mason olduğuna dair bazı deliller vardır. Şeyh, kökeni belli olmayan antikaların –bazıları tamamen “sıcak” olan– ticaretini yapıyordu. Onun bu yaptığı bilinen kaçakçılık gibi bir şey değildi ve Kulüp onu veznedar (kasa – ç.n.) olarak atamıştı. Şeyhin İstanbul ile tuhaf politik ilişkileri vardı. Bab-ı Ali’nin ya da Genç-Türklerin (ya da her ikisinin) ajanı olduğu net değildir. Onun bir çeşit ajan olduğundan zaten hiç kimse şüphelenmemişti. Türk sufizminin mevzuları üzerine oldukça aydınlatıcı ve bilgili olduğu kadar, beyninin bir bölümü bilinmeyen olağanüstü antik objelere dair anılarla doluydu ve İskit’e dair bilgilere [gelenek, görenek vs.] de sahipti. Mavrocordato’nun yazdığı gibi, o olmasaydı kulübün varlığı mümkün olmazdı.

Bir diğer egzotik üye Kuman Bölgesi’nin Kumanları ve Peçeneklerin soyağacından gelen İlhan Kuthen Corvinu idi. Görünüşe bakılırsa basit bir köylü olan Han’ın Kulübü onaylaması büyük zorluklarla mümkün olmuştur –zaten sonrasında halk şarkıları ve hikâye geceleri etkisiyle üyelikler Antonesku’ya (ki Raporu yazan odur) hâlis bir ekstazi etkisi vermiştir. Yaşlı Han’a kızı Anna eşlik etmekteydi – ki kızı arkaik Kuman lehçesini Roman-yacaya tercüme etmekteydi. Anna’nın babasını ikna etmek için tüm olayları ayarlayabilir durumda olsa da, muhtemelen bu münasebetle de Mavrocordato, Anna’ya aşık olmuştu. Kumanların çirkinliklerine dair ünlerine rağmen, Anna’nın çarpıcı bir güzelliği olduğu söyleniyordu. Ve o akşam Anna kilolarca barbar kültürüne ait aile mücevherleri ve güzel folklorik kıyafetlerini giymişti. Herkes çok cazibeliydi ve bir kere daha baba ve

kızın kulübe katılması için ısrar edildi. Mavrocordato daha da yakışıklı görünüyordu.

(İtiraf etmeliyim ki onun Anna'ya aşık olduğuna dair şüphemin tümünü Mavrocordato'ya veriyorum. Ve tipik bir kendini silme (yok etme) olarak yazılarının hiçbirinde buna dair hiçbir şeyden bahsetmez. Kanıt onun daha sonra Anna ile evlenmesidir. Evlilik, ileride göreceğimiz gibi politik hedefler için müthiş bir iyi zamanlamayla yapılmıştı. Fakat Georghiu'ya dair benim kanaatim onun hiç bir zaman basit çıkarlar için evlenmeyi tercih etmeyeceğidir. O yalancı bir romantik olmaya yatkın bir karakter değildir.)

İtalyan Stirnerciler; Almanlar Geliyor

Bir diğer vazgeçilmez İskitli, hoş bir isme sahip olan, Odesalı genç bir adam, Caleb Afendopoulo' idi. Karait Yahudisi olarak dünyaya gelmiş olan Afendopoulo babasının ayakkabıcı dükkânında tezgahtar olarak çalışmış ve çok miktarda kitap okumuş biriydi. Birçok dil bilmekteydi. (Rusça, Güney Rusçası, Türkçe, Çerkezce, birçok Kafkas dili, Yidişçe, İbranice, Arapça, Romanyaca, Fransızca, Yunanca ve muhtemelen bir miktar daha fazla dil daha) fakat o inancını kaybetmişti. Bundan başka, şiir konusunda yetersiz ve Kabala öğrenmekte (kaba bir şekilde Askenazi bir mevzuda) ve ailesinin ticaret yapmasını hor görmekteydi. Ve ardından Anarşist olması olayın üstüne tüy dikmişti. Ve ardından 1914'te Odesa'da Nestor Makno ile buluştuktan sonra bir Anarşist... Anarşist propaganda yaptığı için tutuklanmış ve tahliyesinden sonra babası onu mirastan tamamen mahrum edip, aklından çıkarmıştı. Kuman Bölgesi'ne Karait cemaatinden uzak akrabalarının olduğu yere vardığı anda İskit kulübünün ilk toplantısında bulundu ve Kulübün ilk sekreteri olarak seçildi. "Akşam Yıldızı"na ilk katkısı Codex Cumanicus'dan "Ancien" çağlarda kalma bazı bilmecelerin

çevirisiyle oldu. Diğer lehçeleri de zaten biliyordu. Tahminen “ülke ve özgürlük”ün hakikatini yaymaya ve Kuman köylüleri arasında “ajitasyona”da başlamıştı.

Diğer bir Anarşist, İskitli bilgili (bilgin-eğitimli) biri değildi. Fakat bilinen bir denizci, Enrico Elias adlı Levantine’lı bir serseri, milliyeti bilinmeyen fakat bir aralar Milan’da yerleşik olmuş, ki burada Anarşist Denizciler Birliğine katılıp şiddet gösterilerinde bulunmuş, biri idi. Elias birçok Akdenizli göçebe ve İtalyan işçi sınıfı mensubu baş belası gibi Stirnerci bireyci bir anarşistti. Bu tip bugün hemen hemen unutulmuştur. Stirnerciler –özellikle İtalyan olanları– her ayaklanmaya katılmayı, ulaşabildikleri her an, her ne ideolojik bayrak açılmış olursa olsun bir hedef haline getirmişlerdi. Sosyalist, Marksist, Sendikalist, Anarşist– isyan olduktan sonra hiçbir şey problem değildi.²⁷ Bu nokta o ya da bunun (kadın ya da

²⁷ Tarih, Materyalizm, Tekçilik, Pozitivizm ve Dünyanın tüm “izm”leri eski ve paslı aletlerdir ki hiçbiri umurunda değil ve hiçbir ihtiyacım yok. İlkem yaşam, sonum ölümdür. Yaşamımı trajik olarak kucaklamak için son dereceye kadar yaşamak isterim.

Siz devrimi bekliyorsunuz? Benimkisi çok zaman önce başladı! Hazır olacağınız zaman (Tanrım, ne sonrasız bekleyiş!) sizden uzakta olmam umurunda olmayacak. Fakat sen durduğunda, ben Hiç’in büyük ve muhteşem fethine doğru çığlığım ve zaferim üzerine devam edeceğim.

Kurduğunuz tüm toplumlar sınırlara sahip olacaktır. Kahraman, serseri, toplumun ele avuca sığmazların sınırları dışında vahşi ve bakire düşünceleri ile dolaşacak – Onlar isyanın yeni ve korkunç patlamalarını planlamaksızın yaşayamayanlar, onların arasında olmalıyım.

Ve bundan sonra, benden sonra olarak, kendi dostlarına şunları söylüyor olacak: “*kendi idolleriniz ya da Tanrılarınızdan ziyade kendinize dönün. İçinizde neler saklı olduğunu bulun; onu açığa çıkarın, kendinize gösterin*”

Çünkü herkes; kendi maneviyatını araştıran, bu bakımdan gizemli olarak saklanmış olanı ortaya çıkaran, güneş altında var olabilen her çeşitten toplumun bir gölge tutulmasıdır.

erkeğin) kendinin ne olmadığına karşı savaşında kavrayabildiği tekliğiydi – demek ki her şey kendini inkâr eder ve “neysen o ol”(Nietzsche’nin Pindar’da iktibas ettiği gibi) özgünlüğünü baskılamaktaydı. Bu varoluşçu kaygısızlık açıkçası sonradan bazı Stirnercileri faşizme götürdü – ki bunlardan biri Benito Mussolini idi. Fakat gerçek egoistler için Faşizm, Marksizmden daha da kabul edilebilir bir şey değildi. Her ikisi de otoriter sistemlerdir. Hepsini de havaya uçurmalıdır.

Elias, *Akşam Yıldızı* için hiçbir şey yazmadı ve kulupte hiçbir odası yoktu. Ama daha sonraları komplo başladığında, Askeri komitenin başı Elias oldu. Besbelli ki Elias, Kuman Bölgesi’nde ciddi ve devrimci stratejistlerin içinde Profesyonel olanıydı. Onun olaylar üzerindeki etkisini izlemek zordur ki bunun can alıcı olduğuna inanıyorum, onsuz bir *coup d’etat* yapılabileceğinden şüphe duyarım. Var olsa bile on dakikadan fazla yaşayacağından emin değilim. O anda başlayan kısa zaman için, her nasılsa, isyana dair hiç bir fikir yoktu. Savaş çeşit çeşit mürettebatı fırlatmış, her biri belki bir şeylerden kaçmış, belki bir şeylerden saklanmıştı. Sadece şans yardımıyla birbirlerini bulmuşlardı. Ve her nasılsa yaşamdan daha fazla zevk almaya başlamışlardı. Çünkü herkes birbirinin arkadaşlığından zevk almaktaydı. Yedi çeşit ördek ve eğlenceli bağbozumları ki belki birçok şey yapmışlardı bunlarla. Şeyh Mehmet’in dükkânında Kahvetüm akşam boyunca Nietzsche hakkında güçlü oturum-

İdeal olanın üstündeki yöneticiler, ulaşılmazlar ve serserilerini küçümseyen aristokrasi, Hiçliğin kararlılığının fatihleri ilerlediğinde tüm toplumlar titrer.

O halde, put kırıcılar hadi ileri!

“Kötülüğü sezen gökyüzü karanlık ve sessizliğe bürünür zaten”

Renzo Novatore

Arcola, Ocak 1920

lar, savaş, yaşam, aşk ve olağan birçok şeyler. –sahil boyunca şafak gezintisi– ürüyen duvar halıları ve ağır küçük victorian süslemeleriyle eski sarayın kocaman barbarca şöminesinde gürleyen ateşler –ve birde eski ağların Histria’sında lagüne karşı Arkeolojik kazı– tüm her şey onları savaşa dair düşünmekten uzak tutmakta ve yaklaşmakta olan berbat durumlara karşı onları meşgul etmekteydi. Ve sonra 1916 Ağustos’unun bir günü, berbat şeyler hemen hemen ortadaydı- gerçek yaşamın il-lüzyonu İskitlerin hayallerinin gerçekliğinin üstünde patladı. Almanlar geliyordu.

8

iv.

Coup D'etat (Darbe)

*“Avrupa’nın prensleri desteğimiz olmadan kendileri de yapabiliyor olsalar da, bir şeyin üzerinde dikkatlice düşünmelidirler. Biz ahlakçı olmayanlar- fetih için müttefiklere ihtiyacı olmayan güç yalnızca biziz. Böylece biz gücünün en güçlü olanından daha güçlüyüz. Yalan söylemeye de ihtiyacımız yok: bununla diğer güçler ne verebilir? Güçlü cazibe lehimize savaşıyor, her zaman olduğundan belki daha güçlü -gerçeğin cazibesi- “hakkat”? Kim bu kavramı hükmetti bana? Kabul etmiyorum onu; ben küçük görmekteyim bu mağrur kelimeyi: Hayır, bizim buna dahi ihtiyacımız yok. Biz feth edip gücü ele geçirmeliyiz, hem de hakikate hiçbir ihtiyaç hissetmeden. Adımıza savaşan sözler, hayran bırakan Venüs’ün gözleri ve dahi cezbeder ve kör eder muhaliflerimizi. **Aşırıya gitmenin sihridir**, baştan çıkarma her şeyin en aşırı uygulaması: biz ahlakçı olmayanlar- en aşırısı biziz.”*

Will to Power, 396

Romanya 1916’ya kadar gerçekten savaşa girmemişti. Ve sonra ittifak devletlerinin yanında yer aldı. Rusya hemen hemen kendi evindeki kendi savaş politikasının kontrolünü kaybetmeye başlamaktaydı. Bu nedenle de ordusunun kontrolünü de kaybetmekteydi. Devrim malyanmaktaydı (Lenin Zürih’te idi – Tristan Tzara da, Dada hareketine biçim vermekten dolayı yoğundu.). Romanya ordusu 19. yüzyılda zor bela kurulmuştu – ki iyi süvariler olarak bilinirlerdi. İki cepheye ayrılmış ve ani bir Alman saldırısı için beklemekteydiler. Bu güçlerin büyük bir bölümü Carphationlar karşısında saldırı yapmadan evvel Transilvanya’da pozisyon almışlardı. Üç bölünmüş Rus güçleri Dobruca’da bekleniyordu (ki

oraya asla varamadılar). Bulgaristan'daki korkunç Alman generali Mackenson, Dobruca'yi işgal etmek için çok büyük bir güç toplamaya çalışıyordu – ki bunu 5 Eylül'de başardı.

Alman Kültürü? Kukla Hükümet

Kuman Bölgesi bir kere daha savaşın zahmetlerinden kurtuldu (Köstence, sahilin aşağısı çok kötü şekilde bombardıman edilmesine rağmen) fakat Alman varlığından kurtulamadı. Albay Randolph von Hartsheim'in emri altındaki bir müfreze asker, daha sonraları *Akşam Yıldızı*'nda “en berbat çeşidinden Bismarkçı Prusyalılar”²⁸ olarak anılan bu Müfreze, kasabaya doğru fırtına gibi esti, kasabayı tümüyle ele geçirdi. En azından hiç bir kimsenin vurulmamış olduğu görünüyorsa da *Akşam Yıldızı*, kulüp ve güzel yaşamın sonu geldi; Romanyalı olmayan kısım için bu arada sahte evrak temin edilmiş olabileceğinden –muhtemelen Şeyh Mehmet tarafından– kuşkulandı. Fakat kulübün Romanyalı üyelerinin bir kısmı, resmi devlet görevlileri (mesela postane müdürü ve liman müdürü) tutuklandı ve alıkondu ve Albay Von Hartsheim kendi kişisel karargâhı olarak eski

²⁸ 1918'de Mavrocordato yazmış olduğu bir makalede savaş üzerine Nietzsche'den alıntılar yapar:

Alman Kültürü... gerçek bir insani üstünlüğe dayanmayan politik üstünlük, en tahripkar olanıdır. (P.N. 48)

Almanlara karşı burada tüm cephelelerde ileriyim. “Muğlaklığa” dair şikâyet için hiçbir fırsatınız olmayacak. Bu su katılmadık sorumsuz ırk, [...] uygarlığın tüm büyük felaketlerinin bilincindedir. [BT 197]

Hayır, insanlığı sevmiyoruz; fakat diğer taraftan “Alman” olmaya yeterince yakın değiliz ve bir bakıma bugünlerde devamlı surette kullanılmaya başlanan “Alman” kelimesi, karantinanın bir problemiymiş gibi bir diğerine karşı kendilerine barikat ve sınırlarını kurmaya liderlik eden, milliyetçiliği, ırk düşmanlığını ve kalbin ulusal uyuzluğundan zevk alabilmeye yatkın olmayı savunmaya yeterince yakın değiliz. [GS. 339]

saraya kaba bir biçimde el koydu. Hospodar ve yaşlı anesinin pejmürde bir otele yerleşmesi için baskı yapıldı (St. George Kilisesi'nin yanındaki "Imperial" Otel).

Mackenson'un güçlü ordusu şimdi (Kasım'ın ortası) Dobruca'nın dışına çekilmişti ve Bükreş'e karşı sorumlu olmuştu. Romanya'yı Falkenhayh'in kuzey ve güneyli güçleri arasında ezmek için fırsat kolluyordu –ki zaten kar fırtınalarıyla yarı-bloke edilmiş, Transilvanya dağlarının geçitlerine doğru yollarını zorlaştırmaktaydılar. Albay Von Hartsheim ve ona bağlı olan kuvvetler Kuman Bölgesi'nde kaldılar. 6 Kasım'da Merkezi Hükümet Bükreş'i işgal etti ve Romanya'da savaş durdu. Kral, karısı Marie ve Romanyalı yöneticiler Rusya sınırına, kuzeye kaçtılar ve Jassey'de sürgünde bir rejim kurdular. Ve bu durumu Rus devrimine kadar sürdürdüler ki bu Rus ordusunun yıkılmasının nedenidir ve en son bu olay Romanya direnişinin sonunu getirdi. 6 Aralık 1917'de ateşkes imzalandı.

Almanya şimdi yıkıcı bir anlaşma ile Romanya'ya vergi koymuş ve esas olarak bir köle devlet konumuna getirmişti. Romanyalı hain Alexandru Marghiloman'ın başta olduğu işbirlikçi hükümet Antlaşma şartlarını yerine getirmek için iktidara geldi. Ardından terörün karışık bir saltanatı ve karışıklıklar devam etti. Merkez Bankası iki milyar beş yüz milyonluk kâğıt parayı (lei) işleme sokmaya zorlandı ki ekonomiyi mahveden bu idi. Bu arada Almanya göze çarpan etkinlikleri ile ülke kaynaklarını soymaya başladı (tüm işletmeler parçalandı, tüm ormanlar tahrip edildi). Açlık Almanlar ve işbirlikçileri hariç herkesi etkiledi –bu durum iyi beslenmekte olan Kuman Bölgesi'nde bile hissedildi– köylüler ve işçiler halen Rus devrimine dair hissetmiş olduklarını heveslerine teslim etmenin sınırındaydılar. 1918'in yazı ve baharından itibaren durum gerçekten berbattı.

Tüm bu anlarda Kuman Bölgesi'nde neler olup bitmekteydi? Görüşümüz net değildir çünkü bu anlara dair *Akşam Yıldızı*'ndan yeterli bilgiyi alamıyoruz. Olağan umutsuzluğu ve işgalin onur kırıcılığını, büyüyen açlığı, Kuman Bölgesi'nin tuhaf karışık ırklarına dair Almanların saygısızlıklarını (hor görmelerini), (Albay Von Hartsheim, Anti-Semitistmiş gibi görünür) ve direnme arzusunun yükselen duygusunu tahmin edebiliriz.²⁹

Gerçekten bildiğimiz her şey daha sonraları Mavro-cordato'nun söylediği bir sözden türüyor (yeniden doğan *Akşam Yıldızı*'nda): *Böyle Buyurdu Zerdüşt*'ün özel "siper" baskısının bir Alman askerince okunuyor olduğunu keşfetmek onu şok etmişti. O, Von Hartsheim'in kendisi de olabilir miydi? Hospodar, Nietzsche'nin ünlü beylik sözünü tekrar etmeye kadar varır: "O Nausea! Nausea! Nausea!"³⁰

Kuman ise bir paradoks olarak tüm bu dönem boyunca Merkezi hükümetin doğrudan denetimi altında olmuş, Dobruca'nın belli bölgelerindeki durumdan yararlanmış olmalıdır; Bu durum en sonunda Marghiloman hükümetinin rezil yeteneksizliklerinden halkı kurtarmıştı. Bu bölgeler stratejik olarak önemliydi –örneğin Tuna Nehri'nin pek çok olan ağızlarındaki limanlar-. Kuman Bölgesi'nin neden bu kategoriye dahil edilmiş

²⁹ Nietzsche: *Ben... Anti-Semitler denilen bu en yeni spekülâtorlere tahammül edemem. Bunlar ki muhtemel moral duruş numaralarının en ucuzuyla ulusun tüm aptalca elementlerini karıştırıp çabalamakta ve Hristiyan-aryan değerleri olarak hava atmaktalar (Almanya'nın şimdiki-zamanlarda her sahtekar başarılarıyla, rezilliğiyle rahatlığı, Alman aklının ilerlemeci aptallaştırmalarına yorulmuş olabilir. Anlamsız sözlerin bu genel yayılması için akıllı politikalar, Wagner'in müziği, bira ve gazetelerin baştan sona bir perhiz kompoze etmelerinde bulunabilir. Ulusal kendini beğenmişliğimiz ve güncel fikirlerin sarsan felç etmeleri onları böyle bir perhize bir miktar hazırlamıştı zaten.)* [GM. 294-5]

³⁰ "Öööğğ... İğrenç! İğrenç! İğrenç !"

olduğunu anlamak zordur. Gerçekten, gerçek şiddetten çok ırağa kaçmıştı. Çünkü “stratejik” bir yer değildi. Askeri bir varlığa asla sahip olmamıştı. Balık hariç işe yarar hiçbir ürüne sahip bir bölge değildi. Peki, Albay Von Hartsheim neden sürekli ve sürekli olarak orada durmakta ısrar ediyordu. Kuman Bölgesi’ndeki tüm yönetim gücünü elinden bulunduruyordu. Onun üstlerine, insan gücünün bu boşa harcanması hangi geçerli gerekçelerle değerli görünmekteydi?

Hronicul Dobruca’nın yazarı, bu sırrının açıklamasını Kuman Bölgesi’nin kaçakçılığın cenneti olarak özel bir role sahip olması olduğunu düşünür. O, Von Hartsheim’in bu yasadışı ticaretin kontrolünü ele geçirdiğini ya da en azından bunun önemine inandığını düşünür. En ilginç olan şey ise ona göre Köstence Antika Müzesinin yağma edilmesidir. Ve Petroasa’nın ünlü “Hunish” altın stoklarının bir türlü ele geçirilmemiş olduğu çerçevesinden bahseder. Her iki hazineye Kuman Bölgesi yoluyla geçebiliyor olmalıydı. Gerçekten deliller gösterir ki bu hazinelerinin her ikisi de 1918’in Sonbahar ve Yaz’ında, herhangi bir zamanlarda, Kuman Bölgesi’nde idi: yalnızca bu bile Von Hartsheim’in Kuman Bölgesi’nde kalma isteğindeki ısrarını açıklamaya yeter. O halde, gerçekten de, ilginç olan soru şu olmalıdır: başka kimler Kuman Bölgesi’nde hazine olduğunu biliyordu? Alman Yüksek Komutanlığı’nın sırlarından biri miydi bu? Ya da Von Hartsheim bir bakıma kendi hesabına mı çalışmaktaydı? Yaz yaklaştığında Avrupa’da Askeri haberler gitgide karamsar bir hal alıyordu. –başka bir bakış açısından- Almanya ve Merkezi İktidar Gotterdammerung (tanrıların alacakaranlığı) için baştaydılar. Orduları Romanya’da sürülmeye başladı. Ve Von Hartsheim müşterilerine mi, üstlerine mi, tedarikçilerine mi ihanet etmeyi düşünmekteydi.

Hazine Yeniden Sahnede; Darbenin Teorisi

Tüm bunlar olmaya devam ederken İskit Kulübü'nün gerçekten etkisiz ve dağılmış olmadığını farz etmek zorundayız. Fakat komplocular grubunun bir gerçekliği olmuştu bu. Hangi noktada bu geçiş ortaya çıktı bunu söyleyemeyiz fakat 1918'in Ağustosundan itibaren plan hayata geçirilmiş olmalıydı. Albay Von Hartsheim'in maiyeti sadece süvari bölüğüne -her ne kadar bu adamlar açıkçası askeri polis ve ağır silahlarla donatılmış olsalar da- indirilmişti. Her şey darbe anına kadar karanlık kaldı. Ama birkaç yeni tahmin sunabiliriz.

İskitler yağmalanmış antikaların cahili olamazlardı. Gerçekten de bu parçaların Kuman Bölgesi'ne geri getirilmesindeki işlemler boyunca, bu süreç sonuna kadar karıştılar; Şeyh Mehmet Efendi'nin kişiliği üzerinde şüphe ile durulmaktaydı. Fakat açık olan şu dur: Kasım'ın 1'ine kadar ne İskitler, ne de Albay Von Hartsheim bu malzemelerin sahibi olamamıştı. Von Hartsheim stoklara sahip olduysa da, Kuman Bölgesi karakolunda efendilerinin umudunun düşmesinden sonra yalnız başına çıkarmış olmalıdır bunu. Romanya'nın her tarafından Almanlar linç ediliyor ve işbirlikçiler kaçacak delik arıyordu. Eğer İskitler bu altınları ele geçirmiş olsalardı darbeye ihtiyaç hissetmezlerdi ama basitçesi olayların gelişmesini bekleyebilirlerdi. – Von Hartsheim'in güçleri net olarak bilinmekteydi. Kasım'ın 1 ve 3. günleri içinde bir zamanda, Albay'ın, sonuç olarak, malzemeleri ele geçirmiş ve sıvışmaya hazırlanıyor olduğunu tahmin ediyorum. Deniz ya da kara yoluyla kaçmaya temayüllüydü ise de onun hazırlıklarını herkesin bildiği besbelli olmalıdır – ve İskitliler net bir şekilde bunu biliyordu. Bu darbe için bir sinyal işaretiydi.

Politik bir tarz olarak darbe 20. yüzyılın spesiyalitesi olacaktı ve sonuç olarak eski karakteristiğini ve kesin

“ilkelerini” kazanıyordu. Mavrocordato ve onun ele avuca sığmaz entelektüel yoldaşları E. Luttwak’ın *Coup d’Etat: pratik bir elkitabı (Coup d’Etat: A Practical Handbook* (1968)), sinik ve eğlendirici olarak ahlak dışı kendi-kendine yapma kılavuzu (Transilvanyalı yazar) gibi kitapları okumanın avantajlarıyla mutlu olabilse-lerdi, darbelerini planlama ya da yürütmede daha az problemlerle karşılaşabilirlerdi. Öncelikle devirecekleri bir hükümete sahip değillerdi fakat politik bir desteğe sahip olmayan küçük bir askeri güç vardı. Maalesef onlar entelektüeldi ve uzak görüşlülüğün avantajlarına sahiptir değildiler. Az kalsın yüzüne-gözüne bulaştıracaklardı. İki önemli faktör olmasaydı hareketleri kesinlikle başarısızlıkla sonuçlanacaktı. Bu faktörlerden biri, Anarşist denizci, darbenin askeri operasyonlarını yapan Enrico Elias, ikincisi ise Kumanların darbeye katılmış olmalarıydı.

Peçenek ve Kumanlar kendi ilgilerini binyıllık ilgisizliklerinden eski zamanların savaşçı itkilerinin canlanmasına doğru yükseltse-lerdi, şuna hiç bir şüphe yok ki Alman işgali ve kukla hükümet yönetimi altında tahammülün ötesinde acılar çekeceklerdi. Dahası, var olan köylü ayaklanmaları toprakların yeniden dağıtılması talebiyle (her nerede savaş ya da devrim kontrolün izolasyonunu bıraktıysa) Doğu Avrupa’da her yere ulaştı. Ukrayna karmaşıklık içerisinde ve Makno zaten bazı otonom bölgeleri ilan etmişti. Fakat Kumanların bir darbe düşünmek için daha başka iyi nedenleri vardı. Ağustos’ta, Georghiu III Mavrocordato, Kuman kabilesinin şefi İlhan, Kuthen Corvinu’nun kızı Anna ile evlenmişti. Han sözde Müslüman ve Mavrocordato sözde Romanyalı bir Ortodokstu. Fakat Kumanlar asla çok dindar değildi ve Hospodar –elbette ki– Dionisosculuğa dönmüştü (dahası St. George Kilisesi’nin rahipleriyle Mavrocordato’nun

arası aşırı derecede kötü durumdaydı. Mavrocordato rahipleri iğrenç örümcek kafalılar olarak görürken, rahipler onu kafir olarak görmekteydiler). Sonuç olarak evlenme töreni “eski Kuman geleneklerine” göre yapıldı. Zor anlara rağmen bir evlenme şöleni dahi yapıldı. Şeyh Mehmet Efendi gelin tarafındaydı. Georghiu, Kumanların “Royal Kral”ı ile birlik oluşturmuş olsaydı Kumanların dikkatinden kaçmazdı bu. Ve bunun gelenekselciler arasında karışıklığa neden olmaması mümkün değildi (elbette ki, antikacı İskitler arasında). Kriz anı geldiğinde, ilhan damadını dinlerdi.

4 Kasım şafağında Elias ve Mavrocordato aşağıdaki eylemlerin hayata geçirilmesini buyurdular:

1. St. George ağzındaki anayolu kesmek için yolu kapayan bir engel kurulmalı. Bu nokta, Peritesca’nın Peçenek köyünde bataklığa doğru, patika ile çatallanan yerdedir. Şans eseri olarak bu kapatılmış yola araç ve hiç bir asker yanaşmaz –tüm Almanlar’da dahil, öyle yada böyle tüm bölgede aşağı – yukarı beş otomobil vardı. Çünkü yolu kapayan engel bir kaç av tüfeği haricinde silahsızlandırılmıştı.

2. Mavrocordato’nun elinde bulunan bir kuvvet eski saraya bir saldırı gerçekleştirdi. Kahvaltıdan önce Albay Von Hartsheim’i yakalama ve tutuklamaya teşebbüs etti.

3. Alman garnizonunun istasyon olarak kullandığı, Kuman Bölgesi gölünün sahiline yakın, kasabadaki polis karakollarına Elias komutasındaki büyük bir kuvvet saldırmaya yeltendi. Bu zor saldırılarda İskitler bulabildikleri en iyi silahlara sahiptiler ve bu silahların içinde bir tanede kaçak elde edilmiş olan üçayaklı makineli tüfek (Alman malı) vardı.

4. Bir bot (Hospodar’ın küçük yelkenlisi –Aslan ve Güvercin–) açık denizden limana girişi engellemek için yerleştirildi: Komplocuların düşmanların deniz yoluyla hareket edecek ya da ulaşacaklarını bekliyor

oldukları açık değildir. Bu hiç gerçekleşmedi ve gemiciler tüm gün iskeleler arasında gidip geldiler, şüphesiz ki üşüyüp-ıslandılar da.

5. Rovellerli iki adam (biri Schlamming, Alman filolojist) Postane'yi zayıf elemanlarından almak için gönderildi (ki burası Romanya parası Lei ile doldurulmuş Banka olarak da kullanılıyordu). Sadece iki tane Alman güvenlik görevlisinin olduğu sanılmaktaydı.

6. Derin bataklıkların bir yerlerinde, şafakta, İlhan'ın liderliği altında Kumanlardan oluşan küçük bir müfreze Kuman Bölgesi'ni dış dünyaya, özellikle Bükreş'e bağlayan telgraf tellerini kesmişti. Aksi halde kötü sonuçlanabilecek *coup d'etat*'yı kuşkusuz bu eylem korudu.

7. Ticaret erbabı ve işçilerin genel grevi ilan edilmişti. (Fakat nasıl? Her hâlükârda bu önemsiz kaldı.)

Taktikler; İstiklal

Şimdi gün boyunca onların hayata geçirmiş oldukları eylemleri birebir takip edelim.

2. Mavrocordato'nun saldırı grubu yolun karşısındaki ya da St. George yolunun bulunduğu eski sarayın sürücü yolunda korumalar tarafından fark edildi. Korumalar bu komandoların üzerine ateş açtı ve onları orman/bataklıkların, caddenin öbür tarafından hareketsiz kıldı. Bu arada Von Hartsheim tüm evraklarını otomobilinin içine doldurmuştu. Kendi korumalarıyla yükledi, ana kapıya doğru arabasını sürdü ve askerlerini orada topladı (anlaşılan askerler hareket eden arabaya atlamış ve bir tanesi açılan ateşle –Mavrocordato tarafından– hızla gitmekte olan otomobilde olmuştu). Von Hartsheim sağa, kasabaya doğru yönelmişti. Von Hartsheim'in savunmaya değer bulduğu –somut bir şey olarak, tahmin etmekteyiz ki– Hazine polis karakolunda zulalanmıştı. Öyle ya da böyle komandolar eski sarayı ele geçirdiklerinde ne silahları ne de değerli bir şey bulabildiler. Güvelik için bir

kaç adam bırakarak Mavrocordato ve takipçileri atlarla ya da yürüyerek Albayın arkasına düştüler.

3. İlk teşebbüste Elias ve ekibi polis karakolunu ele geçirmekte başarısız oldu. Çatışma acımasızdı ve her iki taraftan bir miktar insanın yaralanmış olduğu belliydi. Yirmi dakikalık şiddetli çatışmadan sonra Elias geri çekildi ve istasyonun karşısındaki bir binayı ele geçirdi. Oraya makinalı tüfeği kurdu ve ne zaman Almanlar saldırıya teşebbüs ederse onları karakola geri çekilmeye zorluyordu. Bir pat durumu ortaya çıkmıştı. Bir süre sonra bir otomobil caddeden aniden dondu ve polis karakoluna doğru hızlandı (fakat hatırlayın bu olay 1918’de meydana gelmekteydi). Bu Von Hartsheim’di. Makinalı tüfek ateşliyle kalbura dönmüş otomobil karakolun kapısından durmayı başardı. Ve Almanlar en küçük bir kayıp vermeden binaya girdiler. Otomobil alevler içindeyken patladı. Her iki tarafta ateş etmeye devam edip ardından beklemeye başladılar. – Elias takviye için... ya Von Hartsheim ne için? İlham için, belki.

5. Schlamminger ve yoldaşları Postane’de hiç bir Alman güvenliği ile karşılaşmadılar. Gerçek şu ki Postane henüz açılmamıştı. Kapıyı kırıp orayı ele geçirdiler. Fakat buna dahi gerek yoktu. Telgraf telleri zaten kesilmişti. İkili bankanın mahzenini zorla açıp, Romanya Le-illerini dışarı taşımaktan büyük bir zevk aldılar ki daha sonra şehirde bu paraları serbestçe dağıttılar. Muhtemelen bu paralar yakıt olarak daha çok işe yarardı.

Darbe gününün sonunda kasabanın tümü kontrol altındaydı. Eğer Albay karakolu daha da uzun elde tutmuş olsaydı, Almanlar takviye gönderebilirlerdi (Telgraf haberleşmesindeki sessizlik bir alarm olarak anlaşılabilirdi). Hakikat: Alman ordusu cephe gerisini koruma eylemlerinden ziyade yaklaşmakta olan yenilgiyle daha fazla ilgilenmekteydi. Fakat ya Bükreş’te birileri hazine-

nin varlığına dair bir şeyler biliyorduydu ya da şüphelenmekteydilerse? Böyle bir sır asla saklanamazdı. Öyle ya da böyle, zafer beklenen sonuca varmış gibi akşamdan itibaren şehir kutlamalara başlanmış olmasına rağmen, darbe felaketin eşiğinde dimdik durmaktaydı.

Polis karakolundaki kuşatma tüm o akşam ve ertesi gün devam etti. Ayın yedisinde, İskitler Kuman Bölgesi'nin geçici hükümetini ve toprakların yeniden dağıtılmasına dair son derece radikal bir programı ilan ettiler. Bu olayı başlatmak için Mavrocordato tüm mal varlığını (şimdi geçici hükümetin ikamet etmiş olduğu saray hariç) Kuman Bölgesi köylülerine bağışladı. Topraklarını kiraya veren ya da işletmekte olan tüm toprak sahiplerine kamulaştırma bildirildi. Hiç kimse 50 hektardan fazla toprağa sahip olamıyor ve her kim fazla toprağa sahipse toprağına el konuyordu. Peçenekler ve Kumanlar sevinçten çılgına döndüler ve derhal Geçici Hükümetin "Ordu"suna girmek için üşüştüler. Hemen hemen 1000 kadar "barbar" polis karakolunun önünde üşüşmüş, silahsız ve hep beraber saldırmayı teklif ediyorlardı. İskitli liderler, bir gün daha beklemelerini söyledi onlara.

8 Kasım'da işler gelgite döndü. Merkezi güçler teslim oldular. I. Dünya Savaşı bitmişti (bu arada Raterepublik Kasım'ın 2'sinde Kurt Eisner tarafından ilan edilmişti). 9 Kasım sabahı, Mavrocordato Bükreş'ten polis karakoluna gazete gönderebiliyordu. Von Hartsheim bu şartlarda yargılanıp, yenileceğini biliyordu.

Soylu bir şekilde aşağılamanın bir jesti olarak İskitler düşmanlarını serbest bırakmaya karar verdiler. Geçici "Ordu" Kuman Bölgesi sınırına, onlara Batı'yı gösterip paketledikleri yere kadar (Razen Gölü'nün ötesinde Delta bataklığına kadar) Almanlara eşlik etti. Düzenli Romanya güçleri tarafından Bükreş'e giden yol üzerinde bir yerlerde tutuklandılar ve bundan sonra onlar hikâyemizden kayboluyorlar.

Kendisine rağmen Darbe başarılı olmuştu. Kuman Bölgesi şimdi “bağımsız bir ülke” idi. Sonrası?

⌘

v.

**Gözden Kaybolan
Bir Olayın Kısa Tarihi**

∞

*“Bazı şeyler vardır ki irrasyoneldir
ve varoluşuna karşı hiçbir karşı delil getirilemez,
fakat bu onun için gerçekten bir haldir”*

Human, All-Too-Human, 238

∞

Sonradan yapılacak en açık şey Kuman Bölgesi’ni Romanya’ya devretmekti ve bu pozisyon Geçici hükümet içinde dahi savunulabilinirdi (bu daha sonraları 12 Eylül 1919’da D’Annunzion’un Fiume’yi kurtardığında onun orijinal temayülü idi – fakat İtalyan hükümeti onu reddetmişti!). fakat İskitlilerin içsel dünyalarında [kafalarında -çn-] başka planlar ve istekler vardı. Besbelli ki onlar sadece hazineyi ele geçirmekle kalmadılar, onlar aynı zamanda gizli bir şeyleri de bulmuşlardı – en azından, Kuman Bölgesi’nin dışında. Onlar en basitinden şekilde ganimetleri kaçırabilirlerdi – fakat Antika ve Altınların kolayca taşınması ve paraya çevrilmesi zordu. Bunun yerine besbelli ki ganimetleri, satmaya temayül gösterdiler –belki aynı müşteriyle (Ruslar?) Von Hartsheim’de alış-veriş yapmıştı– ve bunu gerçek istemlerinin hayata geçirilmesi maksadıyla kullandılar: devrimci bir hükümetin yaratılması. Kuman Bölgesi Otonom Sancağı, ondan sonra hiç bir birikimin kalmadığı gibi görünmesine rağmen, açıkçası başarılı da oldu. Hemen hemen bir kerede bölgeye yiyecek desteği akışı başladı ve oldukça fakir olanlarca da satın alınmaya ve onlarda geçici hükümetin harcamalarından beslenmeye başladılar.

Şans başka bir anlamda da komploculara yardım ediyordu. Romanya ordusunun her yerde elleri vardı. Bella Kun gerçekten Transilvanya’yı işgal etmek için uğraşıyor ve bu Romanya güçlerini tüm yıl boyunca (Kasım 1919’a kadar) meşgul tutuyordu. Macaristan cephesinde toplanmış olan bu ordu, Karadeniz’de bir kaç eksantrik

için duyduğu kaygıdan dolayı Ukrayna'dan Moldovya üzerine bir iç savaş denemesi için ziyadesiyle meşguldü. Zaten 1918-19 kışı olağan üstü şiddetliydi. Ovid, Karadeniz ve Tuna Nehri'nin donmasını gördüğünde sapıkça bir memnuniyet duyardı. Fakat buzun üzerine hiç bir barbar gelip yanaşmadı. Kuman Bölgesi, baharda buzların çözülmesine kadar güvende ve izoleydi.

Geçici Hükümet; Diplomatik İlişkiler

Geçici Hükümet kendisinin “geçici” kalmasına ve kurulmuş olduğunu ilan etmemeye karar verdi. Bundan başka Kuman Bölgesi'ni “bağımsız” olmaktan ziyade “otonom” ilan etti. Bu şekilde Bükreş'le ilişkileri açık ve işler tutuyordu (Bessarabia³¹ aynı şeyi yapmıştı fakat daha sonra şartlı teslim olmuştu).

1919 Mayıs'ında (gerici güçlerce devrilen Münih Sovyet'indeki gibi), Romanya hükümeti son olarak Kuman Bölgesi'ndeki “koruyucu” rejime resmi bir ortaklık teklif etti. Önceki yıl Kuman Bölgesi'nin “hainlerin ve işgal güçlerinin kahramanca devrilerek” elde tutulmasıyla, şartlar (tüm politik düzensizliğe karşı “af da dahil olmak üzere) yeterince cömert görünmekteydi. Geçici Hükümetin Yürütme Komitesinin Başkanı olan Mavrocordato yanıtını geciktirebileceği kadar geciktirdi. Temmuz'da açıklama yayınlandığında baskı oldukça güçlü bir hal almıştı. Kuman Bölgesi, Romanya ile birleşebilirdi fakat sadece Otonom bir cumhuriyet olarak (model Sovyet Birliği idi). Bu teklif Bükreş Hükümeti tarafından kızgınlıkla reddedildi. Durum gerginleşti.

Haziran'da İstanbul'dan Bükreş'e garip bir telgraf ulaştı. Mektup (hemen hemen feshedilmiş olan) Bab-ı Ali'den çıkmıştı. Acil diplomatik bir jargonla (ya da üstü

³¹ Bessarabia: 1918-1940 arasında Romanya'nın bir şehri. Bugünlerde ise kabaca Ukrayna ve Moldova'nın bir parçasıdır.

kapalı bir teşvik içererek) Kuman Bölgesi'ne müdahale etmek maksadıyla değil fakat bir uyarı niteliğinde gönderilmişti bu mektup. Romanyalılar aşırı derecede öfkeye kapıldılar. Ve aniden parlayıp öfkeyle yazdıkları yanıtlarını müttefiklerden gelen baskıyla geri çektiler. Türkiye tebliğini geri çekti. Türkiye'nin neden ilk elden [saraydan – ç.n.] telgraf yolladığı bir bilmecedir. Bir kere daha, şüpheler her yerde olan, bir şeylerin ya da başkasının “ajan”ı ve İstanbul'daki bazı güvenilirmez hiziplerle ilişkili olan Şeyh Mehmet Efendi'nin üzerindeydi. Geçici Hükümet için zaman kazandığından dolayı “hadise” kendi amacına hizmet etmişti. Görüşmeler bir referandum olasılığıyla ilişkilenmeye başlamıştı. Bükreş bu mevzuya oldukça soğuk bakmaktaydı. Fakat bazı nedenlerle her türlü yanıt geciktirildi. Gecikme herkes için uygun gibi görünüyordu. Tüm bölge kargaşa içindeydi. Ve birçok bakımdan durum, savaş boyunca devam eden durumdan daha kötüydü. Köylüler isyanda, Rus Beyaz ve Kızıl güçlerin hepsi haritaların üzerindeydi, Ukrayna'da Lenin'e ve hatta Marksizm'e karşı isyan oldukça netti. Açlık hala bulaşıcı yaygın bir hastalık ve düzen uzak bir hayal gibi görünüyordu. Kuman Bölgesi ile uğraşmak için kimin zamanı vardı ki?

Şaşılacak şey, Geçici Hükümet sadece bir diğer dondurucu soğukta değil fakat bahar ve yaz ayları boyunca da yaşamaya devam etmekteydi. *Akşam Yıldızı* –ki tekrar yayınlanmaya başlamıştı– Kuman Bölgesi ve Bükreş arasındaki uzun ve sıkıcı iletişim ve görüşmelerin hepsini kaydetmektedir bu sürede. Göreceğimiz gibi, Geçici Hükümet tarafından “geçici olarak” benimsenmiş olan “Bir Anayasa için Prensipler”i yayınlamaya kadar varmıştı durum. Fakat Bükreş halen hiçbir şey yapmıyordu. Eğer Monarşi tarafından herhangi bir şey yapılırsa, İskitlerin özel olarak bir “olay” yaratma temayüllerini harekete geçireceklerinden kuşku duyulurdu. Bu bakımdan

Müttefikler “Doğu Avrupa’daki diğer kötü noktalar” için henüz yeni bir sevinç duyamazlardı. Ve tüm bu problemler Kasım 1918’den, tüm 1919 boyunca ve 1920’nin ortalarına kadar devam etti. D’Annunzio, Fiume’yi ele geçirdiğinde, ilk yaptığı işlerden biri Kuman Bölgesi’ne kutlama telgrafi çekmek oldu. Anlaşılan Kuman Bölgesi’nin ünü ona ulaşmıştı. Gerçekten, Kuman Bölgesi ona ilham vermiş de olabilir.

Politika, kültür, toplumsal yaşam ve Otonom Sancağın başarılarını deşmeden önce, onun diplomatik tarihini anlatıp bitirmeme izin verin. Kasım 1919’da St. Germain ve Trianon Antlaşmaları, Romanya’ya Dobruca’nın tümünü ödül olarak verdi. Böylece Kuman Bölgesi ucuz cips gibi kaybedildi ve Bükreş kapitülasyon (şartlı teslim olma) için istemlerini arttırmaya başladı. Yalnızca savaş sonrası kaos Romanya’yı askeri bir çözümden uzak tutabilirdi. En sonunda, Monarşi güç yoluyla kendi istemlerini geri almaya hazırlanmış olduğunu ilan ettiğinde, olaylar 1920’nin Mart’ına kadar sürüklenmişti. Geçici Hükümetin bir kan gölü görmeye hiçbir niyeti yoktu. 1 Nisan 1920’de, hemen hemen tüm görevliler, tüm yürütme komitesi de dahil olmak üzere, İstanbul’a giden bir gemiyle Kuman Bölgesi’ni terk ettiler. Orada kendilerini Sürgünde Geçici Hükümet olarak ilan ettiler. Kuman Bölgesi bir kurşun dahi sıkılmadan işgal edildi. Birkaç tutuklama yapılmıştı fakat hiç kimse idam edilmedi. Deneyim böylece sona erdi.

Σ

vi.
Nietzschei Ütopya

8

Hayal ve Sorumluluk. – Sen her şeyin sorumluluğunu üstlenmeyi istiyorsun! Hayallerin hariç! Ne sefil zariflik, ne istikrarsız cesaret! Hiç bir şey senin hayallerinden daha fazla senin değildir! Hiçbir şey senin kendi çalışmandan daha fazla senin değil!

Daybreak, 78

8

“Sağ” ve “Sol”, herkesin bildiği gibi, eski Fransız Meclisinde sıraların düzenlenmesinden, iki aşırı kanadın birbirinin yanında oturtulmuş olmasıyla oluşturulan daire-sel meclisten türer. Belki bu yakınlığın safi rastlantısı iki hizip arasında mutlak bir birikime neden oldu. –fakat aşırı uçların bu çekiciliği fiziksel yakınlık olmadan da kimi noktalardan ortaya çıkabilirdi. Aşırı uçta olanlar, her şeyden sonra, tümüyle aşırıydılar. Ve ideolojiler, ideologların bizden (kendi kendilerine) inanmamızı istedikleri gibi saf değildir. Her fikir organik tamamlanmamışlık ya da gerçek olmamanın üstünlüğü ile herhangi bir diğer İdea’yi yansıtabilir ya da soğurur ya da içerebilir. Stalin ve Hitler bir pakt kurabilir ve ideoloji bunları bağdaştırabilir. Bugün bunu Rusya’da, “kırmızı/kahverengi” Milliyetçi Bolşeviklerden görebiliyoruz. 19. yüzyılın sonlarında Sorel ve Proudhon’un havarileriyle, ciddi “Solcu” düşüncelerin mantığının takibinden “Sağ”da da, Monarşizm ya da Faşizmin içinde de görebiliyoruz. Eğer Otonomi ve Otorite deneyimde basitçe farklılaştırılabilir olarak ortaya çıkarsa, kâğıt üzerinde bunların ayırdına varılmayabilir de. –ve onlar kâğıt üzerinde “dikkatlice” ayırt edildiğinde, psikolojik seviyede ya da “gerçek yaşamın” karmaşasında onları ayırt etmek zor olabilir. Örneğin, birinin özgürlüğe dair arzusu, bir soyutlama olarak tüm toplum üzerine bir projelendirme olarak geçirilebilir- bu bir anarşist olabilir. Fakat benzer

bir istem bir özel grup (ulus, ırk, sınıf, klik) üzerinde dışlanmış bir diğer gruba –“özgürlük düşmanı”- herhangi bir psikolojik ya da bilişsel uyumsuzluk olmaksızın projelendirilebilir. Sonuç olarak biri herhangi bir rahatsızlık duymaksızın orijinal durumundan “feragat edebilir”; biri “kendince doğru” kalmıştır. Eğer bu böyle ise, bu Marksizm gibi katı bir ideoloji olsa bile, daha az sistematik sistemlerin ya da anarşizm gibi anti-sistematik, özellikle onun Proudhoncu ve Sorelci eğilimleri ya da onun Nietzscheci/Stirnerci kanadı için doğru olmak zorundadır. “Tarih” herkesi aptal gibi göstermek için, tüm sebepleri umutsuz kılmak için kullanılabilir.

Walter Kaufmann aksini düşünmesine rağmen, Nietzsche’nin düşüncelerinde “faşistçe” elemanlar vardır: – Savaşın yüceltilmesi, örneğin, ya da iktidar-eliti kavramı. Nietzsche’nin kendisi bir yerlerde eşit derecede iğrenç ve büyük sevinç ile Nietzsche’yi yaşama deneyimine sahip biri olarak kendi mükemmel okuyucusuna tanımlar. Bu itibarla, kimse onu “bağlam dışına almak”sızın –birisi onun deliliğini paylaşmak istemeksizin– onu “kullan”amaz. Faşistler de her ne istedilerse buldular onda. Fakat Nietzsche aynı zamanda anti-milliyetçi (ve “iyi Avrupalı”), anti-anti-semit, Yahudi ve Müslümanlara hayran, bir sex-radikali, pagan bir “özgür ruh”, aydınlanma rasyonalizminin bir yandaşı, bir “nihilist”, bir “bireyci”, vs., vs. Emma Goldman’ın işaret ettiği gibi onun “Aristokrasisi” kandan yada servetten gelen bir aristokrasi değil, ruhun aristokrasisiydi. Birileri Marks’ta “faşistçe” elemanlar olduğunu da söylemişlerdir –devletin yüceltilmesi, bürokratik merkeziyetçiliği ki anti-semitizme kadar uzanabilir! Nietzsche’ye bu dikiz-aynası yaklaşımı özünde değersizdir. Bırakın ölüleri kendi ölülerini gömsün. Kaufmann, insanlar Nietzsche’den “bağlamın dışında” alıntılar yaptığında

üzülmektedir. Fakat o halde –başka biri nasıl Nietzsche’den alıntı yapar? Her alıntı yazarın tüm çalışmasının gövdesinde yalnızca zor yoluyla silinir ve sonuç olarak herkes kendi alın teriyle ve bununla birlikte başkalarına derin bir borç içerisinde yaşar. Nietzsche’nin durumunda, ya da herhangi bir durumda, sistem yoktur.

Mavrocordato ve İskitler açıkçası Kuman Bölgesi Otonom Sancağını Nietzschegil bir ütopyaya çevirmeye teşebbüs ettiler. Bunu yayınlanmış olan ve sonra tekrar yayınlamış oldukları *Akşam Yıldızı*’nda yazmış olduklarından dolayı biliyoruz. Bu deneyimin yaşadığı iki yıl boyunca üretilmiş en önemli belge Anayasa için teklif edilmiş olan bu taslaktı. Bu ilkeler Geçici Hükümet tarafından “(hükümetin “geçici” kalmasından bu yana)” Geçici olarak” kabul edilmişti. Bu tesadüfen ya da kasten de yapılmış olabilir. İnaniyorum ki İskitler her şeyi mümkün olduğunca gevşek ve askıda bırakmayı tercih ettiler. Devletli olmanın tüm seviyeleri çok sert, değişmez ve tüm iyi Nietzschehlerin nefret ettikleri bir şeydir. “Kimsen, O Ol” – Nietzsche, (eski zaman şairlerinin en Nietzschecisi olan) Pindar’daki bu sözü tekrarlamaktan asla bıkmaz. Ve Ol’manın işlemi ölünceye kadar asla bitmez. Daha günlük olağan bir seviyede, Geçiciler, Müttefikler ya da Romanya’ya karşı geri adım atamayacakları herhangi bir hareket geliştirmekten kaçındılar; onlar “haklar”, “anayasa” ya da “bağımsızlık” gibi bazı yüksek kalkanları savunmakla birilerinin öfkesini üzerlerine çekmek arzusunda değildiler. Mavrocordato, Kuman Bölgesi ve tüm insanları için en iyisi ne ise onu yapma arzusunda idi. Bu bazı “felsefi” ya da ideolojik amaçlar için değildi. Kendi kendindeki bu kararlılık ba-
yağı Nietzscheciydi.

Biri, nasılsa, bu temayülün pratikliğini sorgulamalıydı. *Akşam Yıldızı*’ndan sızan ve onların eylemleriyle

değerlendirmeler yoluyla görülmektedir ki Mavrocordato ve yoldaşları kendi kendilerini gelecek olarak gören genç romantiklerdi. Onlar düşüncelerinin yayılıp kabul bulacağını –savaş sonrası Avrupa’sının Vahiysel atmosferi bu çeşit garip kuramları cesaretlendirmişti- bekliyormuş gibi konuşmaktaydılar. Batı uygarlığının çöküşü günbegün beklenmekteydi; Rus Devrimi sonun başlangıcı olarak görülüyordu. Kuman Bölgesi, Münih, Fiume ya da Limerick Sovyetleri deneyimlerinin pratik olmadığını ve başarısızlığa mahkûm olduğunu biliyoruz. (Acılarımızdan dolayı) biliyoruz ki Batı uygarlığı çökmeyecekti ama yenilenmekteydi [başka bir şekilde vücut bulacaktı]. Ve 1989-91’de sermayenin zaferi ile son bulan “soğuk savaş” ve savaşın tüm bir yüzyılına ulaşmasına ilişkin hepsi. Fakat 1918’in Devrimcilerinin böyle bir bilgi sahibi olmalarını beklemek de haksızlık olurdu. Gustav Landauer (olduğu gibi) mükemmel bir şekilde biliyordu ki o Münih Sovyet’ine katıldığında Münih Sovyet’i mahkûm edilmişti. O ayrıca öleceğinin önsezişine de sahipti. Fakat samimi bir Nietzscheci varoluşçu olarak o yapabileceği her şeyi yaptı. – evvela kendisi için, kendi kendisi olmak için- ve ikinci olarak gelecek için, diğer bir dünyanın-varlığını-miras almak için. Fakat bu dönemin asilerinin pek çoğu böyle bir öngörüye sahip değildi. Öngörü sahibi olduğumuzu düşünen biz, belki de sadece çok yorgunuz. “Dionisosçu Pesimizm” bilir, fakat bilgisine rağmen, cömertliğinin ölçüsüzlüğünde eyler – sade bir ifade olarak. Landauer’in umutsuzluğunu sadece onun mektuplarından biliyoruz. O yayınlanmış çalışmalarından asla bocalamaz ve Sovyet onun çevresinde harap olmaya başladığında, halen eğitim üzerine tezler yayımlıyor durumdaydı (örneğin, okul çocuklarına Walt Whitman öğretmenin yaşamsal önemi). Bu mektuplar olmaksızın biz onu boş bir entelektüel, kör bir idealist – trajik olmaktan çok sadece

saçma biri olarak düşünürdük. İskitlerin durumlarında onların motivasyonlarının kanaatimize uygunluğunu derinleştirecek özel bir şeye sahip değiliz. Sadece onların halk pronuncianti'sine (resmi doküman) sahibiz. Kuman Bölgesi'nin "başarısız" olduğunu hatırlamak önemlidir. Biz onun sonunu "özet Tarih"imizde önceden söylemiştik. Fakat Kasım 1918'de darbenin başarılı olduğunu hatırlamak da önemlidir. Bazı aşırılık ve şenliklerin özüne hazırlatılmış olmalıyız. O bir çeşit "seçme deneyim"di.

8 Kasım'da deklare edilen ve 9'unda kendini gerçek iktidar sayan Geçici Hükümet'e bir cunta denebilirdi. – ya da basitçe İskitler Kulübü- başkan Georghiu Mavrocordato idi. Ekonomik ilişkiler portföyü kulübün haznedarı Şeyh Mehmet Efendi'deydi. Sekreter (Odessalı Caleb Afendopoulo) aynı kaldı. Denizci Enrico Elias askeri komitenin başı, Folklorist olan Mavrocordato'nun eski arkadaşı Antonescu Enrico'nun yardımcısıydı. Antikacı Schlamminger'in herhangi bir ofisi yoktu. Belki bir Alman olarak kendini kamu işlerinden işlevsiz hissetti ya da dahası (muhtemelen) Geçici Hükümetin tüm servetini oluşturmakta olan Altın hazinesinin stoğuyla uğraştığından dolayı çok meşguldü. (Sonraları % 3 oranında liman vergisi konuldu fakat ne kira ne de vergi kondu. Düzenin saf ekonomik durgunluğu hazinenin varlığına dair en iyi delildir. Fiume gibi Kuman Bölgesi kelimenin gerçek anlamıyla kendi ayakları üzerinde duran bir durumda ya da "korsan bir ütopya"dır!)

Cunta; Popüler Konseyler

20 Aralık'ta, *Akşam Yıldızı*'nın ilk sayısında (darbenin tüm detaylarını içermektedir bu sayı) Cunta, "Konseycilik" tipi yeni bir hükümet ilan etti. –diğer bir deyişle Münih'teki (ya da Moskova'daki) gibi konseyler ya da Sov-

yetler biçimlendirilmişti. Fakat Kuman Bölgesi Sovyetleri ekonomik kategoriler ve sınıf temeli üzerine kurulmamıştı. Hiç bir fabrikanın var olmadığı bir şehirde “İşçi Sovyetleri” ilan etmek anlamsız olurdu. Büyük bir bölümü etnik ve dinsel kimliklerle tanımlanmıştı. Başka bir deyişle – Volk. Öneride yatan radikalizm hiçbir cemaat “efendi” cemaat olamaz gerçeğindedir. Her cemaat –her ne metodu seçerse seçsin- kendisi için kendi konseyini kendisi seçer. Bu konsey o zaman cunta’nın “tavsiyesi” ile yürütme komitesi adı verilen konseylerin konseyine delege göndermekteydi. Bu “acil” yapı geçiciydi ve konseyde herkesin aynı fikirde olarak anlaşmış, anayasanın altında herkes yer almıştı. O zamana kadar, cunta eğer zorunluysa açıkçası geçici Hükümetin kararlarını uygulamaya hazırlanmaktaydı. Şu da açıktır ki pek çok Kuman, İskitli Cuntayı desteklemekteydi. Sonraki iki yıl boyunca sadece güç kullanılan birkaç hadiseden başka bir şey olmadı. Bu popülaritenin nedenlerinin birincisi, toprakların yeniden dağıtım planı, ikincisi, ticaret erbabını sakinleştiren “serbest liman” düzenlemeleri ve üçüncüsü (ben bundan kuşkuluyum) aşağı-yukarı herkes bu durumdan memnun kılan hazine tarafından bedava yiyecek, içecek, giyecek dağıtılmasının mümkün hale getirilmiş olmasıdır. Bu durumdan memnun olmayan, sadece kamulaştırmada toprak kaybetmiş olan birkaç yüksek sınıf mensubu Romanyalı ve açıkçası şimdi Kuman Bölgesi’ni iğrençlikte birikmiş olan ve –hepsinden kötüsü- halen orada duran ve berbat şeylere neden olan St. George Ortodoks kilisesinin rahipleri idi...

“Geçici Hükümet”in düzenlemelerinin ardında iki etki vardır. Ya da ben buna inanmaktayım. Birincisi Tarihsel arka planın bunu uygun kılması: –vergilerin dönmesi için dinsel ve etnik gruplara yasal ve politik ottonomi sağlayan eski Osmanlı İmparatorluğu’nun “Millet Sistemi”– ve elbette, Türklerin vergi-toplayıcıları ve

böylece yasa koyucular olmalarıydı. Kuman Bölgesi'nde vergi yoktu ve Türkler diğer cemaatlerle aynı seviyede idi. Diğer bir şekilde, Kuman Bölgesi'nin Sistemi Millete benzemekteydi. Diğer etki ise Nietzscheci gelenekte gelen Landauer, Dieterich ve diğer Alman radikallerin öğretmiş olduğu gibi “Sol volk-izm” di – bir Volk'un özgürlüğü diğer herkesin özgürlüğünü zorunlu kılmakta ve içermekteydi. Bu durumda Kuman Bölgesi bir çeşit Proudhoncu federasyon, yönetmekten ziyade idare “hükümeti”, sözleşmeye bağlı dayanışmaların yaygın bir ağı olmaktadır. Tesadüfi olarak, *Akşam Yıldızı*'nda bu şemaya dair, kendini tanımlamış herhangi bir grubun delegesini seçip, konsey vücuda getirebileceği şeklinde yapılan açıklama bu durumu açık kılar. Örneğin Balıkçılar Konseyinin uygun bir şey olacağı önerilmişti. Sonunda, her nasılsa, tüm “gruplar” etnik ve dinsel temelli oldu – elbette Cunta hariç ki öyle ya da böyle hiç de bir konsey değil fakat bir askeri ve yürütme yönetimi idi.

Peçenekler ve Kumanlar bir konsey kurdular ve elbette kendi temsilcileri olarak İlhanlarını seçtiler. Türkler Şeyh Mehmet Efendi'yi, Karait Yahudileri Cunta üyesi olmayan ve Halep Afendopoula ile ilişkili ve anlaşılan Afendopoulo tarafından tavsiyelerde bulunulan kendi geleneksel liderlerini seçtiler. Kuman Bölgesi'nde Ortodoks Papazlar sınıfının başı John Capodistrias (ki bazı nedenlerle “Exilarch” unvanından hoşlanmaktaydı) Mavrocordato'nun Anti-Christ'liğine dikkate çekiyor gibi görünmekteydi. Yeterince doğru, birileri inanmıyordu buna. Fakat Capodistrias, bölgesindeki inananlarını yeni hükümete herhangi bir katılımı dahi yasaklamaya teşebbüs etti. Cunta buna izin veremezdi. Evvela, “Muhafazakarlar”ın hepsinin malı kamulaştırılmış olduğundan dolayı Kuman Bölgesi'nin bir kaç Romanyalı Orto-

doks'u "liberal"di. Onlar Yunan cemaatinden resmen çekilmiş ve kendilerine meclis üyesi olarak Folklorcu ve cunta üyesi Vlad Antonescu'yu seçmişlerdi. İkinci olarak, Yunan cemaati içinde –ya da belki de bir hizipleşme- bir ayrılık ortaya çıkmıştı. *Akşam Yıldızı*'na göre Capodistrias'in cemaatinin aşağı-yukarı yarısı onu terk etmiş ve Georghiu Mavrocordato'yu kendi meclis üyesi olarak seçmiş olduklarını ilan etmişlerdi. Hospodar, Exilarch'ın ve cemaatinin konseye katılıp-katılmamakta serbest olduklarını onlara bildirmişti. Fakat toprak dağıtımı (ve hazine yardımlarından yararlanma) gibi önceden sözü edilen "yardım"lardan yararlanabilirlerdi de. Bu durumda daha da fazla Yunanlı (hiç kuşkusuz daha fakir olanları) Kiliseyi terk etti ve Capodistrias Güçsüz bir halde bırakılmış oldu. Fakat o, her fırsatta Mavrocordato'ya karşı muhalefet etmeyi bırakmadı.

Konseyin ilk ve en önemli eylemi toprakların yeniden dağıtımı oldu. Caley Afondopoulo ve Kumanların İlhan'ı "Toprak Reformu Komitesi" olarak bu işleyişe göz-kulak olmak için atanmışlardı. Bu iş gerçekten yavaş, dikkatli ve anlaşılan bayağı başarılı olarak planlanmıştı.

Başka bir deyişle, Kuman Bölgesi kendi kendini yürütüyor gibi görünmekteydi. Kendi başına bırakıldığında o daima sakin, durgun bir su gibi olmuştu – ve şimdi kendi başına biraz fazla bırakılmıştı. "Kaçakçılık" – şimdi serbest ticaret olarak serbest bırakılmıştı– ve balıkçılık insanların yalın ihtiyaçlarını gidermeye devam etti ki onlar ne Hidroelektrik santralleri ne de yüksek eğitim istediler. İskitler buluşma, atışma ve münakaşa etmeye şafak sökünceye ve manifestolarını bitirinceye kadar tekrar serbesttiler. Bu çalışmaların meyvesi Şubat 1919'da Kuman Anayasası için Prensipler olarak yürütme komitesinin önerilerini kapsayan olağanüstü bir doküman olarak ortaya çıktı. Bu doküman Romence'ye

çevrilmiş, hemen hemen bütünüyle Nietzsche'den yapılan alıntıları içerir. Nietzsche'nin çalışmalarının referansları baştan sona buna dahil edilmemişti, fakat ben bir çok alıntıyı onlar için İngilizce çevirisinden bulup, izleyerek yerine koyabildim. Eğer “bağlamın dışına alınmış” Nietzsche'ye dair bir çalışma varsa, işte bu o olmalıdır – ve fakat bağlam hiçtir fakat Nietzsche! İşte o; onun bütünlüğünde – Kuman Bölgesi Otonom Sancığı'nın en güzel çiçeği ve onun deli mimarları.

∞

Nietzsche (Alıntılar); “Kimsen, o ol”

Prensipler

Açılış Paragrafları

Varoluş ve dünyanın sonsuz olarak doğruluğunun kanıtlanması sadece estetik bir fenomendir. [BT 52]

∞

Eşitliğin çifte çeşidi. Eşitlik isteği başkalarını aynı seviyeye getirme istemi yoluyla da ifade edilmiş olabilir. (küçük görme, hariç tutma ve onlara hata yaptırma yoluyla) ya da başkalarını kendi seviyelerine çıkarma istemiyle (takdir etme, yardım, diğerlerinin başarılarından zevk alma yoluyla) [HTH 177/300]

∞

Günün ilk düşüncesi. Her gün iyi olmanın en iyi yolu bugün en azından bir kişiye mutluluk vermediysek de bir bilinçlenme ortaya çıkarmaktır. Bu pratik eğer dinsel ibadet etme alışkanlığı olarak kabul edilebilirse sevgili insanlarımız bu tesadüfle yarar sağlardı. [HTH 248/589]

∞

Şimdiye dek, felsefecilerden ziyade sanatçılarla anlaşıyorum, çoğunlukla. Onlar yaşamın sahnelerini kay-

betmediler. “Bu dünyanın şeylerini” severlerdi. Onların duygularını severlerdi. “Hissizleştirme” için çalışmak: Bu bana bir yanlış-anlama, bir hastalık, sağaltım, kendini-aldatma ya da sade ikiyüzlülük gibi görünüyor. Ben, kendim, tüm yaşayan, yaşayabilen, bağınaz bir vicdanca eziyet edilmiş olmaksızın, duygunun yükselişi ve daha büyük bir tinselleştirme için istemekteyim. Gerçekten, biz onların incelik, güç ve en iyiye yönelmede sahip olduğumuz ruhumuzun yolunda onlara, sundukları hizmetlerden dolayı müteşekkir olmalıyız. [WTP 424/820]

Biz ahlakın üstünde durmaya da yatkın olmalıyız. – ve yalnız hep kaymak ve düşmekten korkan birinin kati endişesi ile durmak değil, ama onun üzerinde akmak ve oynamak da... o zaman nasıl sanatla –ve budalalıkla-üstesinden gelebilirdik. Ve öyle ya da böyle kendinizden evvela utandıysanız siz hala bizden değilsiniz. [GS 164/107]

***Premsiplerin İlanı;
“Tehlikeli Bir Şekilde Yaşa”***

Tehlikeli bir şekilde yaşa! Kentini Vezüv’ün eteklerinde kur. Gemilerini bilinmez denizlere yolla! Kendinle ve emsallerinle savaş içinde yaşa! Siz bilginin arayıcıları, Mal sahibi ve düzen koyucu olmadıysanız soyguncu ve fetihçi olun! Sen utangaç karaca gibi ormanlarda gizlice yaşamaktan hoşnut olabildiğinde, bu çağ çoktan geçmiş olacak. Bilgi için en son araştırma hedefinin dışına ulaşacak; o yasayı ve sahip olmayı isteyecek ve onunla seni! [GS 228/283]

Genel Premsipler

İhtiyaç olan yeni bir adalettir! Ve yeni bir slogan ve yeni filozoflar. Ahlak dünyası da yuvarlaktır. Ahlak dünyası da kendi karşıtlarına sahiptir. Karşıtların da var olmaya hakkı vardır. Bir taneden daha fazla-

araştırılmakta olan öbür bir dünya vardır. Filozoflar, yolcu alın! [GS 232/289]

Gizlenmiş bir Evet tüm Hayır'larımızdan daha güçlü olmaklığa sürükler bizi. Kendi dayanaklılığımız eski bozulan toprakta hiçte bize tahammül göstermeyecektir. Tehlikeye atıyoruz, kendimizi tehlikeye atıyoruz: dünya halen zengin ve keşfedilmemiş ve üstelik çürümek zehirlenmek ve yarım kalpli olmaktan daha iyidir. Kendi kuvvetimiz bizi tüm güneşlerin batmış olduğu yerden itibaren denize sürükler; yeni dünyayı biliyoruz biz. [WTP 219/405]

Suç “sosyal düzene isyan” kavramına aittir. İnsan bir asiyi “ceza”landıramaz. Baskı altında tutar onu. Asi olan sefil ve aşağılık biri olabilir; fakat böyle bir isyanda aşağılık hiçbir şey yoktur. Ve çağdaş toplumun gözünde asi olmak insanın değerinin kendinde daha aşağıya düşmesinde değildir. İnsanın asi olmasında, onur duyması gereken durumlar da vardır. Çünkü o sürdürülmüş olması gereken savaşa karşı toplumumuzda bazı şeyler bulur –bizi uyuklarımızdan uyandırır. [WTP 391/740]

“Size söylüyorum. Dans eden bir yıldıza can verebilen biri hala kaosa sahiptir. Size söylüyorum: içinizde halen kaos var.” [TSZ 129]

Üzerinde henüz yürünmemiş binlerce patika var – binlerce sağlık ve yaşamın gizli adaları. Şimdi dahi, insan ve insanların dünyası tükenmemiş ve keşfedilmemiştir.

Uyan ve dinle, yalnız olan sen! Rüzgarlar gizli kanat virüsleriyle gelecekte gelir ve iyi haberler narın kulaklara bildiriliyor. Bugün yalnız olan sen içine kapaniyorsun. Birgün halk olacaksın. Senin dışında,

kendi kendini seçen, seçilmiş insanlar büyüyecek – ve onların dışında, üst-insan. Aslında, dünya düzeninin mekânı olacak. Ve şimdi dahi yeni güzel bir koku onun etrafını sarıyor, selamet getiriyor- ve yeni bir umut. [TZS 189]

∞

Anti-Darwin. Ünlü “varoluş için mücadele”ye gelince, delillendirilmekten çok bir yere kadar iddia edilmiş gibi geliyor bana. Ortaya çıkar fakat ender bir durum olarak; yaşamın toplam görünümü aşırılık, şiddetli açlık değil fakat daha çok zenginlik, bolluk ve saçma sapan israf etmelerdir- ve var olan mücadele, iktidar için olan bir mücadeledir. Kimse doğaya dair Malthus gibi bir yanlış yapmamalı. [TI 522]

∞

İzin verinde şunu değerinin altında değerlendirmeyelim: kendi kendimize biz, biz özgür canlar, savaşın vücut buluşunun bir deklarasyonu ve “hakikat” ve “hakikat olmayan”ın tüm eski çağların kavramları üzerindeki zaferi, “tüm değerlerin devrimi”nden daha az bir şey değiliz. [AC 579]

∞

İnsanlığa ahlaki istemleri yüklemenin irrasyonel ve önemsiz olması bundan dolayıdır.-insanlığa bir hedef önermek tümüyle farklı bir şeydir: hedef kendi yargı gücümüzden yatan bir şeylerin düşünülmesidir o halde; Kendi yargı gücüne benzer şekilde, kendi ahlak yasasının üzerine çaba sarf ederek etki de edebilirdi, Farzedilen önerme insanoğluna havale edilmişti. [D 63/108]

Devlete Karşı; “Küçük Deneyysel Devlet”

Devlet

Sosyalizm, Devlet iktidarının tüm toplamlara tehlikelerini öğretmenin gerçekten acımasız ve güçlü yolu olarak ve devletin kendisinin güvenilmezliğini

birine göstermek anlamında işe yarayabilir. Onun [devlet – ç.n.] kaba sesi “mümkün olduğunca fazla devlet” olarak savaş çılgınlıklarıyla çınladığında, ilkinde her zamankinden olduğundan daha fazla haykıracaktır; fakat kısa bir süre sonra daha büyük ve güçlü karşı bir haykırış duyulacaktır: “mümkün olduğunca az devlet.” [HTH 227/474]

“Evrensel Güvenlik” için ödenmekte olan ücret çok daha yüksektir: ve en aptalcası evrensel güvenliğin en karşıtı olanın dahi bundan etkilenmiş olmasıdır ve gerçekten sevgili yüzyılımız bunu göstermeyi üstleniyor: sanki gösteri ihtiyacı varmış gibi! Hırsızlara karşı, ateşe dayanıklı ve sonsuzca uysal, her türlü ticaret ve trafiğe dair toplumu güvenli hale getirmek, iyi ve kötü hislerin her ikisinden de bir çeşit ilahi taktir içerisinde devleti dönüştürmek –bunlar herhangi bir yolla var olan en yüce araçların anlamı yoluyla peşine düşülmüş olmayan, hiçbir suretle vazgeçilmez olan hedefler; bunlar vasat ve daha düşük seviyededirler-araçlar ki en yüksek ve en nadir hedefler için korunmuş olmalıdır! [D 107/179]

Bir tarafta –Parlementoculuk– şudur, halka ancak beş temel siyasal fikir arasında seçme yapmaya izin vardır- kendi için mücadele etmiş gibi, bireysel ve bağımsız gibi görünmeyi seven onların hepsinin iltiması ile kazanır ve hepsini memnun ederler. En sonunda, bununla beraber, sürünün bir fikre sahip olmasının emredilmesi ya da izin verilmiş beş tane-sine sahip olmasının hiç bir farklılığı yoktur. Her kim ki bu beş kamu fikrinden ayrılır ya da bu beş fikirden ayrı düşerse tüm sürü ona karşı duracaktır. [GS 202/174]

Bugün, zamanımızda ne zamanki devletin salakça şişman göbeği vardır, tüm alanlarında ve departmanlarında “temsilcileri ” de – ek olarak gerçek işçiler de- vardır. Bunun yanında alimler ve çalaka-lem yazarları; acı çeken sınıfların yanında gevezeler, kendini beğenmişlerin yanında, bu acı çekenleri “temsil ”eden iyilere-yakın yapanlar (*ne’er-dowells*)*, parlamentodan önce güçlü ciğerleriyle “temsil etme” sıkıntısı çekerken profesyonel politikacıardan bahsetmeyenler de vardır. Modern yaşamımız çok sayıda aracıya aşırı derecede pahalıca borçlanıyor; eski kentlerde, diğer taraftan, yankılanıyor bu, ıspanya ve İtalya’da birçok şehirden de, herkes kendini temsil eder, modern araçlar ya da temsilciler gibi alkış alırdı – ya da bir tekme! [WTP 48/75]

∞

Yaşlı bir Çinli, imparatorluklar kötü duruma düştüğünde, (kendilerini haklı çıkaracak -çn) onların birçok yasalarının var olduğunu işittiğini söylemiş. [WTP 394/745]

∞

Kurulmuş daha iyi devlet, güçsüzleşmiş insanlıktır. [50. not]

∞

[D]evlet, “yaşam ”denilen her şeyin kendini yavaşça yok ettiği yer [...]

Nerede devlet biter, orada gereksiz olmayan insanlık başlar: orada gerekliliğin şarkısı, biricik ve eşsiz güzellikte bir tını başlar. [TSZ 162/163]

∞

Tüm varoluşumuzun bir ceza olmasını hissettiğimizi talep etmek gibi onlar tüm çılgınlıklarında bir yere kadar gittiler- bu cellat ve gardiyanların fantezileriyle şimdiye dek yönetilmiş insan soyunun eğitiminin yorumu gibidir. [D 13]

Kapitalizme Karşı; “Yeni Barbarlar”

Bu otorite boşluğunda yapabileceğimiz en iyi şey mümkün olduğunca kendi kendimizin arzuları olmak ve küçük deneysel devletler bulmaktır. Deneyim biziz: haydi deneyimler olmayı isteyelim! [D.191/453]

İş ve Sermaye

Şu anki şekliyle [Endüstriyel Kültür], tümüyle, henüz, onun var olan en kaba biçimindedir. Şimdi biri hayvani ihtiyacının merhametindedir; bu Bir yaşamak ve kendini satmak ister fakat bu ihtiyacını istismar ettiği kimseyi küçümser ve işçi satın alır. Gariptir, güce boyun eğen, korkan, berbat kişiler de, zorba ve generaller gibi, bilinmeyen ve ilginç olmayan kişilere boyun eğme kadar çok acıya yakın tecrübeye sahip değildir ki endüstrinin en göze çarpanlarıdır. İşçilerin işverenden gördükleri genellikle sadece tüm bu sefaletin vurguncusu olan bir insan, kan emici bir köpek ve kurnazlıktır ve işverenin ad, sekil, tarz ve şöhreti onlara tamamlanmış farksızlığın bir meselesidir. [GS 107]

8

Onlar, çalışmayı övenler.-“çalışma”nın yüceltilmesinde, “çalışmanın kutsanmasının” bıkıp -usanılmamış görevlerini, işe yarar kişisel eyleyişlerde olduğu gibi benzer örtük düşünceleri görüyorum: bireysel olan her şeyin korkusu bu. Esasen kişi çalışmanın işaretini hisseder.- bu biri çalışmayla sabahdan geç vakte kadar sıkıca çalışkanlıktan bahsetmektedir.- ki böyle bir çalışma polis için en iyisidir ki herkesi sınırlarında tutar ve bağımsızlık arzusu için açgözlülük ve sağduyunun gelişmesinin zorla engelleyebilir. Bunun için olağanüstü miktarda gergin enerji kullanılır ki böylece nefret, aşk, merak, hayal, yansıtmayı inkar eder; o basit ve olağan hoşnutsuzlukların garantisi ve küçük hedeflerin görünüşünde

bunu kurar. Böylece sürekli olarak ağır işi olan toplumun daha fazla güvenliği olacaktır ve güvenlik şimdi yüce tanrısallıkla kutsanmıştır- ve şimdi! Korku! Kesinlikle ‘işçi’ tehlike olmuştur! Meydan tehlikeli bireylerle doluyor! Ve onların ardından tehlikelerin tehlikesi-birey! [D 105/173]

Ticari bir Kültürün temel düşüncesi.- Bugün biri Romalılar için olan adalet ve zafer ve savaş gibi ve eski Yunanla olan kişisel yarışma kadar çok ruha sahip olan ticari bir toplumun kültürünün varoluş mirasını görebilir. Ticaretle alakalı biri onu üretmeksiz her şeye değer biçmeye biliyor ve onun ihtiyaçlarına göre değil, tüketicinin ihtiyaçlarına göre ona değer biçiyor; “bu Kim tarafından ve ne kadar miktarda üretilecek?” sorusu onun sorularının sorusudur. Bu tarz bir değer biçmeye o içgüdüsel olarak ve daima başvurur: her şey için ona başvurur ve böylece tüm yasaların, partiler ve insanlar, devlet adamları, sanatçılar, alimler, düşünürlerin, bilimler ve sanatların tüm ürünlerine de bunu uygularlar: üretilmiş olan pek çok şeye gelince o kendi gözlerinde her şeyin değerini belirlemek için talep ve tedarikinden sonra sorup öğrenir. Bu tüm kültürün karakteri haline gelir. En küçük ve en ince detaylarına kadar, her bir kabiliyet ve istek kafalarına sokulana kadar üzerinde düşünülür. Gelecek yüzyılın gururu olacak olan sen, insan budur: bu ticari sınıfın peygamberleri onu senin sahipliğin altında bırakıyorlarsa! Fakat benim bu peygamberlere inancım azdır. [D 106/175]

Eskiden “Allah aşkına” yaptığı şeyleri, insan şimdi para aşkına yapıyor. Bu demektir ki, iyi vicdan iktidarın yüksek duygularını şimdi veren şeyler aşkına... [D 123/204]

Barbarlar/Köylüler

İnsanoğlunun tüm bir tarih öncesi çağları boyunca, ruhun her yerde var olduğu varsayıldı ve bunun insanın ayrıcalığı olarak da itibar değeri yoktu. Çünkü tam karşısı olarak, Ruhsal (tüm getirdikleriyle beraber, şeytanilik, çarpıklıklar) ortak mülkiyette verilmişti. Ve böylece ortaklıkta kişi ağaçlar ve hayvanlardan aşağıda olmaktan utanç duymuyordu. (soylu ırklar böyle fabllarla kendi kendilerini onurlandırıldığını düşünürlerdi). Doğa ile birliğimizi bizi doğadan ayıran olarak değil, bu ruhta görürlerdi. [D 23/31]

∞

	Sinikler		Maneviyatın refah
Yeni barbarlar	{	Deneyimliler	}
			ve aşırı güçle
	Fetihçiler		birleşimi

[WTP 478/889]

Özgürlük ve kendinin-üstesinde gelmede bir deneyim olarak; olağandışı eyleyişlerin hakkını birine devretmek. Barbar olmak değil, onu izin verilmemiş durumların içinde tehlikeye atmak. [WTP 478/921]

∞

Bugün en sevgili ve en iyi şey bana kaba, açığız, inatçı, dayanıklı, sağlıklı bir köylüdür; bugün o en asil türdür. Köylü en iyi tiptir bugün ve köylü tipi efendi olmalı. Fakat o bugün çetenin egemenliğindedir; hiç de aldatılmış olmak istemem. [TSZ 357]

∞

Özgürlük

“İhtiras, ikiyüzlülük ve Stoizmden daha iyidir. Ki dürüst olarak, kötude dahi daha dürüst olmak geleneksel ahlaktan kendini kaybetmekten daha iyidir hala. Ki özgür insan varlığı kötü olduğu kadar iyi de olabilir ki özgür olmayan insan varlığı doğanın üzerinde bir çirkinleşmedir. Dünyasal ve cennete dair herhangi bir konforu paylaşmaz; sonuç olarak, özgür olmak isteyen herkes kendi çalışmaları yoluyla özgür olmalıdır ve özgürlük bir mucizevi hediye olarak insanın avuçlarının içine düşmez” (Richard Wagner in Bayreuth, 94) [GS 156/199]

Benim özgürlük kavramım. Bazı zamanlar bir şeyin değeri kişinin onunla ulaştığı şeyde yatmaz, fakat birinin ona verdiği bedelde-onun bize neye mal olduğunda yatar. Bir örnek vereceğim: özgür olur olmaz liberal kurumlar inkitaya uğrar. Daha sonra, liberal kurumlardan daha kötü ve özgürlükten daha yaralıdır yoktur. Onların etkileri yeterince iyi bilinmektedir. Onlar güç istemini baltalamaktadır. Onlar dağlar ve vadileri eşitlemektedir ve buna ahlak demektedirler; onlar insanı küçük, korkak ve hedonistçe yapmaktadırlar – her zaman onunla zafer kazandığı sürü hayvanıdır. Liberalizm: diğer adıyla, sürü-hayvanlaştırmasıdır.

Onlar halen savaştırıyorlarken bu benzer kurumlar[gelenekler-çn-] değişik etkiler üretirler. O zaman onlar gerçekten güçlü bir yoldan özgürlüğe ilerlemektedirler. Daha yakın bir soruşturmada, bu etkileri üreten savaştır. Liberal kurumlar [gelenekler] için savaş ki, bir savaş olarak, liberal olmayan güdülerin devam etmesine olanak verir. Ve savaş özgürlüğü terbiye etti. Ne için özgürlük? Kişi ki kendisi için sorumluluğunu ele geçirme isteğine sahiptir, bu kişi bizi ayıran mesafeyi kapatır, bu kişi zorluklara, sıkıntı, mahrumiyet ve yaşamın kendi-

sine dahi daha fazla ilgisiz olur. Bu kişi birinin yüzünden insan varlığını kurban etmeye, kendini de hariç tutmayarak, hazır kılınmıştır. [PN 541/2]

∞

Özgürlük ve Festival; Dionysus ve İslam

Hakikatin tiranlığına karşı. Tüm fikirlerimizin hakikat olduğu üzerine düşünmek için yeterince deli olmuş olmamıza rağmen, halen onların yalnız var olduklarını istememeliyiz:- neden hakikat arzu edilebilir, neden yalnız hakikat egemen ve sınırsız gücü olan olmalıdır halen anlayamıyorum. Onun büyük bir güce sahip olması benim için yeterlidir. Fakat o savaş ve muhalefete kabiliyetli olmalıdır ve kişi zaman zaman hakikat olmayandan kurtuluş bulma kabiliyetine sahip olmak zorunda olmalıdır-aksi halde o bize, sıkıcı, güçsüz ve tatsız olacak ve bizi de benzer kılacaktır. [D 206]

Festival

Yüksek sanat, festivallerin sanatını kaybetseydik, tüm çalışmalarımızın sanatındaki sanatta iyi olan ne olurdu? Eskiden, tüm sanat çalışmaları yüksek ve mutlu anların anısı olarak, insanlığın büyük festivalinin yolunu yükseltirdi. [GS 144]

∞

Yaşamda mutlu ve doymuşluğumuzu onlar geri yansıtan kadar, onlara dair dile getirdiğimiz, şeylerin içini doldurduğumuz ve bir biçim değişimini aşıladığımız durumlar: cinsellik, sarhoşluk, şölen, bahar [sıçrama]; düşman üzerinde kazanılmış zafer, maskaralık, kabadayılık, zalimlik, dinsel duyguların kendinden geçirici etkisi. Prensip olarak üç element: cinsellik, zalimlik ve sarhoşluk-hepsi de insanoğlunun en eski şölen zevklerine aittir, hepsi de eski “sanaatçı”larda baskın durumlardır. [WTP 421/801]

∞

Yalnızca yemek ve içmekle değil, tüm aktivitelerini kutsallaştıracak olanlar için bir şeye ihtiyaç vardır- ve sadece onların hatırasında ve onlarla bir olmak değil, fakat bu dünyanın yeni bir yolda ve yeni bir şekilde biçimi değiştirilmek zorundadır. [WTP 537/1044]

Dionysus

Modern dünyada Dionysusgil Ruh'un gitgide artarak uyanışı, en çok ciddi bir desteğin ters işleyişi garanti altına aldığında, bizde umutlar ortaya çıkarmak zorundadır. [BT 119]

Çok-tanrıcılıkta özgür-ruh [bağımsızlığı]ve insanın pek çok-ruhu ilk şekline ulaştı-kendi-kendimize kendi yeni gözlerimiz için direnç yaratmak- ve hem de tekrar daha fazla kendimizin olan yeni gözler. Bu nedenle, tüm hayvanlar arasında yalnız olan insan sonsuz ufuklar ve perspektiflere sahip değildir. [GS 192/143]

Gerçekten, biz feylesoflar ve “özgür ruhlar”, “yaşlı tanrının olduğu” haberini duyduğumuzda, üzerimizde yeni bir şafak parlamış gibi; kalplerimizin minnettarlık, hayret, önsezi ve olağanüstülükle taşıtığını hissederiz. Parlak olması gerekmemesine rağmen, sonunda ufuk üzerimizde tekrar özgürce görünür; sonunda gemimiz tekrar tehlikeye atılabilir, her türlü tehlikeyle yüz yüze gelebilir. Tüm bilgi aşklarının cesaretine tekrar izin verilmiştir; deniz; bizim deniz dümdüz uzanır tekrar; belki böyle “dümdüz bir deniz” asla var olmamıştır. [GS 280/343]

...tat, ruh, istekte Dionysuşçu. [WTP 528]

İslam

“Cennet kılıçların gölgesinde uzanır.”³² Bu soylu ruhlar ve savaş sever kökenin kendi kendilerine ihanet ve birbirlerini ilahileştirmesinin bir mottosu ve sembolüdür de. [WTP 499-500/952]

Hristiyanlık eski çağların kültürünün mahsullerinin ötesinde bizleri aldattı; sonra tekrar İslam kültürünün mahsullerinin ötesinde bizi tekrar aldattı. İspanya'nın harika Moorish kültür dünyası, gerçekten bizlere daha yakın durmaktaydı, Roma ve Yunandan daha çok tatlarımıza ve duygularımızla uyuşur, ezilmiştir (ne çeşit ayaklarla ezilmiş olduğunu söylemiyorum). Neden? Çünkü soylu kökenini, erkek içgüdülerini ona borçluydu. Çünkü Moorish yaşamının süper ve rafine edilmiş lüksleriyle bile yaşama evet dedi. [...] “Roma'ya karşı bıçakla savaş! İslam'la dostluk ve Barış”- böyle hissetti, böyle eyledi yüce özgür-ruh, Alman imparatorların içinde deha olan Frederick II. [AC 652/3]

Sonuç Olarak

Biz, evsiz olanlar.-Bugün Avrupalılar arasında gururla ve farklı bir duyguyla kendilerini evsiz denerek adlandırılan hiç kimse yoktur: özellikle benim gizli bilgeliğim ve *gaya scienza*'mda takdir ettiğim onlardır. Onların sonları zor, umutları belirsizdir. Onlar için biraz konfor bulmak tümüyle bir hünere dir. Fakat neye yarar! Biz geleceğin çocukları, nasıl evde olabilirdik? Değişimin kırılmış zamanı, birini bu kırılğanlığında bile evinde hissettirmeyi başarması gereken tüm düşüncelere dair hoşnutsuzluk duygusu içindeyiz. Onun “gerçekliklerine” gelince, devam edeceğine inanmıyoruz. İnsanları taşıyabilen

³² Bu, peygamber Hz. Muhammed'in geleneksel sözü ya da kutsal sa-
vaşta şehitlere cenneti vadettiği bir hadistir. [ç.n.]

buz bugün bayağı incelmıştır; çözülmeyi getiren rüzgar esiyor; biz, evsiz olanlar diğer zayıf tüm “gerçeklikler”i ve açık buzu kıran bir güç oluşturuyoruz. [GS 338]

∞

“Henüz doğmamış o kadar çok gün var ki” Rig Veda’dan alıntı. [D xviv]

∞

Bu garip belgenin onaylanması için Konsey’e sorulduğuna ya da tartışıldığına dair hiçbir işaret yoktur. Açıkçası Mavrocordato’nun çalışması, Nietzsche’nin “toplanmış” çalışmalarından seçilip alınmıştır ki buna bazı yayınlanmamış kaynaklar dahildir (*Güç İstenci*’nden notları Sils Maria’da görmüş olmalıdır). Yönetimin çatısını oluşturmak için ne kadar “çalışma”nın ve Anayasa için çevirinin yapıldığını tahmin etmek çok zor. Muhtemelen bu maksatta asla olmadılar. Bir diğer bakımdan, o imkânsız bir ütopyayı talep etmektedir. Bir diğer bakımdan da, Cuntanın zaten uyguluyor olduğu, her nasılsa, düzenlenmiş prensiplerinin üzerinde basit tanımlamalar yapmıştır – ve hiç şüphe yok ki, darbe liderlerinin samimi temayüllerini de temsil etmektedir.

∞

Geçici Otonom Bölgesi; Joie de Vivre³³

Birkaç ay Kuman Bölgesi Otonom Sancağını “Geçici bir Otonom Bölge”den daha fazla bir şey yapmaya yeterliydi, fakat daha fazlada değil. Pek çok bölgede yaşam olağan seyrinde devam etti. Balıkçı balıkçılık, çiftçi çiftçilik yaptı ve esnaf aldı ve sattı (Kuman Bölgesi parası basmak için hiç bir girişimden bulunulmadı. Fakat anlaşılan bazı hoş görünümlü pullar, Ovid’in büstü dahil olmak üzere, basılmıştı). Askeri maceraların bir olayı olan,

³³ Tembel ve sorumsuz kimse demektir.

Fuime'den farklı Kuman Bölgesi üniformalar ve geçit törenlerinin hiç bir gösterisine sahne olmadı. Fakat Enrico Elias yarı-zamanlı sivil bir “halk ordusu” oluşturmak ve Karadeniz'deki silah kaçakçıları (ki savaş-sonrası bu patlamaya seviniyorlardı) pazarından bazı silahlar ve hafif toplar satın almak için bayağı ciddi olarak çalışmaktaydı. St. George ağzına yakın “sınır geçişi”, iç tarafın lagün ve ırmak ağzı ve sakin yerleri, Peçenek ve Kumanların devriyeleri ve nöbetçilerince kolaçan edilmekte ve gözaltında tutulmaktaydı. Dar limanın ağzı gece ve gündüz korunmaktaydı. Bu önlemlerin hedefi Romanya ve diğer tam donanımlı ordulara karşı savunma maksadıyla organize etmek değildi. Cunta böyle anlamsız hayallere sahip olacak kadar aptal değildi. Blöf ya da böbürlenmeyi onlar Avrupalı güçlerin baş belası ve bir “hadisenin” tehdidiyle Bükreş'i korkutmak ve politik nedenler için piyasaya sürebilirlerdi. Milislerin asıl maksadı savaşın ve antlaşmaların yarattığı kargaşa ile terhis edilmiş ve serbest bırakılmış askerler ve diğer seyyar ayaktakımı ve köklerinden koparılmış ilticacıların akınına karşı beklemek ve kaçakçılıkla yapılan ticaretin ve yasadışı ticaretin düzenli şekilde işlemlerini sağlamaktı. “Hadiseler” 17. ay tamamlanırken meydana geldi. Bunların bazıları *Akşam Yıldızı*'nda yazılmıştı – fakat bunların hiçbirisi diplomatik bir seviyeye ulaşmadı. Bu minvalde Kuman Bölgesi'nin içinde Ortodoks muhaliflerin ciddi bir belaya neden olmuş olduğu görünüyor.-bir ayaklanma? Karşı-darbeye teşebbüs? *Akşam Yıldızı* detayları vermekten yoksundur ve biz ne kadar ölü ve yaralı olduğunu bilmiyoruz. Bir çok kesim, her ne kadar fazla gergin bir barış olduysa da, geçici hükümetin barışı hakim kılmasından memnundu. Kent yaşamının önemli bir etkinliği –zaten “prensipler”in olduğu belgede bu anıştırılmaktaydı– şölenlerdi. Anlaşılan, Almanlar hiçbir

şeyi çalamaz olduklarından beri, yiyecek kıtlığı kalmamıştı. Bölgenin başka yerlerinde açlık salgın halindeydi. Ve şüphesizdir ki bu sinir devriyelerinin durumunu açıklar. Fakat liman çok yoğunlu ve açıkçası hazine işlemlerinin büyük bir kısmı yiyeceğe harcanmaktaydı gibi görünüyor. 1919'un başarılı hasadından sonra bu program, parasız yiyecek dağıtımı azaltılmış olmasına rağmen düzenli bir şekilde Kuman Bölgesi'nin ihtiyacına göre dağıtıldı. Halk festivalleri, Konsey tarafından "Kuman Bölgesi'nin yeniden doğusu" olarak ilan edilerek, olağanüstü bir ruhla kutlanıyordu. Hristiyan, Yahudi ve Müslümanların bayramlarının hepsi tanınmaktaydı konsey tarafından. Ve 7 Kasım Cunta'nın yıldönümü olarak 1919'da geniş bir şekilde kutlandı. Kente ait ruh'un festival ile ilgili yaratıcılığı, okul kutlama törenleri, caddelerde geçit töreni, dans ve bando mızıkası, pazar yerinde yemek masaları, bedava portakal suyu ve şerbetle teşvik ediliyordu. Akşam Yıldızı Kuman Bölgesi'nin *Joie de Vivre*'sini [yaşam sevinci – ç.n.] övme ve bu mutlu münasebetleri anlatmaktan asla yorulmaz. Bu arada Konsey zaman zaman zaman Krallara layık ziyafetler düzenlerdi. Bunların ilki Konseyin ilk oturumunun kutlanması ile gerçekleştirildi (Böyle oturumlar "Divan" olarak bilinirdi) ki Nietzsche'nin "Böyle Buyurdu Zerdüşt"ündeki "Son Akşam Yemeği" bölümündeki sahneler üzerine kurulmuştu: kuzu kavurma "adaçayı ile lezzetlice hazırlanmıştı: bu yolla hazırlanmış olanı severim. Ağız tadını bilenlerin ve boğazına düşkünlerin beğeneceği köklerimiz ve meyvelerimiz eksik değil. Ne de kırılmış cevizler ve çözülecek diğer bilmecelerimiz." –yanında şarap ve Müslümanlar ve Nietzscheci Yeşilayıcılar [içki içmeyenler -ç.n.] için su ya da şerbet. Diğer kutlamalarda Dobruca'nın tipik geyik eti ve evcil kuşları Osmanlı usulü, Yunanlı "haydut" usulü ya da Franko-Roman usulü hazırlanır.- böyle yarı-kamuya açık olaylarda oburlukta

aşırıya kaçmamaya dikkat etmelerine rağmen, Cunta'nın festival sofrası donatılırdı.

Kuman Bölgesi yaşamında önemli bir görünüm de müzikti ("yaşam onsuz yanlış olurdu" der bilge bir yerlerde).³⁴ Bando-mızıkadan bahsetmiştik -anlaşılan Kuman Bölgesi'nin en azından böyle bir şeye gücü yetebiliyordu. Bu bando-mızıka grubu Imperyal Oteli'nin arkasındaki parkta haftada bir halka bedava konser vermektedir. Kasaba bir konser serisini sahneye koymayı başarmıştı ve bunun için amatör mahalli yetenekleri kullanıyordu.(Filolojist H.Schlamminge'ın viyolasıyla katılmış olduğu bir yaylı algılar dörtlüsü de vardı). Profesyonel ziyaretçilerde bu konser serilerine iştirak etmekteydiler. Mesela Ossip Vandestein (o halen anlaşılmaması g 78'lerin koleksiyoncularınca aranmaktadır) adında Odesalı popüler kemancı bunlardan biriydi. Anlaşılan eski tarz pazarda kahvenin birinde düzenli olarak konser veren bazı Türk müzisyenler de vardı kasabada, belki de kokain, esrar, afyon ve rakı ile tatlandırılmış ve seksüalite ile yayılmış, Levanten liman keberelerinin Türk-Yunan kırmaması, adı kötüye çıkılmış ve fevkalade stilleriyle bilinen Rembetika'ydı bu. Belki de tüm 17 ay boyunca en büyük olay, Rembetika'nın saf prensi Roza Askenazi'nin oraya kısa bir ziyarette bulunmuş olmasıydı. *Akşam Yıldızı*, Kuman Bölgesi'nin tüm vatandaşlarının, beşiktekinden en yaşlı kocakarılarına kadar herkesin, onun en az bir konserinde bulunmuş olduğuunu yazıyor (Muhtemelen buna Ortodoks rahipler sınıfı dahil değildi!)

Tüm bu müzikler tekrardan bize D'Annunzio'nun Anayasanın içine doğrudan kendi Nietzscheci müzik teorisini yazdığı Fiume'yi hatırlatır. Bunların hepsi, folklorist Vlad Antonescu tarafından organize edilen ve

³⁴ "Mziksiz, yaşam hata olurdu" *Twilight of the Idols*, 471.

Cunta tarafından ilan edilmiş olan, “Kuman Bölgesi’nin Yeniden Doğuşu”nun bir parçasıydı. O Kuman ve Peçeneklerin folklorunu istekle teşvik etmekteydi ve eğer sonuçlar bir miktar zorlamakta ise de -dönemin bir tarzı – halk (volk) kültürünü yoğun olarak “yeniden-keşfediyor”du. Bununla birlikte onlar en azından Kuman ve Peçenekleri mutlu etmekte ve eğlendirmekteydi. Diğer taraftan onlar alışılmamış şamata ve hevesle etkinliklerde bulunmuşlardı. Geçici Hükümet 1920’de yıkıldığında, bir “Folk Ensemble” için sahneler hazırlanıyordu.

Folklorizm; Gece-Yaşam

İskitler eskiden boş vakitlerinde mutlu oldukları kadar durumdan memnun olmayabiliyor. Fakat fazla enerjiyle *Otium*’da³⁵ gerilemenin tazminatını ödemiş olarak ortaya çıkarlar, böylece devlet olayları onların eski ilgilerini canlı kılmakta yetersiz kalır. Gerçekten “devlet işleri” onların yaşamında ikinci bir yere sahipti ve bürokratikleşmenin tehdidini korku ile gördüklerinden kuşkuluyor insan. Almanları devirdiklerinde sadece kendilerine, idarecilerine dönmüşler miydi? Dionysus yasaklar! (bir gazeteci zamanını “avcılık ve özellikle doğan avcılığı” ile değerlendiren” İspanya tahtının Charlist varislerine iktidarda iken hatırlatır. – “Fakat... iktidara dair ne yapıyorsun?” diye kekeleyerek sormuş. “Problem sadece bakanlar içindir” diyerek burnunu çekmişti kral.) Kısacası, İskitlerin arkeolojiyle ilgileri, Bükreş’teki sınavdan çıkmış Monarşistlerle sıkıcı telgraf alışverişinden daha iyiydi. Bir defa daha, sadece hazine hipotezi bu ilgisizliği açıklayabilir. Her ne zaman bir problem çıksa problemin çözümü için Cunta para yollardı – ya da para bittiğinde ne yapmayı planladıklarına dair sadece kesti-

³⁵ “Yaşam Sevinci”.

rimde bulunabilirim. İlk elden hazineye sahip olduklarını itiraf etmeyene kadar buna dair bir şey söyleyemeyiz: para için çalışılan 17 ay boyunca, İskitler antik kent Histri'nin (Ister'den –Tuna Nehri'nin eski ismi– Lagünün içine akardı) siteleri, Popin adasının Lagününde arkeolojik kazı üzerine enerjilerinin en büyük kısmını harcamışlar gibi görünmektedir. Buluntular –daha çok kitabeler, eski barbar definlerde birkaç altın parça– 1919 Kasımında Hızır camisinin eski salonunda yapılan bir sergide, birinci yıldönümü kutlamaları sırasında gösterilmişti. Belki onlar çok miktarda altın bulmayı ummaktaydılar; kim bilir? Belki de buldular.

Akşam Yıldızı arkeoloji ve diğer kültürel etkinlikler üzerine haber yayınlamaktan başarısız değildi. Mavrocordato, Caleb Afendopoulo'nun üzerindeki editörlüğü almıştı. Fakat daha da genişletilmiş köşesinde katkılarına (çoğunlukla Nietzscheci dağınıklıkla) da devam etti. Metinler Romanyacanının yanında, Yunanca, Türkçe ve Kuman lehçesiyle de yayınlanıyordu. Antonescu folklor üzerine (üzücüdür ki Densusianu'nun Horonicul'una dahil edilmemiştir) sayısız miktarda notlarıyla ve ek olarak Ovid'in Tristia ve Karadeniz Mektupları'ndan çevirileriyle katkıda bulunuyordu. Mektuplar köşesi görünüşe göre yabancı âlimler ve saygın kişilerle ilişkileri içermekteydi. Ama bildiğim isim sadece, Kuman Bölgesi ve Fiume arasında diplomatik ilişki teklifi yapan, Kuman Bölgesi'ne yoldaşlığın canlandırılması tebliğini yapan D'Annunzio'dur. Bu fikir hoş karşılanmıştı fakat herhangi bir delege değiş tokuşunda bulunulmamıştı.

Densusianu geçerken Mavrocordato'nun Kabala ve Sufizm üzerine bir yazı “serisi” kaleme aldığından söz eder. Onun yeteneklerinin yanına bir parça Nietzsche eklemek, Mavrocordato'ya dair ne kadar az şey bildiğimizi bize düşündürüyor. Densusianu Chronicle'ındaki maka-

lelerine dahil etmeyi ihmal etmesinden dolayı çok pişman olmuş olmalıdır. Biz zaten dikkat etmiştik ki “Prensipler” dokümanında Nietzsche’nin İslamofilik (İslam-severlik) temayülünün kullanımı net kılınmıştır. Kuşkusuzdur ki bu bir bakıma Kuman Müslümanlarına (Türk, birkaç Tatar ve Kumanlıların bazıları) kur yapmaya bir teşebbüstür de. Mavrocordato’nun Ortodoks ruhbanla anlaşmazlığı onu Hıristiyanlıktan Yahudilik ve İslam’a (oldukça açık Nietzscheci bir yörünge) yöneltmiş gibi görünüyor ve göreceğimiz gibi, yaşamının bir çeşit sufi olarak son bulduğuna işaret eden deliller vardır. Şeyh Mehmet Efendi vasıtasıyla zaten gizlice Bektaşiliğe alınmış olduğu mümkündür. Bektaşilik heterodoksisi, şarap içme, politik nahoşluk Mavrocordato’nun doğasına hitap etmiş olabilir. Bu tartışmalara sonra tekrar döneceğiz.

Ne gariptir ki, üzerinde durup aydınlığa çıkarabildiğimiz bir diğer olay -Densusianu tarafından titizlikle uzak durulan bir alan- Kuman Bölgesi’nin “gece yaşamı”dır. Bu fotoğrafı 1918-1920 periyodunu anlatan Romanyalı olmayan birinin yayınlanmış hikâyesine borçluyuz (bildiğim kadarıyla – ve yanılıyor da olabilirim): 1924’te Paris’te Adrien Villeneuve’nin *Perle d’Orient*’inde (Şark’ın İncisi), kitabın bir bölümünde görünür bu fotoğraf. Bu anlaşılması güç yazar her nasılsa belirsiz bir şekilde sürrealist hareketle ilişkiliydi ve Breton tarafından II. Dünya Savaşı’ndan önce hareketten kovulmuştu. O, Andre Gide’in tanıdığıydı ki bu tamamen doğru görünmektedir. Villeneuve, Gide gibi bir solcu ve Kulampara bir turistti. *Perle d’Orient*’te (Şark’ın İncisi) 1919-20 yıllarında Orta Doğu’ya müstehcen, eksantrik ve harika gezisini anlatır. Kitabın büyük bir kısmı Mısır ve Türkiye’yi ele almakta. Fakat Villeneuve 1919 Ağustosunda Kuman Bölgesi Otonom Sancağı’na kısa ziyaretini de

anlatmaktadır burada. Böyle karakterler Fiume’de sürülerce bulunmaktadır fakat Kuman Bölgesi bu durumların dışındaydı.³⁶

Villeneuve “yakışıklı ve büyüleyici” olarak tarif ettiği Mavrocordato ile buluşmuştu. İskitlerle akşam yemeğine davet edilmişti ve şaşılabilecek şeyler, harika şaraplar ve geyik eti ikram edilmişti. Histri’deki arkeolojik kazıları ziyaret etmiş, “Vahşi” bölgelerde Peçenek ve Kumanlarla karşılaşmıştı. Politik deneyimlere dair çok heyecanlıdır ve toprak reformu projesinden bahseder kitabında.-fakat bu şekilde radikal düşüncelere kısaca sahip olunmuş ve en yakın “kötülük çukuru”na paldır küldür dalmıştır.

Kuman Bölgesi, Dok’ların Chandler Row bölümünün arkasında birkaç karanlık-dar sokağın bağlı olduğu red-light mahallesine sahipmiş gibi görünüyor. Türk müzisyenlerin Rembatika çaldığı Smyrna [İzmir] kahvesi buradaydı. Hatta bir sığ havuz ki isimsizdir, dirençli bir kaç orospu, afyon bağımlıları, kaçak eşya satıcıları, kaçakçılar ve kaba denizciler için randevu yeri olarak hizmet verirdi. Burada yukarıya asılmış bir pikapta “zenci dansı” çalardı. Villeneuve hoşnuttu. Fakat onun için, onun en önemli buluşması, “bölgede” üzerine çok iyi bir hikâye olan Gümüş Pipo [ya da Gümüş Nargile – ç.n.] adı verilen kahvede ona “yer sahibinin oğlu, menekşe gözlü Ganymede³⁷, Nikos tarafından acı kahve ve esrar şekeri” ikram edilmesi idi. Boğucu Ağustos ayının ne kadarının bu “masum oynama” ile (o böyle ifade ediyor) geçiril-

³⁶ Gide’nin *Correspondences*’ine (Mektuplar) bakın. II. Cilt, s. 317-19, ki burada Breton ile küçük anlaşmazlıklardan bahsedilmektedir.

³⁷ Ganymede: Yunan mitolojisinde Zeus’un tanrılara kadeh sunucusu olarak Olympos’a götürdüğü Troyalı güzel gencin ismi. Fakat daha sonraları homoseksüel aşkı simgeleyen bir kelime olarak kullanılmıştır. Burada bu manada kullanılmaktadır. [ç.n.]

diği belli değildir. Fakat okuyucu “yeşil papağanın büyüsü altında uzun öğle sonraları” Kuman Bölgesi’ne dair daha fazla şey öğrenir.³⁸ Eğlendirici fakat sinir bozucu bir okuma olur bu. Akşam Yıldızı’nın sütunlarında Kuman Bölgesi’nde görmemiz mümkün olmayan şeyleri burada g r rm ş z gibi oluruz. Örneğin, Villeneuve’nin Hızır camisinin basit fakat zarif çizgileri üzerine izlenimleri ya da onun “Ovidci” bataklıkları kısa tasviri, bizde daha fazlasını isteme arzusunun uyandırır. Eğer Kuman Bölgesi’ni bugün biri ziyaret etse bu kaybolmuş dünyanın ne kadarını yeniden yakalayabilir diye de merak ediyor insan.

 

³⁸ Sfenksleştirilmişlikte, ta  giydirmek
Birçok duyguya bir kelimede
(tanrı beni affeder mi
bu günahkar dil için!)-
burada oturuyor, kokluyorum en güzel havayı,
aslında, cennet havası,
parlak, aydınlık hava, altın-yollu
m kemmел olduğu kadar da güzel hava,
ay’dan düşmekte- [PN 419]

vii.

Son ve Ondan Sonrası

8

“Tüm tarih, hayal haricinde hiçbir şeyin asla var olmadığını anlatır.”

Daybreak, 156

Asla son bulmayan cenaze törenleri. – Tarih alanının ötesinde, kişi sürekli devam eden cenaze nutkunu duyup, sevebilir; insan daima defnedilmiş ve halen defnediliyor ki onların en fazla sevdiği, onların düşünceleri ve umutları, kabul edilmiş ve halen kabul ediliyor, değiş tokuş edilen gururda, gloria mundi, ki bu cenaze söylevinin şatafatı demektir. Bunun her şeyi ayarlaması gerekir! Ve cenaze söylevi halen en büyük destekçisidir halkın.

Daybreak, 208

8

Gerileme ve Düşüş; Yenilginin Şerefi

1920 baharının başlarında, açıkça görüldü ki Bükreş’in sabrı taşıyordu ve askeri kapasite Kuman Bölgesi “krizi”ne hızlı bir çözüm tasarlama boyutlarında iyileştirilmişti. Eğer buna silahlı bir müdahale olursa, monarşi şiddetle karşılık vermek istiyordu. Cunta’nın günleri açıkçası sayılıydı.

Konsey daha fazla mücadele etme riskini almamaya karar verdi. Sesler son-siper savunmasına dair yükseliyordu fakat böyle bir özverinin boşunalığı aşıkardı.³⁹

³⁹ *Ama kan hakikatin en kötü tanığıdır; kan en saf doktrini bile zehirler ve kalbin nefreti ve saplantısına dönüştürür. Ve eğer insan sahip olduğu doktrin için kendini ateşe atıyorsa-bu neyi kanıtlar ki? Aslında, doktrininiz kendi ateşinizden doğuyorsa bu dahasıdır. [TSZ 205]*

Kapasitenizin ötesinde istem hiçbir şeydir: kendi kapasitesinin ötesinde istemi olan kimselerin içlerinde kötü bir yanlışlık vardır. [TSZ 401]

Konsej böyle bir oyunu kazanamazdı ve savaşın korkunçluklarının içine atılmaya hiçbir isteği de yoktu. Beyefendice yapılacak en iyi şey kimsenin canı acımadan ve koruyabildiği itibarı ile beraber, bir şekilde, bu durumdan Cunta'yi kurtarmaktı. Bir gün mücadeleye yeniden başlama niyeti, hayal kırıklığı ve acılarının ilan edildiği 28 Mart'taki sayısından sonra Akşam Yıldızı yayınına son verdi. 1 Nisan 1920'de aşağıdaki şahıslar İstanbul'a gitmek için gemiye bindiler: Mavrocordato, eşi Anna ve onun yaşlı annesi, Antonescu, Schlamminger, Afendopoulo, Elias, Şeyh Mehmet ve Ailesi. 2 Nisan'da, Geçici Hükümet'in kalıntıları (buna dahil olan en önemli şahsiyet Kumanların İlhanıydı) Kuman Bölgesi'nden yabancı maceracıları ve Anarşistleri "kovmuş" olduklarına dair Bükreş'i haberdar ettiler ve Kraldan – O ki çan çınlamaları içinde uğruna sonsuz bağlılık için yemin edilendir – emir gelinceye kadar Konsey'i fes edeceklerini bildirdiler.

Bükreş kurnazlığı anlamış fakat hiçbir şey yapamamıştı. Asıl liderler cezadan kurtulmuş fakat "kalıntı"lar Romanya kralı adına (ki böylece o yapabildiğince şehrin sınırlarını korumaya almış olmaktaydı) etkili bir şekilde iktidara el koymuşlardı. 8 Nisan'da Romanya'ya varan Romanyalı yöneticiler ve Polis hiç kimseyi tutuklayamadı. Ki bu olay onları müthiş bir şekilde sinirlendirmiş olmalıdır. Kumaların Politik şefi olan İlhan, 1923'teki ölümüne kadar etkili ve vatandaşlara karşı yapılabilecek

Gücünün ötesinde bir dürüstlüğe sahip olma! Ve olasılıklara karşı olarak kendi kendine bireyleri arzu etme. [TSZ 401]

Kendi çeşidinin daha yücesi, daha nadiren bir şey başarır. Sen oradaki daha yüce olan, tamamen başarısız mışsın?

Keyfin iyi olsun, nedir problem? Halen ne kadarı mümkün! Kendi kendine gülmeyi öğren, ki insan gülmek zorundadır! [TSZ 404]

misillemeyi engellemeye yetkindi. Otonom sancağın düşüşü zeki bir şekilde tasarlanmıştı. Belki de hazinenin azalmasıydı bu *Ragnorak* [Tanrı'nın gazabı – ç.n.] durumdan kurtulmak için İskitlere bir gerekçe sunan. Kösence ve Petroasa'dan ne kadar ganimet topladıkları o kadar problem değil, onlar yarın yokmuş gibi her şeyi harcamışlardı.-gerçekçi bir politika-. Aslında, gerçekten yarın yoktu. Kalıntıların ise göçmenler ve “tortular” arasında bölüşüldüğünden şüphelenmekteyim.

Sufiliğe Geri Dönüş; İlahi Tanrısızlık

Mavrocordato şimdi İstanbul'a yerleşmişti. Cunta'nın bir kısmı orada mümkün olduğunca kaldı.- örneğin Şeyh Mehmet. Diğerleri yok olmaya başlıyor. Schlamminger, Antonescu ve Elias'a ne olduğuna dair hiçbir fikrimiz yok. Böyle olağanüstü enerjik insanların yaşamlarının geri kalan kısmında hiçbir şey yapmamış olduklarına inanmak mümkün değil. Ve kimi araştırmalar sevindirecek şeyler sunabilir bize. Bununla birlikte, şimdilik karanlıktayız.

Bu arada, Ukrayna'da iç savaş tümüyle kurtarılmış birçok bölgeye sahip olarak, Makhno'nun kontrolünde devam etti. Romanya'da köylüler hükümetin etkisiz kalan toprak reformundan hoşnut değildi.⁴⁰ Ve bu dönemde işçiler de büyük bir huzursuzluk içerisindeydi. Makhnovist düşünceler popülerdi. 1920 Ekim'inde Genel Grev başladı. Grevcilerin çoğu Anarşistti. Ama örgütlenmeleri Komünist ve Sosyalistlerden daha da iyice değildi. Kendiliğinden ve şiddet-karşıtı olarak başlayan başkaldırı grevciler arasında hizipçi ağız kavgaları -ve

⁴⁰ Gerçekten, Kuman Bölgesi'nde kamulaştırılmış topraklar eski sahiplerine geri verildi ki bu durum Kumanlar arasında bayağı rahatsızlıklara neden olmuş olmalıdır.

şiddet- ile yozlaştı. Bu anlarda, Mavrocordato, İstanbul'dan –Tarih 20 Ekim 1919- açıklama yayınladı. Açıklamada, Kuman Bölgesi Otonom Sancağının Sürgündeki Hükümeti olarak Grevi desteklediklerini ve Güney Rusya'da Meşru rejim olarak “Makhno'nun yönetimi altında olan Ukrayna'nın kurtarılmış komünlerini” tanıdıklarını açıkladı. Mavrocordato'nun gizli olarak Kuman Bölgesi'ne dönüp grevi örgütleme teşebbüsünden bulunmuş olabileceği kuşkusunu duymaktayım. Hükümetin Toprak politikasına karşı isyan Ekim'in sonunda patlak verdi. Fakat kısa zamanda bastırıldı. Genel grev o ayın sonuna doğru başarısızca bitti ve Komünistler işçi sendikalarını ele geçirdiler. Bundan kısa bir süre sonra, Makhno Ukrayna'ya ve oradan da Paris'e kaçtı. Orada ölene kadar içip, anılarını yazmaya devam etti.

Mavrocordato öyle yapmadı.

Mavrocordato'ya dair elimizde olan son bilgi, 7 Kasım 1924'te, İstanbul'da, Sürgün Hükümetinin son (?) tebliğini içeren belgedir. Bunda Konsey'in, Georghiu III Mavrocordato'yu Kuman Bölgesi Otonom Sancağı'nın prensi ve mirasçı hospodarı olarak ilan ettiğini ifade etmekteydi.

Nietzsche sonunda Mavrocordato'yu deliliğe mi sürüklemişti? Bu sadece “muziplik” miydi? (“özgür ruh”un açık bir işareti), ya da bunun daha derin bazı anlamları mı vardı? Ben bunun itaatsizliğin bir jesti olduğuna inanıyorum- ve Anna'nın bir mirasçı doğurmuş olduğu manasında anlaşılması gerektiğini düşünmekteyim. Tarih gelecekte neler pişirecektir kim bilir? Ne olursa olsun, en iyisi bir talep sahibi olmaktır. Belki de eski Konstantinapol'ün “Pharnaroit” (Fenerli) atmosferi hospodanın beynine girmişti.

Bu telgrafın ortaya çıkardığı şey, inanıyorum ki Mavrocordato'nun Sufizme dair büyüyen ilgi ve alakasıdır.

Yeterince tipik olarak, Nietzsche'den şu alıntıyla bağlantılıdır:

Günahları kendine ve erdemleri başkalarına ayıran bir aziz asla var olmadı: o iyiliklerini insanlardan saklayan ve yalnız kötü olan şeylerinin görülmesine izin veren insan kadar nadirdir. [HTH 253/607]⁴¹

Sonrasında şu ekleniyor, “Al mulk li’llah”, ki manası, “Hâkimiyet Allah’ındır”.⁴² Sadece kendi hatasının görünmesine izin veren ve övülüyorken tüm erdemleri başkalarına dağıtan kahraman düşünüldüğünde, kaçınılmaz olarak Türk tarikatı Malamatîyye ya da “Ayıplanmaya layık olan”lar hatırlanır. Bu tarikat ki buna büyük şair Mevlana Celalettin Rumi’nin yoldaşı, adı kötüye çıkmış Şems-i Tebrizi de dâhildir – Arif olarak kendi şöhretlerini yıkmak için şarap yudumlama ve esrar içme gibi ahlak dışı davranışlar gösterirlerdi. 20. yüzyılda Tarikat batı felsefesinde derince okunmuştu-buna Nietzsche da-

⁴¹ Nietzsche'den yapılan bu alıntı Melameti düşüncenin safi bir ifadesi gibidir. Tarih anlatımında böyle insanların Melamilerde olduğunu bilmekteyiz. [Ç.n.]

⁴² “Hakimiyet Allah’ındır” hem iktidar hem mülk ve alem Allah’ındır şeklinde de yorumlanabilir. Yorumlanmıştır. Bu Dünya’daki her iktidar ve mülke sahip olmak isteyeninin şirk sahibi olduğunu ifade eder. Burada Wilson’un Mevlana ve Şems-i Tebrizi’ye dair verdiği bilgilerin aslında yetersiz olduğu ve kifayetsizce bilgi verdiğini ifade etmek gerekir. Mevlana ve Şems-i Tebrizi her ne kadar nefis ve erdeme benzer göndermelere sahip olsalar da Melami değillerdi. Melami meşrep olduklarını söylenebilir. Şems-i Tebrizi’nin Batını bir dahi olduğuna dair iddialar vardır ki muhtemelen doğrudur. Bektaşî ise hiç değillerdi. Mevlevî olarak ifade edilmeleri söz konusu olamazdı çünkü Mevlevîlik Mevlana’nın oğlu Sultan Veled tarafından kurulmuştur. Wilson – Hakim Bey – yazı boyunca tüm bu tarikatları birbirine karıştırmaktadır. Ayrıca Melamilîği bir çeşit panteizm olarak görmekte ve Kalenderî kimi eğilimleri Melamilik ile benzer görmektedir ki bu büyük bir yanlışır. [Ç.n.]

hildir. Bana yeterince açık görünmektedir ki Mavrocor-dato şimdi Malamatiyye'nin bir ustasıydı. Belki, so-nunda, bu onun 19. yüzyıldan kaçıştıydı.⁴³

Eğer söylenecek hiç bir şey kalmadıysa, bu, Densusi-anu'nun Hronicul'unun sonuna gelmiş olmamızdan do-layıcıdır.

⁴³ Nietzsche bazı zamanlar yalnızca Din'in, Din'in üstesinden gelebile-ceğini anlatmaktadır; o'nun en son "çılgın" mektuplarından biri "Di-onysus ve Çarmıha Gerilen" olarak imzalanmıştı. O aynı zamanda şöyle de demekteydi:

*Bu adama **durumudur** ki kişi yaşasın! Bu durumdur içinde yaşanabi-len!* [D 223]

Ve böylece insan güzelliği ve zarafet, dinlerin sonu geldiğinde mezara giden görev, ruh ve figürler arasında bir harmoninin neticesi mi olur? Ve daha yüksek hiç bir şeye erişilemez ya da hem de imgelenebilir mi? [D 37]

"Nedir bu duyduğum?" dedi yaşlı Papa kulak kabartarak. "Ey Zerdüşt, bu inançsızlıkla sen sandığından daha dindarsın. Seni bu tanışızlığa sendeki bir tanrı döndürmüş olmalı. Tanrıya inanmamana neden olan bir başına senin dindar olman değil mi? Ve senin aşırı dürüstlüğüün iyi-nin ve kötünün ötesine de yöneltecektir! Bak ne kalıyor sana? Ebediye-tin tümünde kutsama için yazgısı önceden belirlenmiş ağız, göz ve elle-rin. Sadece kişinin eliyle kutsama olmaz, senin yanında en tanrısız ol-mayı istemene rağmen, ben bir gizden kuşkulanıyım. Uzun kutsamala-rın hoş kokusunu almaktayım. Bu bana hoşnutluk ve aynı zamanda ke-der veriyor." [TSZ 374]

"Tanrıya inanmak ahlak dışıdır (immoral)"- fakat bu bize böyle bir imanin kesinlikle en haklı nedeni gibi görünür. [WTP 524]

Ve halen kaç tane yeni tanrı mümkündür! Kendime gelince, dindar olanda, bu tanrı-formunda demektir ki, içgüdü mümkün olmayan bir zamanda zaman zaman aktif olur: Nasıl farklı ve çeşitlice ilahi olan bende kendini ortaya çıkarır her defasında!

Ne kadar yaşlı olduğu ya da ne kadar genç olacağına dair hiç bir dü-şüncesi yokken, Ay'dan kişinin yaşamına düşmüş gibi bu zamansız an-larda, Birçok garip şey benden önce geçti. – pek çok çeşit tanrının ol-duğundan hiç bir şüphem olmamalı. – [WTP 534]

Televizyonlaştırılmış Devrim; Daha Fazla Kitap!

Diktatör Ceaucescu'nun [Çavuşesku – ç.n.] ölümü ile 1989'da Romanya'yı şok eden olaylarda Kuman Bölgesi'nin rolü üzerine kısa bir not ilave etmeliyiz. Bükreş'teki televizyon istasyonu “Devrim”in asli odağını oluşturdu ve Stalinist rejime bağlı Securitat (İstihbarat Servisi) güçlerince Kuman Bölgesi'nde 200 kişinin katledildiğini haber yaptı.

Sonraki haberlerde gerçekte 6 kişinin öldürülmüş olduğu “itiraf edildi” – fakat film kareleri birçok ceset göstermekteydi.

Ardından tekrar “itiraf edildi”ki Kuman Bölgesi'nde hiç kimse vurulmamıştı. Cesetler sahteydi (yeni mezarlar kazılmış, görülebilecek yerlerinden vurulmuş, altında mesela ve ardından yaralar televizyonda görülebiliyordu).

İşin gerçeği –Kuman Bölgesi tüm ülkede meydana gelen benzer olayları yansıtan bir mikrokozmozdan daha fazla bir şey değildi– gerçekten bir “devrim”in olmamasıdır. Televizyon bir devrimi (birkaç yüz insanın cesurane ve gereksizce öldüğünde emin olduğu zaman) neler olduğunun üstünü örtmek için, taklit etmişti.⁴⁴

Aslında, hükümet, şimdi kendisine “Ulusal Kurtuluş Cephesi” diyen Securitat'ın bir hizbince görevden alınmıştı. Ve Securitat televizyon istasyonunun yönetimini ele geçirmişti. Romanyalılar ise bütün bunların “Özgürlük” adına olduğunu düşünürken, aslında sadece aynı insanların iktidarı yeniden almakta olduğunu anlamaksızın, olanı biteni birkaç cesur ve kandırılmış isyancının arkasına gizlenmiş ve hayli hile karıştırılmış medya manipülasyonunun engellemesiyle (gösterici kalabalığını

⁴⁴ Bkz. Codrescu (1991).

terörize etmek için kayıt edilmiş makinalı tüfek atışları dahil) seyrediyorlardı. Bir “Devrim” yoktu. Devrime “İhanet” yoktu. Çünkü ihanet edilecek bir devrim yoktu – tüm dünyayı birbirine yapıştıran tüp’ün medya-büyülenmişliğinin vicdani ve video’da gördükleri her şeye inanma ihtiyacı hariç. Ionescumsu “Saçmalık”la karşılaştırıldığında, Kuman Bölgesi Otonom Sancağı tarihin somut bir parçası gibi görünüyor.

NYC
7 Şubat 1997

∞

Bibliyografiya

(Not: Metinde kullanılan Nietzsche alıntılarının kısaltmaları aşağıda belirtilmiştir.)

Apollonius of Rhodes (1959) *The Voyage of the Argo*, trans. E.V Rieu. London: Penguin

Bey, Hakim (1991) "The Temporary Autonomous Zone" in TA.Z. Brooklyn, NY: Autonomedia

Birge, John Kingsley (1937) *The Bektashi Order of Dervishes*. London: Luzac Oriental

Cahill, Liam (1990) *Forgotten Revolution: Limerick Soviet 1919, a Threat to British Power in Ireland*. Dublin: O'Brien Press

Codrescu, Andrei (1991) *The Hole in the Flag: A Romanian Exile's Story of Return and Revolution*. New York: William Morrow

Densusianu, O. (1927) *Hronicul Dobruja*. Bucharest

Eliade, Mircea (1972) *Zalmoxis, the Vanishing God: Comparative studies in the religions and folklore of Dacia and Eastern Europe*, trans. Willard R. Trask. Chicago: University of Chicago Press

Encyclopedia Britannica (1953), vol. XX

Gide, Andre (1953) *Correspondances*, vol. II

HintonThomas, R. (1983) *Nietzsche in German Politics and Society, 1890-1918*. La Salle, IL: Open Court

Kuun, Count Gezu (1880) *Codex Cumanicus*. Budapest; partial translation in A. B.

Boswell, "The Kipchak Turks." *Slavonic Review*, June 1927

Luttwak Edward (1968) *Coup d'Etat: A Practical Handbook*. London: Penguin

Macintyre, Ben (1992) *Forgotten Fatherland: the Search for Elisabeth Nietzsche*. New York: Harper Collins

Nietzsche, Friedrich (1954) *The Portable Nietzsche*, ed. and trans. Walter Kaufmann. New York: The Viking Press. Pieces used from this volume include AC: *The Antichrist*; Notes; TSZ: *Thus Spoke Zarathustra*; and TI: *Twilight of the Idols*.

-(1956) BT and GM: *The Birth of Tragedy: and, the Genealogy of Morals*. Trans. Francis Golfg. Garden City, NY: Doubleday

-(1974) GS: *The Gay Science*, trans. Walter Kaufmann. New York: Vintage

-(1982) D: *Daybreak*, trans. R. J. Hollingdale. Cambridge: Cambridge University Press

-(1986) HTH: *Human, All Too Human*, trans. Marion Faber. Lincoln: University of Nebraska Press

-(1968)WTP: *The Will to Power*, trans. and ed. Walter Kaufmann. New York: Vintage

Ovid (1994) *The Poems of Exile*, trans. with introduction and notes by Peter Green. New York: Penguin

Runciman, Steven (1968) *The Great Church in Captivity: A Study of Constantinople from the Eve of the Turkish Conquest to the Greek war of Independence*. London: Cambridge University Press

Stirner, Max (1907) *The Ego and His Own*. New York: Benjamin R. Tucker

Wilson, Peter Lamborn (1988) *Scandal: Essays in Islamic Heresy*. Brooklyn, NY: Autonomedia

- (forthcoming) *Drunken Boat*, vol. 3. Brooklyn, NY: Autonomedia

Xenopol, A. D. (1925/ 1936) *Istoria Romanilor din Dacia Traiana*. Bucharest; abridged French translation, *Histoires des Roumains*, 1936

